BEEKDAELEN

Programmabegroting 2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **3**

1. Welkom **6**

1. 1.1 Inleiding 7
2. 1.2 Kerngegevens 9
3. 1.3 Leeswijzer 11

2. Begrotingsresultaat en vermogen **12**

1. 2.1 Inleiding 13
2. 2.2 Financiële samenvatting en leeswijzer 14
3. 2.3 Actualisatie begrotingsbeeld 16
4. 2.4 Toekomstige raadsvoorstellen en bezuinigingsopties 21
5. 2.5 Reëel en structureel evenwicht 23
6. 2.6 Reserves en voorzieningen 24

3. Programma 1 | Samen besturen en veilig samenleven **28**

1. 3.1 Inleiding 29
2. 3.2 Wat willen we bereiken? 32
3. 3.3 Wat gaan we daarvoor doen? 33

3.1. 3.3.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma waarvoor middelen worden gevraagd in deze begroting 33

3.2. 3.3.2 Ontwikkelingen zonder financiële gevolgen 34

3.3. 3.3.3 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel 35

3.4. 3.3.4 Potentiële besparingen 35

4. 3.4 Wat gaat het programma kosten? 36
5. 3.5 Het programma in beeld 37

4. Programma 2 | Sterke gemeenschappen en gelijke kansen **38**

1. 4.1 Inleiding 39
2. 4.2 Wat willen we bereiken? 41
3. 4.3 Wat gaan we daarvoor doen? 42

3.1. 4.3.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma waarvoor middelen worden gevraagd in deze begroting 42

3.2. 4.3.2 Algemene ontwikkelingen zonder financiële gevolgen 43

3.3. 4.3.3 Algemene ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting 51

3.4. 4.3.4 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel 51

3.5. 4.3.5 Potentiële besparingen 53
4. 4.4 Wat gaat het programma kosten? 55
5. 4.5 Het programma in beeld 57

5. Programma 3 | Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente 58

1. 5.1 Inleiding 59
2. 5.2 Wat willen we bereiken 64
3. 5.3 Wat gaan we daarvoor doen? 65

3.1. 5.3.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma waarvoor middelen worden gevraagd in deze begroting 65

3.2. 5.3.2 Algemene ontwikkelingen zonder financiële gevolgen.....66

3.3. 5.3.3 Algemene ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting 69

3.4. 5.3.4 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel 71

3.5. 5.3.5 Potentiële besparingen 75
4. 5.4 Wat gaat het programma kosten? 77
5. 5.5 Het programma in beeld 78

6. Programma 4 | Krachtig organiseren en samenwerken 79

1. 6.1 Inleiding 80
2. 6.2 Wat willen we bereiken? 82
3. 6.3 Wat gaan we daarvoor doen? 83

3.1. 6.3.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma waarvoor middelen worden gevraagd in deze begroting 83

3.2. 6.3.2 Algemene ontwikkelingen zonder financiële gevolgen.....83

3.3. 6.3.3 Algemene ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting 85

3.4. 6.3.4 Potentiële besparingen 86
4. 6.4 Wat gaat het programma kosten? 88
5. 6.5 Het programma in beeld 89

7. (Verplichte) paragrafen.....90

1. 7.1 Inleiding paragrafen 91
2. 7.2 Lokale heffingen 92
3. 7.3 Weerstandsvermogen 101
4. 7.4 Onderhoud kapitaalgoederen 120
5. 7.5 Financiering 128
6. 7.6 Verbonden partijen.....133
7. 7.7 Grondbeleid.....137

8. 7.8 Bedrijfsvoering 140
9. 7.9 Wet open overheid 144
10. 7.10 Duurzaamheid.....145

8 Bijlagen 148

1. 8.1 Begroting in één oogopslag 149
2. 8.2 Begroting per taakveld.....151
3. 8.3 Overzicht baten en lasten cf. BBV.....154
4. 8.4 Specificatie algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire 2026) .156
5. 8.5 Toelichting op Verbonden Partijen 159
6. 8.6 Overzicht van incidentele baten en lasten.....168
7. 8.7 Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel.....173
8. 8.8 Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut 176
9. 8.9 Overzicht reserves en voorzieningen.....177
10. 8.10 Rente-overzicht.....180
11. 8.11 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 181
12. 8.12 Meerjaren investeringsplan 182
13. 8.13 Beleidsindicatoren.....183

1. Welkom

1. 1.1 Inleiding

Woord vooraf

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de Programmabegroting 2027 van de gemeente Beekdaelen. Met deze begroting geven we uitvoering aan de ambities uit het coalitieprogramma *Groeien in Groen 2026-2030*. We bouwen verder aan een sociale, veilige en groene gemeente, met vitale kernen waarin inwoners zich thuis, betrokken en gehoord voelen.

De kracht van Beekdaelen ligt in de vijftien kernen, ieder met een eigen identiteit en eigen kwaliteiten. Samen met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners werken we aan de leefbaarheid en vitaliteit van onze dorpen. Dat krijgt onder meer vorm via dorpsontwikkelingsplannen, het digitale participatieplatform en de uitbreiding van het aantal dorpscoördinatoren. Met 'Beekdaelen in je Broekzak' willen we bovendien de gemeentelijke dienstverlening eenvoudiger, persoonlijker en meer rondom de behoeften van inwoners organiseren.

Ook veiligheid en weerbaarheid blijven belangrijke aandachtspunten. We versterken de samenwerking tussen gemeente, politie, boa’s, straatcoaches en maatschappelijke partners. Met de voortzetting van het ACT! Interventieteam Parkstad investeren we in de regionale aanpak van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast bereiden we onze gemeente en kernen beter voor op digitale kwetsbaarheden, maatschappelijke onrust en mogelijke crisissituaties.

We willen dat iedereen in Beekdaelen kan meedoen en gelijke kansen krijgt. Daarom investeren we in sterke gemeenschappen, gezondheid, onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting. Concrete voorbeelden zijn de ontwikkeling van gemeenschapsvoorzieningen in Puth, Sweikhuizen en Schinveld, de investeringen in onderwijshuisvesting in Merkelbeek en Puth en de uitvoering van een vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord. Ook verhogen we de evenementensubsidie en werken we verder aan sterke lokale teams en een herkenbare, integrale toegang tot zorg en ondersteuning.

Daarnaast werken we aan voldoende en passende woningen en versnellen we woningbouw en gebiedsontwikkelingen. Voorbeelden hiervan zijn de gebiedsontwikkeling in Doenrade, het maatschappelijk hart in Merkelbeek, het centrumplan Nuth en de verdere ontwikkeling van de Nuinhofwijk. We investeren ook in een aantrekkelijke en goed onderhouden leefomgeving. Met projecten voor energiebesparing bij huishoudens die te maken hebben met energiearmoede en een subsidieregeling voor groene daken en gevels verbinden we sociale doelstellingen aan duurzaamheid en klimaatadaptatie.

De financiële uitgangspositie van Beekdaelen is redelijk positief. De begroting laat voor 2027 een resultaat zien van € 2,4 miljoen en ook in de daaropvolgende jaren blijft het begrotingssaldo positief. Tegelijkertijd neemt de financiële ruimte af. Dit komt onder meer door stijgende kosten voor Wmo en jeugdhulp en door de investeringen die nodig zijn voor onderwijshuisvesting, gemeenschapsvoorzieningen, gemeentelijke gebouwen, groenbeheer en de openbare ruimte. Een deel van deze opgaven wordt nog via afzonderlijke raadsvoorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd.

Dit vraagt om duidelijke keuzes en een zorgvuldige afweging tussen onze ambities, de beschikbare financiële middelen en de uitvoeringskracht van de organisatie. Niet alles kan tegelijkertijd. We blijven daarom scherp sturen op prioriteiten, fasering en doelmatigheid.

Met deze begroting investeren we gericht in onze inwoners, kernen en leefomgeving, terwijl we blijven werken aan een structureel gezonde financiële positie. Zo bouwen we samen verder aan een toekomstbestendig Beekdaelen.

2. 1.2 Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari 2027

Kerngegevens per 1 januari gemeente Beekdaelen	
Omschrijving	aantal
A. Sociale structuur	
Aantal inwoners	35.711
· 0 tot en met 18 jaar	5.961
· 19 tot en met 64 jaar	19.331
· 65 jaar en ouder	10.419
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	509
· personen jonger dan 21 jaar	20
· personen van 21 tot en met 64 jaar	460
· personen van 65 jaar en ouder	29
· uitkeringsgerechtigden ingevolge de	
IOAW	3
IOAZ	0
Aantal tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening (in arbeidsjaren)	91,0
Aantal personen tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening	118
B. Fysieke structuur	
Oppervlakte land (hectare)	7.831
Oppervlakte binnenwater (hectare)	19
Aantal woonruimten	16.915
Lengte van de wegen (kilometers)	379
Openbaar groen (hectare)	99
C. Financiële structuur (x € 1.000)	
Uitgaven gewone dienst	126.726
Opbrengst belastingen en recht	24.998
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	80.323
Boekwaarde investeringen	133.679
Vaste schuld	
· langlopende leningen	32.868
Reserves en voorzieningen:	
· algemene reserve	24.428
· reserves	74.926
· voorzieningen	22.668
D. Financiële structuur per inwoner	

Kerngegevens per 1 januari gemeente Beekdaelen	
Per inwoner:	
Uitgaven gewone dienst	3.549
Opbrengst belastingen en recht	700
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	2.249
Boekwaarde investeringen	3.743
Langlopende leningen	920
Algemene reserve	684
Bestemmingsreserves	2.098
Voorzieningen	635

3. 1.3 Leeswijzer

Deze begroting beschrijft allereerst de financiële positie van de gemeente. Eerst wordt ingegaan op de ontwikkeling van het structurele resultaat van de gemeente: de exploitatie. Daarna wordt ingegaan op de eenmalige middelen: het vermogen en de voorzieningen.

Na het financiële deel worden de programma's beschreven. De informatie die daarin staat heeft een meer beleidsinhoudelijk karakter. De gemeente heeft vier programma's die zijn gevormd op basis van de hoofdstukindeling van het coalitieprogramma:

Programma 1: Samen besturen en veilig samenleven
Programma 2: Sterke gemeenschappen en gelijke kansen
Programma 3: Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente
Programma 4: Krachtig organiseren en samenwerken

Per programma zijn de doelstellingen beschreven die zijn verankerd in het coalitieprogramma 'Groeien in groen 2026-2030. Dat document vormt immers de kapstok voor het beleid dat de komende jaren wordt gevoerd. De doelstellingen zijn toegelicht in het programmaonderdeel 'Wat willen we bereiken'. In het programmaonderdeel 'Wat gaan we daarvoor doen' zijn de beleidsinitiatieven vermeld die voor een groot deel al via de kadernota 2027 zijn aangekondigd. Die beleidsinitiatieven dragen bij aan de doelstellingen die in het coalitieprogramma zijn vermeld.

Tenslotte wordt in deze begroting ingegaan op de zogenaamde 'paragrafen'. Naast de programma’s zijn gemeenten namelijk verplicht om zeven programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen. De paragrafen beschrijven onderwerpen die zich vaak niet laten vangen in een enkel programma.

2. Begrotingsresultaat en vermogen

1. 2.1 Inleiding

Met deze begroting actualiseert Beekdaelen het financiële meerjarenperspectief voor 2027 tot en met 2030. Uitgangspunt is de eerste bestuursrapportage 2026, aangevuld met de ontwikkelingen die zich sindsdien hebben voorgedaan. Na verwerking van de bijstellingen van de lopende begroting, de financiële gevolgen van het coalitieprogramma 2026-2030 en het in deze begroting voorgestelde nieuwe beleid, resteert voor alle jaren een positief begrotingsresultaat.

Het financiële beeld is daarmee structureel positief, maar de beschikbare ruimte neemt ten opzichte van de eerste bestuursrapportage 2026 en de kadernota 2027 af. De mei- en septembercirculaire 2026 en de actualisatie van rente en afschrijvingen zorgen voor voordelen. Daartegenover staan onder meer hogere lasten voor Wmo en jeugdhulp en een stijging van de personeelslasten als gevolg van de cao-ontwikkeling. Daarnaast komt de komende jaren een aantal omvangrijke opgaven op de gemeente af, waarvan de financiële gevolgen nog niet volledig in de begroting zijn verwerkt. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging van ambities, investeringen en mogelijke besparingen.

In de volgende paragrafen wordt het financiële beeld stapsgewijs toegelicht. Eerst volgt een samenvatting en leeswijzer. Daarna worden de actualisatie van de lopende begroting, de beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen en de verwachte toekomstige raadsvoorstellen en bezuinigingsopties nader uitgewerkt.

2. 2.2 Financiële samenvatting en leeswijzer

Als startpunt voor de presentatie van het meerjarig perspectief van de gemeente wordt de eerste bestuursrapportage 2026 genomen. Vanaf het moment van de vaststelling van de eerste burap 2026 hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die het noodzakelijk maken het perspectief te actualiseren. Deze ontwikkelingen zijn samengevat in de onderstaande tabel.

Onderstaand treft u een samenvatting aan van de opbouw en de financiële uitkomst van de begroting 2027. Per regel wordt verwezen naar een hoofdstuk. In dat hoofdstuk treft u een uitgebreide toelichting aan. Een verkorte toelichting volgt na de onderstaande tabel (+ = positief voor het resultaat, -/- = negatief voor het resultaat).

Verwachte ontwikkeling resultaat 2027-2030 (in duizenden €)	§	2027	2028	2029	2030
Resultaat na eerste burap 2026	2.3	3.085,9	1.931,2	2.220,0	2.614,2
Bijstellingen lopende budgetten	2.3.1	-175,2	-869,3	-971,2	-1.263,4
Beleidsontwikkelingen coalitieprogramma 2026-2030 met financiele gevolgen	2.3.2	-397,1	-397,1	-463,5	-463,5
Algemene beleidsontwikkelingen met financiele gevolgen	2.3.3	-83,0	-86,1	-122,1	-122,1
Resultaat begroting 2027	2.3	2.430,6	578,8	663,2	765,3
Indicatief toekomstig verloop resultaat door:					
Toekomstige raadsvoorstellen	2.4	-80,9	-483,3	-565,6	-843,6
Resultaat begroting na toekomstige raadsvoorstellen		2.349,7	95,6	97,6	-78,3
Geinventariseerde bezuinigingen	2.4	0,0	23,5	60,5	60,5
Resultaat als alle bezuinigingen worden doorgevoerd		2.349,7	119,1	158,1	-17,8

In paragraaf 2.3 wordt het begrotingsbeeld geactualiseerd. De meicirculaire en de septembercirculaire 2026 worden daarin onder andere meegenomen alsmede het nieuwe beleid dat wordt gevraagd in de begroting 2027. Het begrotingsbeeld laat in alle jaren positieve bedragen zien. Die positieve bedragen zijn echter aanmerkelijk lager dan vermeld in de eerste bestuursrapportage 2026 en in de kadernota 2027. Dat komt onder andere doordat de uitgaven die verband houden met de Wmo en de jeugdhulp stijgen. Kortheidshalve wordt hier verwezen naar paragraaf 2.3.1 van deze begroting.

Daarnaast komt de komende jaren een aantal grotere opgaven op de gemeente af. Die hebben eveneens invloed op het begrotingsresultaat. Om die reden is in paragraaf 2.4 inzichtelijk gemaakt welke raadsvoorstellen de komende periode nog gaan komen, waarvan we weten dat deze financiële gevolgen hebben. Diezelfde paragraaf beschrijft welke aanvullende bezuinigingen kunnen worden doorgevoerd om het begrotingsresultaat te verbeteren. Zowel de toekomstige raadsvoorstellen alsook de inventarisatie van mogelijke bezuinigingen zijn puur informatief opgenomen in deze begroting. Hierover wordt (nu nog) geen besluitvorming gevraagd.

Voordat de financiële positie verder wordt toegelicht treft u onderstaand een infographic aan die laat zien hoe de financiën van de gemeente zijn opgebouwd.

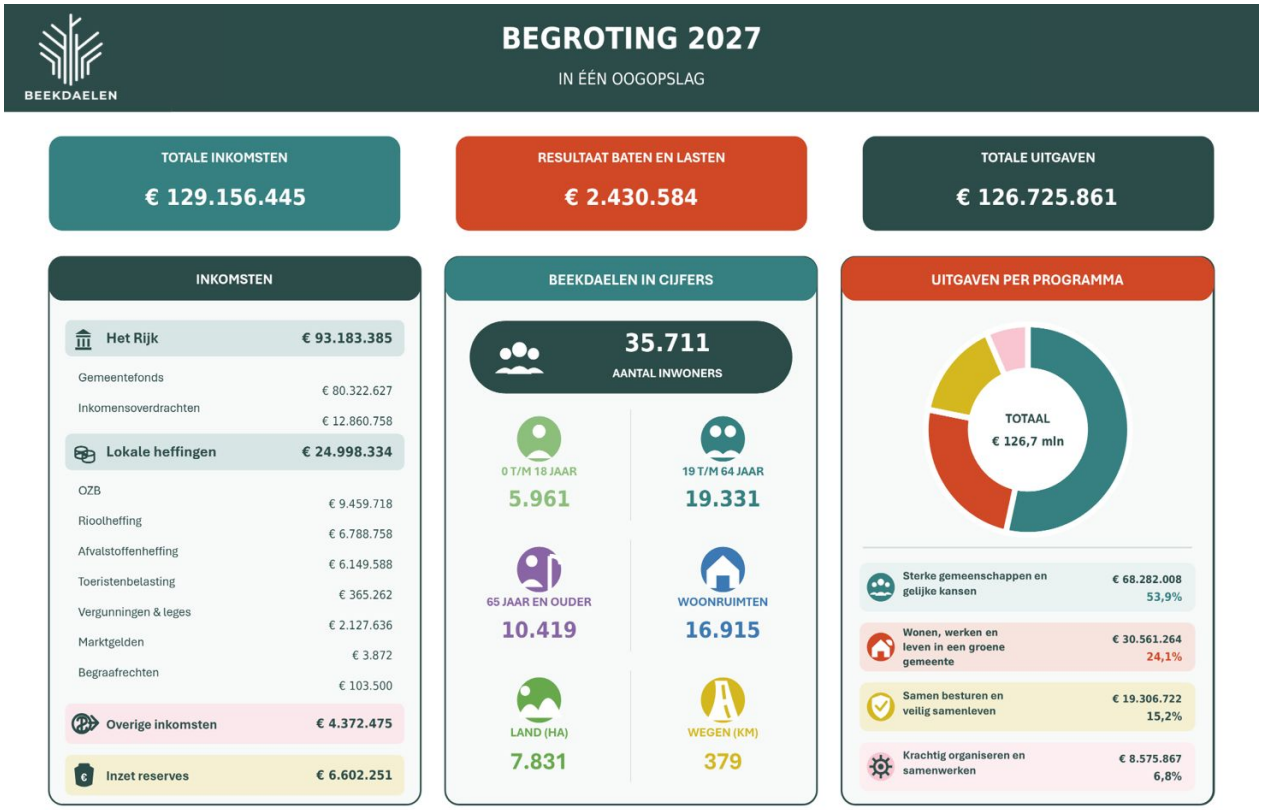
BEEKDAELEN
BEGROTING 2027
IN ÉÉN OOGOPSLAG
TOTALE INKOMSTEN
€ 129.156.445
RESULTAAT BATEN EN LASTEN
€ 2.430.584
TOTALE UITGAVEN
€ 126.725.861
INKOMSTEN
Het Rijk € 93.183.385
Gemeentefonds € 80.322.627
Inkomensoverdrachten € 12.860.758
Lokale heffingen € 24.998.334
OZB € 9.459.718
Rioolheffing € 6.788.758
Afvalstoffenheffing € 6.149.588
Toeristenbelasting € 365.262
Vergunningen & leges € 2.127.636
Marktgelden € 3.872
Begraafrechten € 103.500
Overige inkomsten € 4.372.475
Inzet reserves € 6.602.251
BEEKDAELEN IN CIJFERS
35.711
AANTAL INWONERS
0 T/M 18 JAAR
5.961
19 T/M 64 JAAR
19.331
65 JAAR EN OUDER
10.419
WOONRUIMTEN
16.915
LAND (HA)
7.831
WEGEN (KM)
379
UITGAVEN PER PROGRAMMA
TOTAAL
€ 126,7 mln
Sterke gemeenschappen en gelijke kansen € 68.282.008 53,9%
Wonen, werken en leven in een groene gemeente € 30.561.264 24,1%
Samen besturen en veilig samenleven € 19.306.722 15,2%
Krachtig organiseren en samenwerken € 8.575.867 6,8%

3. 2.3 Actualisatie begrotingsbeeld

Algemeen

Dit hoofdstuk is onderverdeeld in drie paragrafen. De eerste paragraaf gaat nader in op de bijstelling van de lopende begroting. Gedacht kan hierbij worden aan de effecten van de circulaires die we in 2026 van de beheerders van het gemeentefonds hebben ontvangen of aan de indexering van budgetten en lokale lasten. De tweede paragraaf beschrijft de beleidsontwikkelingen die zijn vermeld in het coalitieprogramma 2026-2030 en die gevolgen hebben voor het financieel beeld voor de jaren 2027 en verdere jaren. Paragraaf drie tenslotte beschrijft het nieuwe beleid met financiële gevolgen dat in deze begroting wordt gevraagd.

2.3.1 Bijstelling lopende begroting

Als startpunt voor het meerjarig perspectief van de begroting 2027 geldt de eerste bestuursrapportage 2026. Die burap laat in het jaar 2027 een positief saldo zien van afgerond € 3,1 miljoen. In deze begroting wordt het jaar 2030 toegevoegd. Dat jaar laat een positief resultaat zien van € 2,6 miljoen.

Nu het startpunt helder is, wordt bekeken welke ontwikkelingen het begrotingsbeeld beïnvloeden. Die ontwikkelingen zijn in de onderstaande tabel samengevat. Na de tabel worden de ontwikkelingen nader toegelicht.

Nr	Bijstelling lopende begroting (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
	Resultaat 1e burap 2026	**3.085,9**	**1.931,2**	**2.220,0**	**2.614,2**
	Bijstelling lopende begroting				
1	Begrotingswijziging raadsvergaderingen	-27,7	-27,7	-27,7	-27,7
2	Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	-15,1	-20,3	47,9	34,0
3	Indexering belastingen	324,0	318,9	318,9	318,9
4	Gevolgen mei- en septembercirculaire 2026	831,1	10,9	-129,2	-75,0
5	Bijstelling rente en afschrijving op basis van liquiditeitenprognose	535,7	653,7	268,9	-8,8
6	Kosten voor WMO en jeugdzorg	-981,9	-1.223,6	-826,4	-711,8
7	Bijstelling legesopbrengsten agv mutaties in aantallen	55,0	144,2	92,4	-94,1
8	Personeelslasten	-822,7	-688,0	-688,7	-689,2
9	Overige bijstellingen	-73,6	-37,3	-27,4	-9,7
	Resultaat begroting na bijstelling van lopende budgetten	2.910,7	1.062,0	1.248,7	1.350,8

1. Begrotingswijzigingen startersleningen
Zoals aangegeven is het startpunt voor de toelichting van het meerjarig perspectief de eerste bestuursrapportage 2026. Deze is vastgesteld in de raadsvergadering van juli 2026. Sindsdien heeft de raad een voorstel aangenomen dat verband houdt de aanvulling van het budget van startersleningen met € 750.000. De rentelasten van dat bedrag bedragen afgerond € 28.000.☐

2. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen
In de raadsvergadering van 9 juni jl. heeft de raad begrotingen aangenomen van diverse gemeenschappelijke regelingen. De financiële vertaling van die begroting bedragen in 2027 € 15.000 negatief, en slaan daarna om in een voordeel van € 34.000 in het jaar 2030.

3. Indexering belastingen
De belastingopbrengsten worden, zoals gebruikelijk, geïndexeerd. Daarvoor is een indexpercentage gehanteerd van 2,1%.

4 . Gevolgen mei- en septembercirculaire 2026
In het jaar 2027 is sprake van een voordeel van ruim € 830.000. Het voordeel wordt voor een bedrag van € 460.000 veroorzaakt doordat de invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de WMO (ter vervanging van het abonnementstarief) is uitgesteld van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Gemeenten waren hier eerder voor gekort in de algemene uitkering. Die korting wordt in het jaar 2027 teruggedraaid. Tegenover dit voordeel staat een nadeel omdat de geraamde eigen bijdrage in 2027 vervalt. Dat nadeel was echter al eerder meegenomen in de eerste burap 2026. Het resterende voordeel wordt vooral veroorzaakt doordat de eenheden die ten grondslag liggen aan de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn gewijzigd.

In meerjarig perspectief is de bijstelling relatief beperkt. Daar waar in de meicirculaire vanaf het jaar 2028 nog sprake was van negatieve bijstellingen worden die nagenoeg teniet gedaan door de voordelige mutaties van de septembercirculaire.

5. Bijstelling rente en afschrijvingen op basis van actualisatie van de liquiditeitsprognose
Het verloop van toekomstige investeringen in de tijd (de zogenaamde liquiditeitsprognose) leidt tot een verwachte latere uitvoering van de projecten dan eerder verondersteld. Dat nieuwe inzicht leidt tot voordelen in de rente en in de afschrijvingen.

6. Kosten voor WMO en jeugdzorg
De totale bijstelling op de kosten voor jeugdzorg en WMO bedraagt € 1,1 miljoen. De bijstelling voor WMO bedraagt afgerond € 500.000. In die bijstelling is voor het jaar 2027 en verder rekening gehouden met een voordeel van afgerond € 700.000 door toepassing van het normenkader (zie paragraaf 4.3.2 van deze begroting). Daarbij wordt uitgegaan van daling van de uren die zijn gemoeid met een gemiddelde indicatie met ongeveer 20 minuten . Het is nog onzeker of dat voordeel ook daadwerkelijk kan worden behaald. Om die reden is het opnemen van de stelpost vermeld in de risicoparagraaf van deze begroting (in paragraaf 7.3). De negatieve bijstellingen op de budgetten hebben te maken met indexeringen en met volumegroei. Daarnaast is in de bijstelling WMO het nadelige effect verwerkt van het uitstellen van de doordecentralisatie beschermd wonen ter hoogte van €227.000 in 2027.

De bijramingen op de budgetten voor de jeugd ad € 600.000 komen door de toepassing van een voorlopige indexatie van 3,59%, een volumeontwikkeling, de ombouw van vier leefhuizen van acht naar zes plaatsen, en hogere tarieven voor de segmenten Crisis en

Intensief Klinische Jeugdhulp (IK-J).

7. Bijstelling leges op basis van aantallen
De verwachte legesopbrengsten zijn bijgesteld op basis van de verwachte verstrekkingen. De eerste jaren is sprake van een voordelige ontwikkeling die vooral komt doordat meer vergunningen worden verstrekt. Vanaf het jaar 2030 slaat het voordeel om in een nadeel. Dat komt doordat vanaf dat jaar de zogenaamde paspoortpiek afloopt. Die piek is ontstaan doordat paspoorten en identiteitskaarten voor volwassenen sinds 2014 tien jaar geldig zijn. Veel documenten die in de periode 2014-2019 zijn uitgegeven moeten worden vervangen.

8. Personeelslasten
In de begroting 2026 waren de financiële effecten van de CAO met als peildatum 1 januari 2026 verwerkt. In de begroting wordt de CAO stijging van juli 2026 (1,25%) en 1 januari 2027 (1,6%) verwerkt. Dat leidt tot een negatieve bijstelling van afgerond € 700.000.

2.3.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 ‘Groeien in groen' met financiële gevolgen

In de onderstaande tabel is samengevat welke effecten de beleidsontwikkelingen van het coalitieprogramma 'Groeien in Groen' hebben op de financiële positie van de gemeente.

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma		2027	2028	2029	2030
§	**Programma 1 5. Samen besturen en veilig samenleven**	**72,1**	**72,1**	**138,5**	**138,5**
3.3.1	Continueren digitaal participatieplatform	65,0	65,0	65,0	65,0
3.3.1	Geven van een structureel vervolg aan het ACT Preventiebeleid	7,1	7,1	73,5	73,5
3.3.3	Beekdaelen in je broekzak	Apart raadsvoorstel			
§	**Programma 2 Sterke gemeenschappen en gelijke kansen**	**175,0**	**175,0**	**175,0**	**175,0**
4.3.1	Uitbreiden van het aantal dorpscoördinatoren van 2 naar 3	100,0	100,0	100,0	100,0
4.3.1	Verhogen van de jaarlijkse evenementensubsidie van 55k naar 100k,	45,0	45,0	45,0	45,0
4.3.1	Uitvoeren vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord	30,0	30,0	30,0	30,0
4.3.4	Realiseren nieuwe gemeenschapsvoorzieningen in de kernen Puth, Sweikhuizen en Schinveld	Apart raadsvoorstel Sweikhuizen/Schinveld			
4.3.4	Actualiseren MeerJarenOnderhoudsPlan inclusief het DMJOP	Apart raadsvoorstel			
4.3.4	Herijken Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)	Apart raadsvoorstel			
§	**Programma 3 Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente**	**150,0**	**150,0**	**150,0**	**150,0**
5.3.1	Uitbreiding capaciteit om de gebiedsontwikkelingen en woningbouw te versnellen	100,0	100,0	100,0	100,0
5.3.1	Onderhoud kerkhoven	50,0	50,0	50,0	50,0
5.3.4	Voorleggen voorstel toekomstig groenonderhoud in Beekdaelen	Apart raadsvoorstel			
5.3.4	Actualiseren IBOR, WRP en MIP	Apart raadsvoorstel			
§	**Programma 4 Krachtig organiseren en samenwerken**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
	Geen aanvullende middelen nodig				
	Totale kosten coalitieprogramma	397,1	397,1	463,5	463,5

2.3.3 Algemene beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen

Er is geïnventariseerd welk nieuw beleid de komende jaren op ons afkomt. In de onderstaande tabel zijn deze vermeld (bedragen in duizenden euro's). Het ongedekte deel van de eenmalige kosten van het beleid ad € 696.800 worden gedekt door inzet van de geclaimde reserve die wordt aangevuld vanuit de reserve nog te bestemmen. In deze begroting wordt de raad gevraagd in te stemmen met het betreffende nieuwe beleid.

Nieuw beleid begroting 2027	§	Eenmalig	Dekking	Saldo	2027	2028	2029	2030
SES Nuinhofwijk	4.3.3	0,0	0,0	0,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Pilot ontwikkelbedrijf statushouders	4.3.3	300,0	300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aanvullen middelen strategische grondaankopen	5.3.3	74,1	0,0	74,1	0,0	3,1	3,1	3,1
Verhogen onderhoudsbijdrage twee rijksmonumentale windmolens	5.3.3	0,0	0,0	0,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Energiearmoede in isolatieproject	5.3.3	300,0	0,0	300,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Subisidieregeling Groene daken en gevels	5.3.3	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijdrage aan Stichting Samenwerking Zuid- Limburg	6.3.3	0,0	0,0	0,0	36,0	36,0	72,0	72,0
Organisatieontwikkeling: hybride werken	6.3.3	140,0	0,0	140,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Kandidaatstelling Heerlen-Parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2033	6.3.3	82,7	0,0	82,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal eenmalig nieuw beleid		996,8	300,0	696,8	83,0	86,1	122,1	122,1

4. 2.4 Toekomstige raadsvoorstellen en bezuinigingsopties

2.4.1 Toekomstige raadsvoorstellen

Onderstaande tabel bevat een opsomming van de beleidsinitiatieven die binnenkort worden verwacht en die een relatief grote financiële impact hebben. In de tabel is bij ieder beleidsinitiatief vermeld in welke paragraaf van deze begroting een nadere toelichting is opgenomen. De bedragen in de tabel zijn in duizenden euro's.

Toekomstige ontwikkelingen met financiele impact	§	Jaar	Eenmalig (D)	Dekking (E)	Netto	2027	2028	2029	2030
Beekdaelen in je broekzak (CP)	3.3.3	2027	500,0	0,0	500,0	80,9	134,5	126,8	112,5
Onderwijshuisvesting school Merkelbeek (rente)	4.3.4	2027	7.300,0	7.300,0	0,0	0,0	301,5	301,5	301,5
Onderwijshuisvesting school Puth (rente)	4.3.4	2029	4.900,0	4.900,0	0,0	0,0	0,0	0,0	202,4
Onderwijshuisvesting school Nuth (rente)	4.3.4	2031	8.400,0	8.400,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gemeenschapsvoorziening Sweikhuizen (CP)	4.3.4	2027	825,0	0,0	825,0	0,0	34,1	34,1	34,1
Gemeenschapsvoorziening Schinveld (CP)	4.3.4	2028	pm	pm	pm	0,0	0,0	pm	pm
Meerkosten gemeenschapshuis Puth	4.3.4	2027	pm	pm	pm	0,0	pm	pm	pm
Herijken Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) (CP)	4.3.4	2028	pm	pm	pm	0,0	0,0	0,0	pm
Actualiseren OnderhoudsPlan gemeentelijke gebouwen (CP)	5.3.4	2027	pm	pm	pm	0,0	pm	pm	pm
Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid (CP)	5.3.4	2027	pm	pm	pm	0,0	0,0	90,0	180,0
Uitbreiding standplaatsen woonwagens	5.3.4	2027	320,0	0,0	320,0	0,0	13,2	13,2	13,2
Overdracht woonwagenlocaties Beekdaelen aan corporatie	5.3.4	2027	pm	pm	pm	0,0	pm	pm	pm
Gebiedsontwikkeling Doenrade	5.3.4	2027	pm	pm	pm	0,0	pm	pm	pm
Gebiedsontwikkeling Maatschappelijke hart Merkelbeek	5.3.4	2027	pm	pm	pm	0,0	pm	pm	pm
Toekomstig groenonderhoud in Beekdaelen (CP)	5.3.4	2027	pm	pm	pm	0,0	pm	pm	pm
Actualiseren IBOR, WRP en MIP (CP)	5.3.4	2027	pm	pm	pm	0,0	pm	pm	pm
Totalen			22.245,0	20.600,0	1.645,0	80,9	483,3	565,6	843,6

2.4.2 Potentiële besparingen

Zoals in de kadernota 2027 aangegeven kunnen nog aanvullende bezuinigingen worden getroffen om ervoor te zorgen dat de financiële positie verbetert. In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan van die aanvullende bezuinigingsopties. In de vermelde paragrafen is een nadere toelichting opgenomen.

Overzicht bezuinigingsmogelijkheden	§	2027	2028	2029	2030
Kostendekkend tarief bezorging reisdocumenten	3.3.4	0,0	0,0	37,0	37,0
Uitvoeringskosten participatiewet	4.3.5	0,0	pm	pm	pm
Onderhoud terreinmeubilair op C-niveau	5.3.5	0,0	14,8	14,8	14,8
Beëindiging beheeractiviteiten op terreinen derden	5.3.5	0,0	8,7	8,7	8,7
Kostendekkend maken begraafrechten	5.3.5	0,0	0,0	0,0	0,0
Verlagen bijdrage gemeenschappelijke regelingen met 5%	6.3.4	0,0	pm	pm	pm
Totaal effect bezuinigingen		0,0	23,5	60,5	60,5

5. 2.5 Reëel en structureel evenwicht

Berekening

Om vast te kunnen stellen dat er sprake is van structureel evenwicht dient het begrotingsresultaat gecorrigeerd te worden voor incidentele lasten en baten. Voor een specificatie van de incidentele lasten baten wordt verwezen naar de bijlage 8.6 "Overzicht van incidentele baten en lasten".

Structureel evenwicht (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Begrotingsresultaat	2.430,6	578,7	663,2	765,3
Correctie incidentele lasten en baten	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultaat na correctie incidentele lasten en baten	**2.430,6**	**578,7**	**663,2**	**765,3**

6. 2.6 Reserves en voorzieningen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de reserves en voorzieningen van de gemeente Beekdaelen voor het begrotingsjaar 2027. Voor het jaar 2027 worden de mutaties beschreven van achtereenvolgens de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen. Voor een meerjarig overzicht wordt verwezen naar bijlage 8.9 'staat van reserves en voorzieningen'.

Het deel van de reserves waar de gemeente nog vrij over kan beschikken bedraagt naar de huidige inzichten afgerond € 18,5 miljoen ultimo 2027.

Algemene reserve

De algemene reserves van de gemeente bestaat uit de reserve weerstandcapaciteit en de reserve nog te bestemmen. De algemene reserves worden nu toegelicht.

- *Reserve weerstandscapaciteit*
  Beleid over de omvang van de reserve weerstandscapaciteit ligt vast in de nota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen. De omvang van deze reserve is gekoppeld aan de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen.

- *Reserve nog te bestemmen*
  Deze reserve kent weliswaar een bufferfunctie maar hoeft bij een toereikende reserve weerstandscapaciteit niet als zodanig te functioneren. De reserve is daarom vrij besteedbaar.

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)	begin 2027	bij 2027	af 2027	eind 2027
Reserve weerstandscapaciteit	4.739,8	602,9	-	5.342,6
Reserve nog te bestemmen	19.687,9	25,6	1.225,6	18.487,9
Totaal algemene reserve	**24.427,6**	**628,5**	**1.225,6**	**23.830,6**

Hierna worden de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen toegelicht:

Toevoegingen:
In de paragraaf weerstandsvermogen is becijferd welk bedrag in de reserve weerstandscapaciteit moet worden gestort om de in de genoemde paragraaf onderkende risico's te kunnen ondervangen. Op grond van de meest actuele berekeningen wordt een bedrag van € 602.900 toegevoegd aan de reserve weerstandscapaciteit vanuit de reserve nog te bestemmen.

Onttrekkingen:
De reserve nog te bestemmen neemt af met € 1,2 miljoen. Naast de hierboven genoemde toevoeging aan de reserve weerstandcapaciteit wordt de middelen voor een viertal nieuwe beleidsontwikkelingen overgeboekt van de reserve nog te bestemmen naar de geclaimde reserve. Het betreft een subsidieregeling groene daken en gevels ad € 100.000, energiearmoede in isolatie ad € 300.000, kandidaatstelling Heerlen-parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2023 ad € 72.720 en hybride werken ad € 140.000. Meer informatie

over dat nieuwe beleid is respectievelijk terug te vinden in de paragrafen 5.3.3 en 6.3.3 van de voorliggende begroting.

Bestemmingsreserves

Het totaal van de bestemmingsreserves bedraagt per 1 januari 2027 € 74,9 miljoen.

Bestemmingsreserve (bedragen x € 1.000)	begin 2027	bij 2027	af 2027	eind 2027
Bruteringsreserve	51.979,3	346,1	3.758,1	48.567,3
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.455,3	-	374,0	2.081,3
Reserve organisatie ontwikkeling	300,0	-	-	300,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	68,6	622,7	653,8	37,5
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	464,2	-	48,0	416,2
Reserve prijsstijging projecten	1.300,0	-	-	1.300,0
Reserve onderwijshuisvesting	17.623,0	378,9	97,0	17.904,9
Reserve onderhoud gebouwen niet in MJOP	173,5	173,5	200,0	147,0
Reserve accomodatiebeleid	245,7	-	245,7	-
Totaal bestemmingsreserves	**74.925,4**	**1.521,2**	**5.376,6**	**71.069,9**

Gedurende 2027 nemen de bestemmingsreserves per saldo af met € 3,9 miljoen. De geraamde aanwendingen zijn dus hoger dan de geraamde toevoegingen. De belangrijkste toevoegingen en aanwendingen worden hieronder toegelicht.

Grootste toevoegingen

Bruteringsreserve
De bruteringsreserve wordt verhoogd met € 346.100. Dit betreft de geraamde verkoopopbrengst van de kerklocatie in Nuth en de verkoopopbrengst van het bouwrijp opleveren van de huidige schoollocatie in Puth.

Geclaimde reserve
Vanuit de reserve nog te bestemmen wordt de geclaimde reserve aangevuld voor de financiering van een viertal nieuwe beleidsontwikkelingen. Het betreft een subsidieregeling groene daken en gevels ad € 100.0000, energiearmoede in isolatie ad € 300.000, kandidaatstelling Heerlen-parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2023 ad € 72.720 en hybride werken ad € 140.000. Meer informatie over dat nieuwe beleid is respectievelijk terug te vinden in de paragrafen 5.3.3 en 6.3.3 van de voorliggende begroting.

Reserve onderwijshuisvesting
De verkoopopbrengst van de basisschool in Puth wordt toegevoegd aan de reserve onderwijshuisvesting (raad 24 februari 2026).

Grootste onttrekkingen

Bruteringsreserve
Om kapitaallasten te dekken wordt de bruteringsreserve voor een bedrag van ruim € 3,7 miljoen aangewend.

Geclaimde reserve
De geclaimde reserve wordt voor € 653,8 duizend aangewend om de uitgaven van de nieuwe beleidsontwikkelingen te dekken.

Reserve accommodatiebeleid

In de raadsvergadering van 21 oktober 2021 heeft de raad besloten om € 800.000 toe te voegen aan de reserve accommodatiebeleid om het transitie accommodatiebeleid gemeenschapshuizen te bekostigen. In 2027 wordt het restantbedrag van € 245,7 aangewend.

Voorzieningen

Onderstaand treft u een overzicht aan van de voorzieningen.

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	begin 2027	bij 2027	af 2027	eind 2027
Voorziening pensioenen wethouders	3.857,1	-	-	3.857,1
Voorziening openbare verlichting	808,9	215,0	-	1.023,9
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	2.318,7	833,1	845,5	2.306,3
Voorziening riolen	4.950,0	719,3	-	5.669,3
Voorziening onderhoud wegen	3.144,9	1.848,9	2.228,6	2.765,3
Voorziening civiele kunstwerken	54,6	6,0	6,0	54,6
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	475,2	103,0	-	578,2
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	437,7	-	-	437,7
Voorziening spaarverlof	225,2	-	-	225,2
Voorziening afvalverwerking	872,0	-	330,0	542,0
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	4.700,0	-	-	4.700,0
Voorziening BP centrum III Schimmert	250,0	-	-	250,0
Leefbaarheidsfonds AWACS	2.500,0	-	-	2.500,0
Totaal voorzieningen	**24.621,7**	**3.725,2**	**3.410,1**	**24.936,8**

Hierna worden de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen toegelicht:

Toevoegingen
Aan diverse voorzieningen worden bedragen toegevoegd die, op grond van onderhoudsplannen, de komende jaren nodig zijn om onderhoud te kunnen plegen aan kapitaalgoederen. Het gaat om de voorziening openbare verlichting, de voorzieningen onderhoud gebouwen, de voorziening civiele kunstwerken en de voorziening wegen. Voor oninbaarbaarheid van belastingdebiteuren wordt € 103.000 toegevoegd.

Onttrekkingen
Voor onderhoud gebouwen, wegen en civiele kunstwerken wordt respectievelijk € 845.500, € 2.228.600 en € 6.000 aangewend. De aanwendingen stroken met de onderhoudsplannen die voor de kapitaalgoederen zijn opgesteld.

Om de lastenstijging van de afvalstoffenheffing te dempen wordt de voorziening afvalverwerking voor € 330.000 aangewend.

Het saldo op de exploitatiebudgetten voor riolering wordt geëgaliseerd door aan de voorziening riolen een bedrag van € 719.300 toe te voegen. Het verloop van toekomstige investeringen in de tijd leidt tot een verwachte latere uitvoering van de projecten dan eerder verondersteld. Dat nieuwe inzicht leidt tot voordelen in de rente en in de afschrijvingen.

3. Programma 1 | Samen besturen en veilig samenleven

1. 3.1 Inleiding

Inleiding

In dit programma staat centraal hoe we samen met inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en veiligheidspartners werken aan een gemeente waarin mensen zich betrokken, veilig en gehoord voelen. Beekdaelen bestaat uit verschillende kernen met ieder een eigen identiteit. Juist die verscheidenheid maakt onze gemeente sterk. Daarom geven we ruimte aan initiatieven uit de samenleving, investeren we in goede participatie en werken we aan een overheid die zichtbaar, benaderbaar en betrouwbaar is.

Deze inleiding beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen die samen de basis vormen voor de ambities in paragraaf 3.2. Daarbij gaat het om leefbare en vitale kernen, betrokken inwoners, heldere en integere communicatie, verantwoord gebruik van data en kunstmatige intelligentie, veiligheid en weerbaarheid.

Leefbaarheid en vitaliteit in onze kernen

Leefbaarheid en vitaliteit beginnen in de kernen zelf. Inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke partners weten goed wat er speelt in hun omgeving en wat nodig is om hun kern sterk en toekomstbestendig te houden. Als gemeente willen we die kracht ondersteunen en versterken. Dat doen we door ruimte te geven aan lokale initiatieven, verbindingen te leggen en gebiedsgericht te werken.

In Beekdaelen gebeurt dat op verschillende manieren. We investeren bijvoorbeeld in dorpsontwikkelingsplannen, waarbij inwoners samen met de gemeente werken aan de toekomst van hun kern. Zo werken we in Wijnandsrade aan een dorpsontwikkelingsplan waarin thematafels en een data-dashboard worden ingezet om aandachtspunten per kern of deelgebied beter zichtbaar te maken. Ook bij gebiedsontwikkelingen zoals het masterplan Schinveld, de gebiedsontwikkeling De Gijselaar, het centrumplan Nuth en de Nuinhofwijk zijn inwoners en ondernemers actief betrokken en zo zijn er nog veel meer voorbeelden in andere kernen te noemen.

Daarbij kijken we zowel naar voorzieningen of fysieke ontwikkelingen, als ook naar sociale samenhang, ontmoeting en betrokkenheid. Een leefbare kern is een plek waar inwoners elkaar kennen, zich thuis voelen en kunnen meedoen. Dit sluit aan bij onze ambitie om iedere kern de ruimte te geven om de eigen identiteit, leefbaarheid en vitaliteit verder te versterken.

Betrokkenheid, participatie en dienstverlening

We willen inwoners en belanghebbenden vroegtijdig betrekken bij plannen, ontwikkelingen en beleid. Participatie helpt om betere keuzes te maken, draagvlak te vergroten en gebruik te maken van de kennis en ervaring in de samenleving. Dat vraagt om een luisterende houding, duidelijke verwachtingen en een goede terugkoppeling over wat er met inbreng wordt gedaan.

De participatieverordening vormt hiervoor de basis. Daarnaast zetten we verschillende instrumenten in, zoals Beekdaelen B(l)oeit, het uitdaagrecht, de burgerinitiatieftafel en de duurzaamheidstafel. Ook onze dorpscoördinatoren spelen hierin een belangrijke rol. Zij zijn de ogen en oren in de kernen, werken samen met inwoners en ketenpartners zoals

maatschappelijk werk, welzijnswerk, jeugd- en jongerenwerk, boa's en straatcoaches, en ondersteunen initiatieven van inwoners.

Onze dienstverlening moet bij deze manier van werken passen. Inwoners moeten de gemeente eenvoudig kunnen bereiken en goed geholpen worden, via het kanaal dat past bij hun vraag. Daarom zorgen we dat de basis op orde is via telefonie, e-mail, balie en website. We werken digitaal waar dat kan en persoonlijk waar dat nodig is. Zo blijven we een klantgerichte, duidelijke en transparante gemeente die ook dichtbij voelt.

Integer, helder en met vertrouwen besturen

Een betrouwbare gemeente vraagt om een open bestuurscultuur, duidelijke communicatie en respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid. In Beekdaelen werken raad, college en organisatie vanuit verschillende posities aan hetzelfde doel: het belang van onze gemeente en haar inwoners. We communiceren helder over wat wel en niet mogelijk is, zodat inwoners, ondernemers en partners weten waar zij aan toe zijn.

Daarbij bouwen we verder aan een cultuur van collegiaal bestuur, samenwerking en gezamenlijk leren. Het college wil toegankelijk, zichtbaar en goed geïnformeerd zijn. We werken vanuit gelijkwaardigheid en vertrouwen, luisteren naar elkaar en denken mee waar dat kan. We behouden wat goed werkt en staan open voor vernieuwing, zonder de verschillende rollen en verantwoordelijkheden uit het oog te verliezen.

Ook binnen de organisatie blijft cultuur en leiderschap een belangrijk thema. De organisatievisie geeft hiervoor richting: "Met lef en vertrouwen bouwen we aan een wendbare gemeente, die in verbinding staat met de samenleving. Samen maken wij Beekdaelen." De afgelopen jaren is gewerkt vanuit de beweging van 'regels en moeten' naar 'regelen en ontmoeten'. De opgave voor de komende jaren is om die beweging vast te houden, bevoegdheden dicht bij professionals te leggen en te blijven investeren in werkplezier, vitaliteit, kernwaarden en een veilig werkklimaat.

Verantwoord gebruik van data en kunstmatige intelligentie

Digitalisering, data en kunstmatige intelligentie bieden kansen om onze dienstverlening te verbeteren, processen slimmer in te richten en beleid beter te onderbouwen. In Beekdaelen gebruiken we data bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van dorpsplannen, zodat aandachtspunten per kern of deelgebied beter zichtbaar worden en interventies gerichter kunnen worden ingezet.

Ook binnen onze dienstverlening en organisatie neemt digitalisering een steeds belangrijkere plaats in. Digitale mogelijkheden kunnen administratieve lasten verminderen, processen versnellen en medewerkers ondersteunen in hun werk. Denk aan het beter benutten van informatie, het verbeteren van monitoring en het verkennen van kunstmatige intelligentie en digitale assistenten die professionals kunnen helpen bij terugkerende werkzaamheden.

Tegelijkertijd vraagt dit om zorgvuldigheid. We zijn ons bewust van risico's zoals desinformatie, privacy verlies en onvoldoende uitlegbaarheid van digitale keuzes. Daarom gebruiken we data en AI verantwoord, binnen wet- en regelgeving en onze eigen beleidskaders. We investeren in AI-geletterdheid van medewerkers en zorgen voor privacybescherming, transparantie, uitlegbaarheid en een passende menselijke toets. Technologie is ondersteunend; de menselijke maat en professionele afweging blijven leidend.

Veilig samenleven in Beekdaelen

Veiligheid is een belangrijke voorwaarde om prettig te kunnen wonen, werken en samenleven. We blijven investeren in een veilig Beekdaelen. Dat doen we onder meer door de samenwerking tussen politie, boa's, straatcoaches, jongerenwerk, maatschappelijke partners en andere betrokken partijen verder te versterken. Zij hebben ieder een eigen rol, maar werken samen aan zichtbaarheid, preventie, signalering en handhaving.

De aanpak van ondermijning blijft daarbij een belangrijk speerpunt. Ondermijnende criminaliteit raakt niet alleen de openbare orde, maar ook het vertrouwen in de overheid en de veiligheid in wijken en kernen. Daarom blijven we lokaal en regionaal samenwerken, signalen serieus nemen en kennis bundelen. Een concreet voorbeeld hiervan is ACT! Parkstad, dat een belangrijke bijdrage levert aan de bestuurlijke aanpak van ondermijning in de regio. Door deze samenwerking verder te borgen, behouden we opgebouwde expertise en versterken we de regionale uitvoeringskracht.

Weerbare gemeente

Naast dagelijkse veiligheid wordt ook maatschappelijke weerbaarheid steeds belangrijker. Geopolitieke spanningen, desinformatie, digitale kwetsbaarheden, maatschappelijke onrust en mogelijke crisissituaties laten zien dat gemeenten en gemeenschappen voorbereid moeten zijn op verstoringen en ontwrichting. We willen werken aan een gemeente die veerkrachtig is en snel kan schakelen wanneer dat nodig is.

Voor Beekdaelen betekent dit dat we de basis op orde houden, de samenwerking met veiligheidspartners versterken en investeren in sterke netwerken in de kernen. Dorpscoördinatoren, maatschappelijke partners, verenigingen, vrijwilligers en inwoners spelen hierin een belangrijke rol. Wie elkaar kent en weet te vinden, kan in moeilijke situaties sneller helpen, signaleren en herstellen.

Daarmee bouwen we aan een Beekdaelen dat niet alleen betrokken en veilig is, maar ook voorbereid op de toekomst.

De gemeente Beekdaelen werkt zowel lokaal als regionaal actief aan het versterken van de weerbaarheid. Daarbij heeft het vergroten van de eigen continuïteit het afgelopen jaar nadrukkelijk prioriteit gekregen. Dit heeft onder meer geleid tot de realisatie van een noodstroomaggregaat (NSA) voor het gemeentehuis in Schinnen, waarmee de gemeentelijke dienstverlening en crisisorganisatie ook tijdens langdurige stroomuitval beter kunnen worden voortgezet. Daarnaast participeert de gemeente in de regionale stuurgroep en diverse werkgroepen, is een lokaal handelingskader ontwikkeld voor langdurige uitval van vitale voorzieningen. Verder neemt Beekdaelen deel aan de regionale pilot Noodsteunpunten, waarbij ervaringen uit praktijkdagen en oefeningen worden benut voor de verdere ontwikkeling van deze voorziening. Hiermee wordt stapsgewijs gewerkt aan een weerbare organisatie en samenleving.

De verdere ontwikkeling van noodsteunpunten en de bredere weerbaarheidsopgave kunnen in de komende jaren leiden tot een aanvullende behoefte aan financiële middelen en capaciteit. Zodra meer duidelijkheid bestaat over de omvang en aard van deze opgave, zal hierover zo nodig een afzonderlijk voorstel aan uw raad worden voorgelegd.

2. 3.2 Wat willen we bereiken?

In het coalitieprogramma 'Groeien in Groen' zijn de onderstaande ambities opgenomen voor dit programma:

- We vinden het belangrijk dat iedere kern in Beekdaelen de ruimte krijgt om de eigen identiteit, leefbaarheid en vitaliteit verder te versterken, onder meer via dorpsontwikkelingsplannen.

- We verbeteren de participatie en betrokkenheid van inwoners. Dit doen we door duidelijker te communiceren waarover, wanneer en op welke manier inwoners kunnen meeluisteren, meedenken en meebeslissen.

- Raadsleden, collegeleden en ambtenaren van Beekdaelen zijn integer en helder in hun communicatie.

- We veranderen mee met de wereld om ons heen en maken verantwoord gebruik van data en kunstmatige intelligentie in onze monitoring, besluitvorming en evaluatie.

- Voor een veilig Beekdaelen wordt de samenwerking tussen politie, straatcoaches en BOA’s verder versterkt en de aanpak van ondermijning blijft één van de speerpunten.

- We versterken de weerbaarheid van onze gemeente en kernen, zodat Beekdaelen beter voorbereid is op maatschappelijke ontwrichting, geopolitieke spanningen en crisissituaties.

3. 3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

3.1. 3.3.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma waarvoor middelen worden gevraagd in deze begroting

Algemeen

In het coalitieprogramma zijn diverse beleidsontwikkelingen beschreven die financiële gevolgen hebben. Deze zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma programma 1	2027	2028	2029	2030
Continueren digitaal participatieplatform	65	65	65	65
Geven van een structureel vervolg aan het ACT Preventiebeleid	7	7	73	73
	72	72	138	138

Continueren digitaal participatieplatform

Met het digitaal participatieplatform betrekken we inwoners eerder en eenvoudiger bij plannen en projecten die hun eigen leefomgeving raken. Inwoners zien op één herkenbare plek waarover de gemeente hun mening vraagt, hoe zij kunnen meedenken en wat er met hun inbreng gebeurt. Inwoners zijn hierdoor niet uitsluitend afhankelijk van een informatieavond, maar krijgen ook op andere momenten de gelegenheid om te reageren. De mogelijkheden om mee te denken en invloed uit te oefenen zijn daarbij afhankelijk van de betreffende projectfase, de wettelijke kaders en de vooraf vastgestelde mate van invloed.

Het platform helpt ons om reacties overzichtelijk te verzamelen, goed terug te koppelen en mee te nemen in beleid en projecten. Daarmee draagt het bij aan betere participatie, meer transparantie en meer vertrouwen in de besluitvorming. Daarom zetten we in op verlenging van de pilot en investeren we in de benodigde personele capaciteit. Bij een positieve evaluatie zijn vanaf 2027 aanvullende middelen nodig om het platform structureel te financieren.

Geven van een structureel vervolg aan het ACT! interventieteam

In 2024 is het ACT! Interventieteam Parkstad in het leven geroepen met als doel het ondersteunen, ontzorgen en aanjagen van de bestuurlijke aanpak van de ondermijnende criminaliteit in Parkstad. Inmiddels is het ACT! actief binnen alle zeven Parkstad-gemeenten met het uitvoeren van controles en de aanpak van misstanden binnen de regionaal benoemde aandachtsgebieden. Het ACT! levert inmiddels een belangrijke bijdrage aan de aanpak van ondermijning. De huidige vorm van financiering van het ACT! loopt af per 31 december 2026 en voor de periode daarna is slechts gedeeltelijk en incidenteel budget beschikbaar. We werken aan een stabiel meerjarenperspectief door middel van het scheppen van duidelijke randvoorwaarden, het maken van eenduidige bestuurlijke afspraken en het borgen van structurele, meerjarige financiering op regionaal niveau.

De Driehoek Parkstad heeft in juni 2026 positief besloten over de continuïteit van het ACT! Parkstad tot en met 2028 en stemt in met de verdere organisatorische inbedding van het ACT! Parkstad binnen de Gemeente Beekdaelen. Hiermee wordt geborgd dat de regionale aanpak van ondermijning binnen Parkstad wordt voortgezet, de opgebouwde expertise behouden blijft en de samenwerking tussen de Parkstadgemeenten structureel wordt verankerd. Deze lijn sluit aan bij het uitgangspunt dat het ACT! Parkstad geen tijdelijk project is, maar een regionale voorziening die past bij de structurele aard van ondermijning in Parkstad.

In het kader van een stabiel meerjarenperspectief, spreken de Parkstadgemeenten uit dat - indien het ACT! vanaf 2029 niet of niet in de huidige vorm wordt voortgezet - de zeven Parkstadgemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor een zorgvuldige personele afwikkeling. Dit betekent dat de Parkstadgemeenten zich gezamenlijk inspannen om de medewerkers van het kernteam passend te plaatsen binnen één of meerdere gemeenten en dat zij, waar nodig, gezamenlijk de financiële verantwoordelijkheid dragen voor de verplichtingen die hieruit voortvloeien. Hiermee is geborgd dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid betreft en onze gemeente als werkgever niet disproportioneel wordt geraakt ingeval ACT! Parkstad vanaf 2029 niet in bovenstaande vorm wordt gecontinueerd.

De Driehoek Parkstad benadrukt daarbij het belang van goed werkgeverschap, continuïteit van regionale uitvoeringskracht en een zorgvuldige borging van de opgebouwde kennis, ervaring en samenwerkingsstructuren binnen de aanpak van ondermijning in Parkstad.

3.2.3.3.2 Ontwikkelingen zonder financiële gevolgen

Artificial Intelligence (AI)

In de komende jaren benutten we AI vooral om de werkdruk (administratieve last) te verlagen, de dienstverlening te verbeteren en de kwaliteit van besluitvorming te verbeteren. We zijn ons terdege bewust van de gevaren van AI zoals desinformatie, privacyverlies en de dreiging van autonoom misbruik. Wij volgen wet- en regelgeving en onze eigen beleidskaders. Daarnaast zetten we de AI-trainingen voor medewerkers voort om AI-geletterdheid op peil te brengen en te houden. De menselijke maat blijft leidend: we zorgen voor privacybescherming, uitlegbaarheid, transparantie en een passende menselijke toets.

De inzet groeit stapsgewijs en vraagt om geleidelijke organisatie-aanpassingen (afspraken over verantwoordelijkheid, vaardigheden en procesinrichting). Naast generatieve AI verkennen we ook AI-agents: digitale assistenten die taken en werkprocessen ondersteunen.

3.3.3.3.3 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Beekdaelen in je broekzak

Beekdaelen in je Broekzak (BIB) is het project waar we als Beekdaelen gaan inzetten op een Overheids Brede Dienstverlening.

De BIB moet het verschil gaan maken voor inwoners en medewerkers: dienstverlening wordt eenvoudiger, sneller en persoonlijker en meer integraal. Door deze aanpak krijgen medewerkers meer ruimte voor zaken die vakmanschap vragen en kunnen ze invulling geven aan meer betekenisvol contact. Door inzet van dit hulpmiddel willen we als Beekdaelen de omslag gaan maken van "de inwoner zoekt het uit" naar "de overheid organiseert het".

Inwoners ervaren de overheid nog te vaak als versnipperd: ze moeten zelf uitzoeken welke regeling van toepassing is, bij welk loket ze moeten zijn en welke informatie nodig is. Ook moeten zij dit vaak zelf samenbrengen. Medewerkers werken in verschillende systemen met als gevolg dubbel werk, hoge administratieve lasten en een gebrekkige samenhang.

Voor Beekdaelen betekent dit een omslag van "product- en loketgericht werken" naar "dienstverlening rondom levensgebeurtenissen". Bij een geboorte, verhuizing, start van een onderneming of zorgvraag hoeft een inwoner niet langer zelf alle regelingen te zoeken. De gemeente biedt overzicht, organiseert samenhang en ondersteunt proactief met één integraal overzicht dat inzicht geeft in status en vervolgacties. Digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. Zo wordt de gemeentelijke dienstverlening eenvoudig toegankelijk gemaakt, o.a. via de telefoon, tablet of laptop: Beekdaelen binnen handbereik van iedere inwoner of ondernemer. Hierbij blijft digitale inclusie essentieel: alle inwoners moeten kunnen meedoen.

3.4.3.3.4 Potentiële besparingen

Kostendekkend tarief bezorging reisdocumenten

Op dit moment worden reisdocumenten gratis bij inwoners bezorgd. Er kan voor worden gekozen om hiervoor een kostendekkend tarief in rekening te brengen. Dit lijkt op het eerste gezicht een mogelijke besparing op te leveren, maar het effect is onzeker. Uit ervaringen en onderzoek bij andere gemeenten blijkt dat de vraag naar bezorging fors afneemt zodra inwoners hiervoor moeten betalen.

Wanneer meer inwoners hun reisdocument weer zelf komen afhalen, leidt dit tot meer baliebezoeken. Om deze extra drukte op te vangen, is mogelijk extra personele inzet nodig. Daardoor kan de beoogde besparing geheel of gedeeltelijk wegvallen. De financiële opbrengst is dus afhankelijk van het gedrag van inwoners en van de extra capaciteit die nodig is aan de balie.

In de loop van 2027 werken we een notitie voor de gemeenteraad uit. Daarin zetten we de financiële effecten, gevolgen voor de dienstverlening en de voor- en nadelen van een kostendekkend bezorgtarief zorgvuldig op een rij.

4. 3.4 Wat gaat het programma kosten?

Samen besturen en veilig samenleven (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
lasten per taakveld:				
0.1 bestuur	-1.928	-1.734	-1.734	-1.734
0.2 burgerzaken	-1.777	-1.637	-1.548	-1.251
0.4 overhead	-9.541	-9.557	-9.528	-9.678
1.1 crisisbeheersing en brandweer	-3.330	-3.352	-3.363	-3.384
1.2 openbare veiligheid	-2.648	-2.644	-2.720	-2.720
totale lasten	-19.224	-18.925	-18.894	-18.768
baten per taakveld:				
0.2 burgerzaken	981	901	803	413
0.4 overhead	29	29	29	1.800
1.1 crisisbeheersing en brandweer	159	159	159	159
1.2 openbare veiligheid	471	471	471	471
totale baten	1.640	1.560	1.462	2.843
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-17.584	-17.365	-17.433	-15.925
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-83	-	-	-1.800
0.10 Onttrekking reserves	354	157	63	63
Saldo resultaatbestemming	271	157	63	-1.737
Resultaat programma	-17.314	-17.208	-17.370	-17.662

5. 3.5 Het programma in beeld

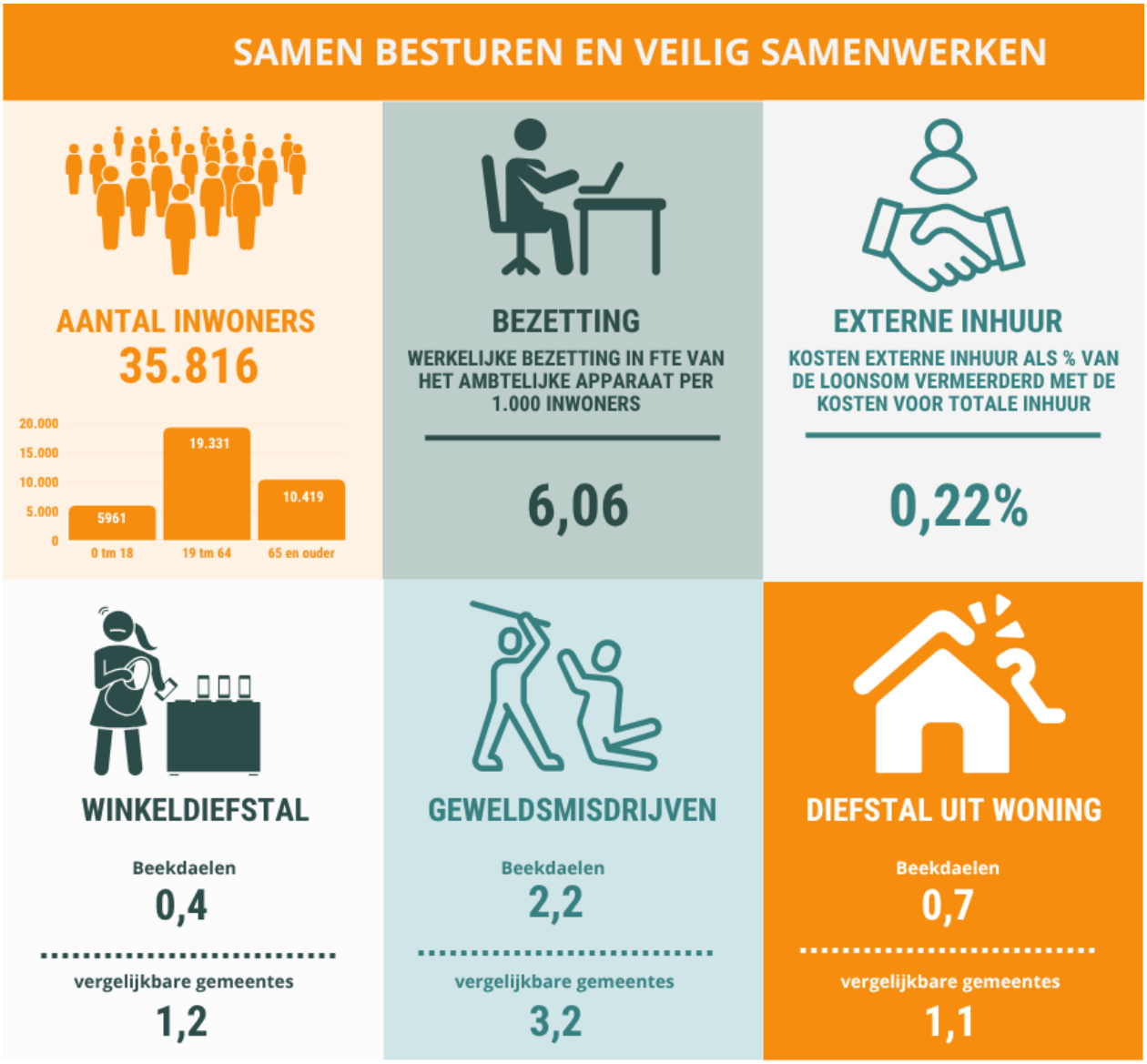

(Aantallen per 1.000 inwoners, vergelijkbare gemeentes 25-50 duizend inwoners)

4. Programma 2 | Sterke gemeenschappen en gelijke kansen

1. 4.1 Inleiding

Inleiding

In dit programma werken we samen met inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs, zorg- en welzijnspartners aan sterke, vitale en inclusieve gemeenschappen. We willen dat inwoners zich thuis en gezien voelen, naar elkaar omkijken en volwaardig kunnen meedoen. Daarom investeren we in ontmoeting, gezondheid, ontwikkeling, bestaanszekerheid en een sterke sociale basis dicht bij huis.

Daarbij sluiten we aan bij de koers van het coalitieprogramma en de Visie Sociaal Domein 2025–2028. De opgaven bestaanszekerheid, meedoen, ondersteuning, leven en wonen en veilig en gezond opgroeien vormen een samenhangend geheel. We kiezen voor preventie, positieve gezondheid en het versterken van eigen regie en samenredzaamheid. Inwoners benutten waar mogelijk hun eigen mogelijkheden en netwerk; als ondersteuning nodig is, bieden we die tijdig, toegankelijk en passend, met oog voor de menselijke maat.

We werken integraal en gebiedsgericht, over de grenzen van afzonderlijke beleidsterreinen heen. Wonen, zorg, welzijn, onderwijs, werk en inkomen, sport, cultuur en leefbaarheid versterken elkaar. Samen met onze partners sluiten we aan bij wat in iedere kern nodig is, signaleren we problemen vroeg en voorkomen we waar mogelijk dat lichte vragen uitgroeien tot zware zorg. Zo vergroten we de veerkracht van inwoners en gemeenschappen, verkleinen we kansenongelijkheid en houden we ondersteuning ook op langere termijn beschikbaar voor wie die echt nodig heeft.

Gezond Beekdaelen

Gezondheid gaat over meer dan het voorkomen van ziekte. Vanuit positieve gezondheid zetten we in op een gezonde leefstijl, mentale veerkracht, ontmoeting en een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en meedoen. Samen met inwoners en partners werken we preventief en dichtbij, met extra aandacht voor het verkleinen van gezondheidsverschillen en tijdige, passende ondersteuning. Zo versterken we de eigen regie van inwoners en bouwen we aan gezonde, vitale gemeenschappen.

Decentrale taken: participatie - jeugd - Wmo

We willen dat kinderen en jongeren gezond en kansrijk opgroeien, inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven en iedereen naar vermogen kan meedoen. Daarom verbinden we jeugd, Wmo en participatie en zetten we in op preventie, bestaanszekerheid, ontwikkeling, eigen regie en een sterke sociale basis. Ondersteuning is dichtbij, toegankelijk en passend, met oog voor de menselijke maat. Samen met inwoners en partners signaleren we vragen vroeg, versterken we gezinnen en gemeenschappen en bieden we hulp wanneer dat nodig is.

Vitale kernen: onderwijs - cultuur - sport - verenigingen

Vitale kernen bieden ruimte om te leren, ontwikkelen, bewegen, ontmoeten en mee te doen. Onderwijs, cultuur, sport en verenigingen versterken de gezondheid, talentontwikkeling en verbondenheid van inwoners. Daarom ondersteunen we toegankelijke voorzieningen en activiteiten, stimuleren we samenwerking en vrijwilligerswerk en sluiten we aan bij de eigen

kracht en behoeften van iedere kern. Zo bouwen we samen aan levendige, inclusieve gemeenschappen waarin iedereen kan deelnemen.

Nieuwkomers: inburgering - vluchtelingen - statushouders

We bieden vluchtelingen en statushouders een veilige en passende plek en begeleiden nieuwkomers naar een zelfstandig bestaan in Beekdaelen. Daarbij zetten we in op tijdige huisvesting, inburgering, taalontwikkeling, onderwijs, werk en deelname aan de samenleving. Samen met onze partners bieden we toegankelijke en persoonlijke ondersteuning, met aandacht voor bestaanszekerheid, gezondheid en de eigen mogelijkheden van mensen. Zo krijgen nieuwkomers de kans om mee te doen en zich verbonden te voelen met hun nieuwe omgeving.

2. 4.2 Wat willen we bereiken?

In het coalitieprogramma ‘Groeien in Groen’ zijn de onderstaande ambities opgenomen voor dit programma

- We stimuleren meer activiteiten, bewonersinitiatieven en ontmoetingsplekken in alle kernen van Beekdaelen om het ‘samen leven’ verder te versterken.

- We zetten in op gemeenschappen waar inwoners zich gezien en ondersteund voelen, waar onderlinge verbondenheid vanzelfsprekend is en waar iedereen kan meedoen.

- We kijken niet naar losse thema’s, maar naar de samenhang tussen wonen, zorg, welzijn, (vrijwilligers)werk, onderwijs, sport en cultuur. Deze versterken elkaar en dragen gezamenlijk bij aan kernen die sterk zijn en ook mogen verschillen in aanpak van eigen problematieken.

- We zorgen voor een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot beweging, ontmoeting en culturele ontwikkeling.

- We willen dat inwoners snel de juiste ondersteuning krijgen, dichtbij huis en zonder onnodige drempels. Daarom versterken we de samenwerking tussen gemeenten, zorg, onderwijs en lokale partners, zodat ondersteuning beter aansluit op de leefwereld van inwoners.

- Een veilige, gezonde en kansrijke jeugd is de basis voor een sterke en veerkrachtige samenleving. In Beekdaelen zetten we ons ervoor in dat kinderen en jongeren kunnen opgroeien in een omgeving die ondersteunt, beschermt en stimuleert.

3. 4.3 Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.4.3.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma waarvoor middelen worden gevraagd in deze begroting

Inleiding

In het coalitieprogramma zijn diverse beleidsontwikkelingen beschreven die financiële gevolgen hebben. Deze zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma programma 2	2027	2028	2029	2030
Uitbreiden van het aantal dorpscoördinatoren van 2 naar 3	100	100	100	100
Verhogen van de jaarlijkse evenementensubsidie van 55k naar 100k,	45	45	45	45
Uitvoeren vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord	30	30	30	30
	175	175	175	175

Uitbreiden van het aantal dorpscoördinatoren van 2 naar 3

De inzet van de dorpscoördinatoren als spil in de wijk heeft zich de afgelopen jaren bewezen. Om nog beter in te kunnen spelen op wat er speelt in de kernen, breiden we het aantal dorpscoördinatoren eind 2026 uit van 2 naar 3. Hierdoor ontstaat er meer ruimte om signalen op te vangen, initiatieven te begeleiden en de samenwerking te versterken.

Uitvoeren vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord

De afgelopen jaren is volop uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma behorende bij de kadernota *De kracht van cultuur en kunst in Beekdaelen*. Voorbeelden zijn de vele laagdrempelige voorstellingen in het kader van de Bloeiende Zondagen, de inventarisatie van onze binnen- en buitenkunst en de uitvoering van de voorstelling Carmen door Opera Compact op het Equinepark in Hulsberg.

De vaststelling van de cultuurvisie en het Lokaal Cultuurakkoord vormt in 2027 de basis voor de verdere ontwikkeling van het culturele domein. De inzet richt zich op het stimuleren van cultuurparticipatie, het versterken van samenwerking tussen partners en het scheppen van voorwaarden voor een breed, toegankelijk en toekomstbestendig cultureel aanbod. Daarbij wordt aandacht besteed aan het behoud van cultureel erfgoed, de Limburgse taal en de regionale identiteit. In 2028 wordt de ingezette lijn voortgezet en verder uitgewerkt, waarbij blijvende aandacht bestaat voor de maatschappelijke waarde van cultuur voor inwoners en gemeenschappen.

Verhogen van de jaarlijkse evenementensubsidie

Evenementen en activiteiten leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid, sociale samenhang en vitaliteit van de kernen binnen Beekdaelen. Zij brengen inwoners samen, versterken gemeenschapszin en dragen bij aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. Daarom blijft de gemeente investeren in het stimuleren van activiteiten en evenementen in

alle kernen. Om verenigingen, stichtingen en vrijwilligers hierin optimaal te ondersteunen, wordt het budget voor evenementensubsidies vanaf 2027 structureel verhoogd naar € 100.000 per jaar. Daarnaast wordt de uitvoeringsregel voor evenementensubsidies geactualiseerd. Daarbij wordt verkend of en op welke wijze de regeling beter kan aansluiten bij de behoeften van initiatiefnemers en ruimte kan bieden voor de ondersteuning van kleinschalige maatschappelijke activiteiten die bijdragen aan de leefbaarheid en sociale samenhang in onze kernen.

3.2.4.3.2 Algemene ontwikkelingen zonder financiële gevolgen

Centrale toegang sociaal domein

De doorontwikkeling van de huidige toegang tot zorg en ondersteuning richt zich op het versterken van de toegankelijkheid, samenhang en effectiviteit van ondersteuning en zorg. De huidige toegang wordt bemenst door Wmo- en jeugdconsulenten en de administratie Sociaal. Vanuit de visie op het sociaal domein wordt in 2027 verder toegewerkt naar één integraal en herkenbaar toegangspunt dat laagdrempelig en dichtbij inwoners is. Daarbij wordt de verbinding gelegd met participatie, maatschappelijk werk en de wijkteams.

Stevige lokale teams en versterken van de sociale basis

Binnen de gemeente zijn momenteel twee wijkteams operationeel, in Schinveld en Nuth. Deze teams vervullen een rol in het vroegtijdig signaleren van hulpvragen en het bieden van passende ondersteuning. De ontwikkeling van stevige lokale teams sluit aan bij de Hervormingsagenda Jeugd, de IZA-transformatieplannen, het AZWA-akkoord en de Visie sociaal domein.

In 2027 ligt de nadruk op het verder doorontwikkelen van de lokale teams, het versterken van de samenhang met de PlusWIJken en het verder ontwikkelen van een gezamenlijke en integrale werkwijze rondom inhoudelijke thema’s. De wijkteams worden zo steeds meer een herkenbaar, laagdrempelig en toegankelijk aanspreekpunt voor inwoners en samenwerkingspartners. De teams werken vanuit een brede, integrale en wijkgerichte blik, waarbij professionals domein overstijgend samenwerken en snel kunnen schakelen tussen zorg, welzijn, participatie en veiligheid. Het versterken van de eigen regie en het netwerk van inwoners staat hierbij centraal. Ook wordt de samenwerking met huisartsen en maatschappelijke organisaties, verder geïntensiveerd. Zo kan ondersteuning beter op elkaar worden afgestemd, wordt versnippering voorkomen en kunnen hulpvragen eerder en dichter bij de inwoner worden opgepakt.

Verbinding sociaal-medisch domein/PlusWIJken

De verbinding tussen het sociaal en medisch domein wordt steeds belangrijker, mede onder invloed van ontwikkelingen vanuit IZA, GALA, AZWA en de Hervormingsagenda Jeugd. De toenemende complexiteit van hulpvragen, de aanhoudende druk op de GGZ, de vergrijzing en de ontwikkeling dat inwoners langer zelfstandig thuis wonen, maken een intensievere samenwerking tussen het sociaal en medisch domein noodzakelijk. Ook binnen de PlusWIJken wordt hieraan invulling gegeven door de samenwerking tussen huisartsenpraktijken, wijkmanagers vanuit het medisch domein ende gemeente verder te versterken. Deze samenwerking draagt bij aan korte lijnen, een gezamenlijke focus en een betere afstemming van ondersteuning rondom inwoners. In 2027 wordt ingezet op het verder ontwikkelen en verduurzamen van deze samenwerking.

Een belangrijke ontwikkeling hierin is de inzet van een medisch verbinder vanuit de uitvoering. Deze inzet is momenteel als pilot gestart. De medisch verbinder fungeert als vast aanspreekpunt voor huisartsenpraktijken richting de gemeente, en denkt mee op casusniveau. De ervaringen uit de pilot worden in 2027 geëvalueerd. Op basis van de eerste ervaringen wordt beoordeeld in hoeverre deze functie bijdraagt aan de samenwerking tussen het sociaal en medisch domein en of, en op welke wijze, voortzetting en structurele inbedding van deze inzet wenselijk en noodzakelijk is.

Doorbraakmethode

In 2026 is verder invulling gegeven aan de toepassing van de doorbraakmethode voor inwoners met vastgelopen complexe en meervoudige problematiek. Bij toepassing van de Doorbraakmethode wordt gekeken naar wat een huishouden acuut nodig heeft in plaats van streng vast te houden aan bureaucratische regels en systemen die de oplossing blokkeren. Om passende ondersteuning tijdig en effectief te kunnen bieden, wordt in 2027 ingezet op de verdere ontwikkeling en structurele borging van deze werkwijze binnen de gemeentelijke organisatie. De inzet richt zich op het versterken van maatwerk, het bevorderen van integrale samenwerking en het voorkomen van escalatie van problematiek. De beschikbare middelen uit het IZA-transformatieplan en de ontvangen rijksmiddelen voor de aanpak van energiearmoede dragen bij aan het verder verankeren van de aanpak. Hiermee blijft ondersteuning mogelijk voor huishoudens die te maken hebben met samenhangende uitdagingen op verschillende leefgebieden.

In 2028 wordt de ingezette lijn voortgezet en verder doorontwikkeld, met blijvende aandacht voor vroegtijdige ondersteuning, het vergroten van zelfredzaamheid en het beperken van maatschappelijke en financiële gevolgen van complexe problematiek.

Gezondheidsbeleid

Beekdaelen werkt intensief samen met alle Zuid-Limburgse gemeenten aan het verbeteren van de gezondheid van inwoners, een complexe en omvangrijke, langdurige opgave. Met de nota Gezondheid nu, voor later! (vastgesteld in 2025) geven de gemeenten hier invulling aan voor de periode 2025-2030. In 2030 willen zij de gezondheidsachterstanden met 25% hebben teruggedrongen ten opzichte van de rest van Nederland en bouwen aan gezonde en kansrijke generaties.

Binnen het programma Trendbreuk ligt de focus op het jongste kind. In de nota vormt dit de pijler Gezond Opgroeien. Daarnaast wordt de aanpak verbreed met drie aanvullende pijlers: Gezond Blijven, Gezonde Geest en Gezonde Leefomgeving. De regionale en lokale inspanningen sluiten hiermee aan bij de landelijke zorgakkoorden.

Sinds 2023 zijn op initiatief van de Rijksoverheid op landelijk niveau verschillende zorgakkoorden afgesloten om gezondheid te bevorderen en de zorg toekomstbestendig te maken. Na het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA, gericht op preventie) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA, gericht op toegankelijke en betaalbare zorg voor iedereen) start in 2027 het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit akkoord versterkt de samenwerking tussen zorg, welzijn en gemeenten en maakt succesvolle preventieve aanpakken structureel in de vorm van basisfunctionaliteiten.

Beekdaelen is in 2026 gestart met investeren in en intensiveren van contact tussen gemeente, zorg en medische wereld. Het uitgangspunt daarbij is: aansluiten bij hetgeen er al is aan voorzieningen en netwerken, het voorkomen van extra overlegstructuren en het werken vanuit het gedachtengoed van Positieve Gezondheid.

Mandaatgemeente Sittard-Geleen en de zorgverzekeraar CZ hebben samen een regionale AZWA werkagenda gemaakt waarmee alle Zuid-Limburgse colleges moeten instemmen om vanaf 2027 in aanmerking te komen voor AZWA rijksmiddelen.

Gemeenten moeten de komende 3 jaar aan de slag met de twee samenhangende onderdelen:

- **Basisfunctionaliteiten**, de voortzetting van succesvolle preventieve aanpakken uit GALA op vier leefgebieden: Mentale gezondheid (steunpunten voor inwoners met psychische problematiek/Welzijn op Recept), Kansrijk opgroeien (Kansrijke Start/Nu niet Zwanger), Gezonde leefstijl (aanpak overgewicht) en Vitaal ouder worden (valpreventie).

- **Gezonde en sociale basisinfrastructuur**, een lokaal netwerk dat inwoners, vrijwilligers, welzijnsorganisaties, zorgverleners en gemeenten met elkaar verbindt. Doel is het versterken van leefbaarheid, preventie en samenwerking dicht bij inwoners.

Suïcidepreventie

Sinds 1 januari 2026 zijn gemeenten wettelijk verplicht aandacht te besteden aan suïcidepreventie. Alle Zuid-Limburgse gemeenten geven hier gezamenlijk invulling aan via het Actienetwerk Preventie Zelfdoding Zuid-Limburg. Dit netwerk brengt gemeenten en maatschappelijke partners samen, versterkt de samenwerking, vergroot de deskundigheid van professionals, stimuleert bewustwording over suïcidaliteit en ondersteunt risicogroepen. Sleutelfiguren, mensen die in hun werk vaak met kwetsbare mensen in aanraking komen, krijgen training in herkennen en het gesprek aangaan. De regio heeft een regionaal actieplan 2027-2030 opgesteld met concrete acties, rollen en afspraken over

monitoring. Het Actienetwerk sluit aan bij de bestaande netwerken in Noord- en Midden Limburg. Hierdoor groeit de landelijke dekking van regionale netwerken, wat de zichtbaarheid en impact ervan vergroot.

Verordening jeugd

In 2027 wordt de nieuwe Jeugdverordening verder voorbereid. Hierbij wordt samengewerkt met de gemeenten in de Westelijke Mijnstreek. De landelijke ontwikkelingen rondom de Reikwijdte van de Jeugdwet en het normenkader voor normaliseren worden hierbij nauwlettend gevolgd en waar mogelijk verwerkt in de verordening. Vaststelling van de nieuwe verordening wordt in 2027 voorzien.

Nieuw normenkader hulp in de huishouding (HBH)

De vraag naar Hulp bij het Huishouden (HbH) blijft toenemen door vergrijzing, langer zelfstandig wonen en complexere zorgvragen. Tegelijkertijd staan betaalbaarheid en beschikbaarheid van personeel onder druk.

In 2027 wordt de stapsgewijze invoering van het HHM-normenkader voortgezet. Het HHM-normenkader is landelijk ontwikkeld door Bureau HHM, een onafhankelijk zorg- en adviesbureau in het sociaal domein, en wordt door een grote groep gemeenten gebruikt als richtlijn. Het normenkader biedt een objectieve en onderbouwde basis voor het zorgvuldig en op maat indiceren van huishoudelijke ondersteuning. Naar verwachting leidt de nieuwe methodiek op termijn tot minder geïndiceerde uren en daarmee tot een gematigder kostenontwikkeling.

De mogelijke invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage is nog onzeker.

Project Automaatje

Momenteel wordt onderzocht of het project ANWB Automaatje in Beekdaelen kan worden ingezet als aanvulling op het bestaande vervoersaanbod zoals de Omnibuzz en de Wensbus. Automaatje is een vervoersdienst vóór en dóór inwoners, waarbij vrijwilligers deelnemers op afspraak vervoeren. De mogelijkheden voor invoering in Beekdaelen worden nog in kaart gebracht. Daarom zijn de eventuele financiële consequenties nog niet bekend. Als de uitkomsten aanleiding geven tot invoering van het Automaatje, wordt hierover een afzonderlijk college- en raadsvoorstel ingediend.

Uitvoeringsprogramma Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang

De regionale visie *Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035: De kracht van samen* is in januari 2026 vastgesteld. Het eerste uitvoeringsplan Opvang en Beschermd Wonen 2026-2029 is inmiddels in concept gereed, maar heeft de beoogde oplevering in het tweede kwartaal van 2026 niet gehaald en wordt in december 2026 aan het college voorgelegd. Onderdeel van het uitvoeringsplan zijn de resultaten van de ETHOS-telling, een Europees gehanteerde telmethode om het aantal dak- en thuisloze mensen in een gemeente of regio in kaart te brengen.

Inmiddels heeft Levanto de plannen voor verbouwing van de huidige locatie van het Zorgpension aan de Stationsweg 10 te Nuth gepresenteerd. Deze worden in 2027 verder geconcretiseerd.

Participatiewet in balans

De voorgenomen herziening van de Participatiewet, zoals uitgewerkt in het programma Participatiewet in Balans, vraagt de komende jaren om een verdere ontwikkeling van de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. De beoogde veranderingen richten zich op een meer mensgerichte benadering, waarbij vertrouwen, eenvoud, maatwerk en participatie centraal staan. Daarbij wordt participatie breder beschouwd dan uitsluitend betaald werk en is er tevens aandacht voor maatschappelijke deelname, ontwikkeling, vrijwilligerswerk, mantelzorg en andere passende vormen van participatie.

In 2027 wordt, binnen de geldende landelijke kaders en in samenwerking met ISD-Kompas, verder gewerkt aan de voorbereiding en implementatie van deze veranderingen. Dit vraagt om aanpassing van werkprocessen, actualisatie van gemeentelijke verordeningen en beleidsregels, verdere professionalisering van medewerkers en versterking van de samenwerking met regionale partners. Tegelijkertijd wordt ingezet op het vereenvoudigen van dienstverlening en het bieden van passende ondersteuning aan inwoners. Eventuele financiële en organisatorische gevolgen zijn mede afhankelijk van de definitieve wettelijke uitwerking en de daarbij behorende rijksmiddelen.

Onderzoek uitvoering participatiewet

In 2027 wordt uitvoering gegeven aan de bestuurlijke keuzes die voortvloeien uit het onderzoek naar de aan ISD Kompas opgedragen uitvoeringstaken. Daarbij wordt ingezet op een toekomstbestendige inrichting van de uitvoering, waarbij kwaliteit van dienstverlening, regie, integraliteit en doelmatigheid centraal staan. De gekozen uitvoeringsvariant heeft gevolgen voor de organisatie, de bedrijfsvoering en de financiële kaders. Deze worden in de verdere uitwerking vertaald naar concrete maatregelen en meerjarige budgettaire effecten.

Regionale werkhubs

infrastructuur voor participatie, ontwikkeling en arbeidsmarkttoeleiding. De werkhubs bieden toegankelijke ontmoetings- en ontwikkelplekken waar inwoners, werkgevers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties samenwerken aan het versterken van de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Hierbij wordt ingezet op het activeren van onbenut arbeidspotentieel, het versterken van werknemersvaardigheden en het bieden van maatwerkondersteuning aan inwoners voor wie participatie of arbeid niet vanzelfsprekend is.

Vanuit het principe van integrale dienstverlening en nauwe regionale samenwerking worden trajecten flexibel en vraaggericht ingericht. De werkhubs dragen daarmee bij aan een inclusieve arbeidsmarkt en aan het vergroten van maatschappelijke participatie van inwoners.

In 2027 ligt de focus op de verdere doorontwikkeling en verduurzaming van de Regionale Werkhubs, waarbij de opgebouwde regionale samenwerking wordt bestendigd en waar mogelijk verder wordt versterkt. De gezamenlijke inzet van de Parkstadgemeenten wordt ondersteund door regionale middelen, waaronder bijdragen vanuit het Parkstad Participatiefonds en Stadsregio Parkstad Limburg. Een deel van de gemeentelijke cofinanciering bestaat uit de inzet van ambtelijke capaciteit voor beleid, uitvoering, monitoring en regionale afstemming.

De Regionale Werkhubs leveren hiermee een bijdrage aan de regionale opgaven op het

gebied van arbeidsparticipatie, talentontwikkeling, inclusie en een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

Ontwikkelingen Nieuw Beschut

Inwoners met een indicatie voor Nieuw Beschut ontvangen momenteel een arbeidsovereenkomst via ISD Kompas. Naar aanleiding van het onderzoek naar kwaliteit, integraliteit en kostenbeheersing wordt bezien op welke wijze het werkgeverschap voor Nieuw Beschut het meest effectief en efficiënt kan worden georganiseerd. Hierbij vormt de mogelijke aanwijzing van een centrumgemeente één van de onderzochte varianten, gericht op het bundelen van expertise en het doelmatig organiseren van ondersteunende processen.

In 2027 wordt verdere uitvoering gegeven aan de bestuurlijke besluitvorming hierover. Uitgangspunt daarbij is het waarborgen van kwalitatief goede begeleiding, een uniforme uitvoering en een toekomstbestendige inrichting van Nieuw Beschut binnen de regio.

Uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid

Het uitvoeringsprogramma van het accommodatiebeleid, dat oorspronkelijk voor het eerste kwartaal van 2026 was gepland, wordt eind 2026 aan het college van B&W voorgelegd. Met name de uitwerking en financiële onderbouwing van de structurele onderhoudsbijdrage hebben een uitgebreid en zorgvuldig traject doorlopen, waar meer tijd mee gemoeid was dan initieel voorzien. Daarnaast biedt het programma inzicht in de ontwikkelingen en investeringen die voor de komende jaren op de planning staan. Na besluitvorming door het college wordt het rapport ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad.

Park de Oirsprong

In februari 2026 stelde de gemeenteraad van Beekdaelen een krediet van 7,5 miljoen euro beschikbaar voor de ontwikkeling van Park de Oirsprong. In de afgelopen maanden is gewerkt aan de definitieve planvorming en planning. Het voornemen is om het definitief ontwerp en planning in Q4 2026 te presenteren. Gelijktijdig wordt de komende maanden het aanbestedingstraject vormgegeven, zodat het park stapsgewijs gerealiseerd kan worden. Belangrijke factor waar de gemeente rekening mee houdt met betrekking tot de realisatie van het park is de organisatie van het ZLF door de schutterij van Oirsbeek in juli 2027.

Sport- en beweegbeleid

In 2026 is een start gemaakt met het opstellen van nieuw sport- en beweegbeleid. Als alles volgens planning verloopt, wordt het beleid in het eerste kwartaal van 2027 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarnaast vindt een juridische verkenning plaats naar de vraag hoe Beekdaelen de uitvoering van het sport- en beweegbeleid het beste kan contracteren of subsidiëren. Naar verwachting kan de aanbesteding/opdrachtverlening in april 2027 worden gestart. Het streven is om uiterlijk in september 2027 één uitvoerende partij te contracteren.

In 2028 wordt verder invulling gegeven aan de uitvoering van het sport- en beweegbeleid.

Regiodeal Same veur elkaar

Dit project richt zich op de ontwikkeling van de kern Nuth. De gemeente ondersteunt en stimuleert de ontwikkeling van een netwerk van inwoners, verenigingen, professionele organisaties en de gemeente zelf. Actieve betrokkenheid van inwoners draagt bij aan gemeenschapszin en aan het verbeteren van de sociale en fysieke leefomgeving. Same Veur Elkaar heeft zich de afgelopen periode stevig ontwikkeld.

De dorpscoördinator en de opbouwwerker werken in Nuth aan een steeds breder netwerk. Daarnaast is gestart met een wijklunch en wordt aangesloten vanuit het wijkteam Nuth. Steeds meer activiteiten krijgen vorm en een groeiend aantal inwoners levert een actieve bijdrage. Ook is er een actieve samenwerking tussen de verschillende vrijwilligersinitiatieven door een gezamenlijke activiteitenkalender. Verder wordt ook hier actief ingezet op een betere samenwerking tussen het medisch en sociaal domein.

Project Vrijwillige Energie Parkstad speelt een rol door financiële en administratieve ondersteuning te bieden aan vrijwilligersprojecten. Elk kwartaal verschijnt een kalender waarin zichtbaar wordt welke partijen waarmee bezig zijn in Nuth. In 2027 zal het project volledig operationeel zijn.

Same Veur Elkaar wordt gefinancierd vanuit Parkstad Regiodealmiddelen met gemeentelijke cofinanciering.

Lokale Inclusie agenda

Het startdocument van de Lokale Inclusieagenda (LIA) is in 2026 vastgesteld. Dit vormt het startpunt voor het verder vormgeven van een inclusieve gemeente. Uitgangspunt blijft dat iedere inwoner volwaardig moet kunnen deelnemen aan de samenleving. Inclusie raakt vrijwel alle gemeentelijke beleidsterreinen, variërend van sport en onderwijs tot de inrichting van de openbare ruimte en dienstverlening. De komende periode wordt de LIA verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Dit zal in Q1 van 2027 aan de raad worden voorgelegd.

Interreg Europe - Sociaal

Beekdaelen participeert in Interreg Europe, het Europese programma waarin 36 landen samenwerken om regionaal beleid te verbeteren via kennisuitwisseling, peer learning en gevalideerde good practices. Beekdaelen neemt deel aan twee projecten: TAAS (duurzaam toerisme, data en digitalisering) en SMARTFORM (energietransitie en energiearmoede). De opgebouwde Europese contacten en ervaringen bieden daarnaast ook kansen voor nieuwe samenwerkingsprojecten. Mede naar aanleiding van deze samenwerking heeft Beekdaelen recent een nieuwe projectaanvraag ingediend binnen het Europese programma URBACT. Deze aanvraag richt zich op het uitwisselen van kennis en goede voorbeelden over hoe we jonge gezinnen kunnen behouden voor een landelijke gemeente als Beekdaelen. We verwijzen ook graag naar paragraaf 6.3.2.

Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Wonen, Welzijn, Zorg

Begin 2025 is de *Toekomstvisie Wonen, Welzijn en Zorg Parkstad Limburg* door de raad vastgesteld. Naar aanleiding hiervan wordt momenteel gewerkt aan een regionaal uitvoeringsprogramma, dat naar verwachting uiterlijk eind 2026 gereed is. In 2027 volgt de implementatie op zowel regionaal als lokaal niveau. Monitoring en evaluatie vormen vervolgens de basis voor de verdere ontwikkeling en bijstelling van het

uitvoeringsprogramma. De Parkstadgemeenten, betrokken zorg- en welzijnsorganisaties en woningcorporaties dragen naar rato bij aan de kosten voor de projectleiding. Beekdaelen draagt in totaal 27K bij aan de regionale projectleiding, verdeeld over de jaren 2026 en 2027.

Asielopvang en begeleiding

Wij blijven voor een aanzienlijke opgave staan op het gebied van de opvang van vluchtelingen. Een belangrijk onderdeel hiervan betreft de huisvesting van statushouders. Gemeenten hebben hiervoor jaarlijks een door het Rijk vastgestelde taakstelling. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt om invulling te geven aan deze opgave. Door de aanhoudend hoge instroom van vluchtelingen neemt het aantal te huisvesten statushouders nog steeds toe, wat een toenemende druk legt op de beschikbare sociale woningvoorraad.

In 2027 geven wij invulling aan het besluit van de gemeenteraad om medewerking te verlenen aan de structurele uitbreiding van het asielzoekerscentrum in Sweikhuizen met 150 opvangplaatsen.

Sinds 2022 bieden wij tevens opvang aan vluchtelingen uit Oekraïne. Deze opgave blijft ook in 2027 actueel. Daarbij geven wij de voorkeur aan kleinschalige opvangvoorzieningen, verspreid over de verschillende kernen, bijvoorbeeld in leegstaande schoolgebouwen of ander gemeentelijk vastgoed. Op dit moment hebben we zeven opvanglocaties. Tegelijkertijd blijven wij actief zoeken naar aanvullende mogelijkheden om in de opvangbehoefte te voorzien.

De uitvoering van de Wet inburgering, waaronder het begeleiden van statushouders tijdens hun inburgeringstraject en het bieden van maatschappelijke begeleiding aan nieuw gevestigde statushouders, is belegd bij ISD Kompas.

Een succesvolle en duurzame integratie begint bij taalbeheersing. Het spreken van de Nederlandse taal vergroot de kansen op werk en bevordert actieve deelname aan de samenleving. Daarom zetten wij onze inzet op taalontwikkeling onverminderd voort, onder meer via het Taalhuis in samenwerking met de bibliotheken en diverse maatschappelijke partners. Op deze manier bieden wij nieuwkomers, net als alle andere inwoners van onze gemeente, de best mogelijke voorwaarden om zelfstandig en volwaardig mee te doen in de samenleving.

Plan van aanpak huisvesting statushouders

Vanwege de grote stroom vluchtelingen de afgelopen jaren vanuit diverse delen van de wereld en de steeds krapper wordende woningmarkt, wordt de doorstroom van statushouders vanuit het AZC naar reguliere woningen steeds lastiger. Als gevolg hiervan laat de huisvesting van statushouders een stagnatie zien en is een achterstand ontstaan in onze huisvestingstaakstelling, waardoor de gemeente Beekdaelen zich momenteel in trede 3 bevindt van de bestuurlijke interventieladder waarin afspraken worden gemaakt met de provincie over acties, termijnen en vervolg. We hebben daarom een plan van aanpak huisvesting statushouders opgesteld, dat in oktober naar de provincie Limburg is gestuurd. Dit plan omhelst diverse maatregelen om de achterstand in te lopen, zoals het verder intensiveren van de afspraken met woningcorporaties, onderzoek naar de verdere inzet van gemeentelijke en particulier vastgoed en onderzoek naar de vraag of het plaatsen van flexwoningen mogelijk is.

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

Beekdaelen voert een actief onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Alle kinderen verdienen een goede start van hun schoolcarrière. Deze vormt immers een belangrijke basis voor een gezond en gelukkig leven. De afgelopen jaren hebben we steeds gerapporteerd over het project Hard voor Taal. Dit project is afgerond en de leerkrachten zijn in staat om de werkwijze zelfstandig voort te zetten. De samenwerking met onderwijs, jeugdgezondheidszorg, peuter- en kinderopvangorganisaties is geïntensiveerd en verankerd en ook de samenwerking in de Westelijke Mijnstreek en Parkstad vindt periodiek plaats. Uit de monitoring blijkt dat er vooruitgang is geboekt in de warme overdracht tussen peuteropvang en basisschool en zijn de groeigegevens van VVE-peuters en kleuters goed in beeld. Opvallend is dat bij peuters die bij het eerste registratiemoment een beneden gemiddeld niveau hadden, twee derde een bovengemiddelde groei laat zien gedurende de VVE-periode. We zien dus een positieve tendens en blijven ons inzetten voor een actief onderwijsachterstandenbeleid.

3.3.4.3.3 Algemene ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting

SES Nuinhofwijk

Het project SES Nuinhof wordt uiterlijk in de eerste helft van 2027 afgerond en verantwoord. De activiteiten en initiatieven in en rondom het Nuinhofhuisje zijn inmiddels structureel geborgd via een Hoeskamersubsidie, waarbij ook Vrijwillige Energie een belangrijke ondersteunende rol vervult. Wonen Zuid stelt het Nuinhofhuisje de komende jaren kosteloos ter beschikking. De gemeente draagt zorg voor de exploitatiekosten, waaronder nutsvoorzieningen, verzekeringen en wifi. Hiervoor wordt een structureel budget van € 7.000 per jaar gevraagd.

Pilot ontwikkelbedrijf statushouders

In 2026 wordt uitvoering gegeven aan de voorbereiding van de pilot met de werktitel Ontwikkelbedrijf Statushouders Zuid-Limburg, een regionale samenwerking gericht op het versnellen van participatie, inburgering, scholing en uitstroom naar werk van statushouders. Beekdaelen vervult hierbij de rol van penvoerder en gastgemeente namens de deelnemende Zuid-Limburgse gemeenten. Voor deze pilot is een provinciale subsidie van € 300.000 ontvangen tot en met december 2027. Uitgangspunt is dat alle kosten voor voorbereiding, uitvoering, personele inzet, monitoring, evaluatie en verantwoording volledig vanuit deze subsidie worden bekostigd. De gemeente neemt uitsluitend deel onder de voorwaarde dat hieruit geen structurele financiële lasten of personele risico’s voor Beekdaelen voortvloeien en dat eventuele frictiekosten volledig worden afgedekt. De pilot heeft een experimenteel karakter en dient inzicht te geven in de effectiviteit van een regionale aanpak voor de begeleiding van statushouders.

3.4.4.3.4 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Onderwijshuisvesting school Merkelbeek

De omgevingsvergunning voor het nieuwe kindcentrum in Merkelbeek is verleend. Op basis van een doorrekening door een extern bureau blijkt dat de geraamde investeringskosten hoger uitvallen dan eerder voorzien. Momenteel worden diverse optimalisatie- en bezuinigingsmaatregelen uitgewerkt om de kosten te beheersen. Aansluitend wordt een aanbestedingsprocedure doorlopen, waaruit de feitelijke stichtingskosten zullen blijken. Naar verwachting kan in het eerste kwartaal van 2027 een uitgewerkt plan, inclusief de resultaten van de aanbesteding en een kredietaanvraag, ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Parallel hieraan werken Movare en de speeltuinstichting aan een plan voor de inrichting van de buitenruimte rondom het kindcentrum. Voor dit onderwerp verwijzen wij eveneens naar de gebiedsontwikkeling bij hoofdstuk 5.3.4.

Onderwijshuisvesting school Puth

De architect heeft een schetsontwerp voor het nieuwe kindcentrum in Puth opgesteld. Daarbij is uitgegaan van behoud van de kerk, zonder concessies te doen aan het beoogde moderne onderwijsconcept. Tevens is zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen van de directe omgeving. In de verdere planuitwerking wordt onderzocht of aanvullende gronden kunnen worden betrokken. De komende periode wordt een kostencalculatie opgesteld en wordt de bouwkundige staat van de kerk opnieuw beoordeeld. Naar verwachting wordt de gemeenteraad begin 2027 geïnformeerd over de voortgang en wordt een kredietaanvraag voor de verdere uitwerking van de plannen ter besluitvorming voorgelegd.

Gemeenschapsvoorziening Sweikhuizen

In juni 2024 heeft de gemeenteraad besloten een voorbereidingskrediet toe te kennen voor het in procedure brengen van een wijziging van het omgevingsplan. Het doel is om op een stedenbouwkundig verantwoorde manier, passend binnen de kern Sweikhuizen, woonfuncties te combineren met een maatschappelijke ontmoetingsruimte op de locatie van het huidige Rector Raevenhuis.

Door de vaststelling van het omgevingsplan in juni 2026 (dat inmiddels onherroepelijk is) kan de verdere ontwikkeling van het plangebied met ontmoetingsruimte plaatsvinden. Deze wordt afgestemd met de uitkomst van de verkenningsfase, waarin de kerk als mogelijke alternatieve locatie voor een gemeenschapsvoorziening wordt onderzocht. Momenteel is er nog geen budget beschikbaar voor de stichtingskosten voor de ontmoetingsruimte in het inbreidingsplan. Zodra de plannen zijn uitgewerkt, kan de raad een voorstel verwachten voor de benodigde middelen voor een gemeenschapsvoorziening in het inbreidingsplan of integratie hiervan in de kerk.

Gemeenschapsvoorziening Schinveld

In Schinveld zijn we als onderdeel van het Masterplan 2.0 centrum Schinveld bezig met het realiseren van een nieuwe, toekomstbestendige gemeenschapsvoorziening. Onder begeleiding van stichting VKKL Limburg zijn projectgroep en werkgroep, gevormd door mensen uit het dorp, aan de slag gegaan met het schrijven van een plan voor hun nieuwe voorziening. Dit plan is recent gereedgekomen en zal in de raadsvergadering van december ingebracht worden.

Meerkosten gemeenschapshuis Puth

In juni 2024 heeft de gemeenteraad van Beekdaelen het bestemmingsplan 'Gemeenschapshuis Puth' vastgesteld. Daarmee zijn, samen met het eerder beschikbaar gestelde krediet, de twee essentiële randvoorwaarden voor realisatie van het project ingevuld. Op basis van het schetsontwerp dat ten grondslag lag aan het gewijzigde bestemmingsplan, is vervolgens in nauwe samenwerking met de toekomstige gebruikers gewerkt aan een breed gedragen Voorlopig Ontwerp.

Doel is de realisatie van een toekomstbestendig gemeenschapshuis dat aansluit bij de behoeften van de gebruikers en de gemeenschap van Puth. Het project bevindt zich momenteel in een cruciale fase waarin de verdere planuitwerking en voorbereiding van de uitvoering centraal staan. Op basis van de meest actuele inzichten moet echter rekening worden gehouden met een mogelijke overschrijding van het beschikbare uitvoeringskrediet. Deze ontwikkeling wordt veroorzaakt door prijsindexeringen, noodzakelijke scopewijzigingen en aanvullende kosten als gevolg van het niet tijdig kunnen verkrijgen van een grootverbruikaansluiting voor elektriciteit.

Om de financiële risico's zoveel mogelijk te beperken en beheersbaar te houden, wordt het project uitgevoerd in bouwteamverband. Binnen deze samenwerking worden ontwerpoptimalisaties en slimme uitvoeringskeuzes onderzocht om eventuele tekorten te minimaliseren. Voordat wordt overgegaan tot de uitvoeringsfase (fase 2 van de bouwteamovereenkomst), zal helder zijn of sprake is van een tekort en wat de omvang daarvan is. Indien aanvullende besluitvorming noodzakelijk blijkt, wordt uw raad hierover tijdig en via de daarvoor bestemde bestuurlijke kanalen geïnformeerd, zodat passende keuzes kunnen worden gemaakt.

Herijken Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

In 2027 wordt gestart met de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Deze actualisatie sluit aan bij het coalitieprogramma, waarin wordt ingezet op toekomstbestendige brede kindcentra waar opvang, onderwijs, zorg en ondersteuning samenkomen. Het IHP wordt verbreed naar een integrale visie op onderwijs, huisvesting en kindvoorzieningen, met nadrukkelijke aandacht voor samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang. Daarbij worden actuele leerlingenprognoses, capaciteit, verduurzaming, de kwaliteit van de schoolomgeving en de toekomstbestendigheid van locaties betrokken. Actualisatie is noodzakelijk, omdat het huidige IHP uit 2020 dateert en uitgangspunten, normbedragen en bouwkosten niet meer volledig aansluiten bij de huidige praktijk en marktontwikkelingen. De prioritering en fasering uit het IHP 2020 vormen hierbij een belangrijk vertrekpunt; de daarin opgenomen huisvestingsopgaven zijn conform planning uitgevoerd. Op basis van actuele ontwikkelingen en prognoses wordt een nieuwe prioritering voor de komende tien jaar vastgesteld. Het geactualiseerde IHP biedt de kaders voor toekomstige investeringen in onderwijs- en kindvoorzieningen en wordt naar verwachting in de tweede helft van 2027 ter besluitvorming aangeboden.

Afhankelijk van de actualisatie van het Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) kan het zo zijn dat de school in Wijnandsrade in het kader van de zorgplicht als casus opgenomen gaat worden. In samenhang met Innovo, de school in Nuth en de school in Wijnandsrade zal strategie bepaald worden hoe het onderwijs in dit deelgebied van Beekdaelen op een goede manier geborgd blijft.

3.5.4.3.5 Potentiële besparingen

Uitvoeringskosten participatiewet

Naar aanleiding van het onderzoek naar de uitvoering van de aan ISD Kompas opgedragen taken wordt in 2027 verdere invulling gegeven aan de bestuurlijke afweging over de toekomstige organisatie van deze taken. Daarbij worden de uitkomsten ten aanzien van kwaliteit, integraliteit, dienstverlening, organisatie en financiën betrokken.

Hoewel de gemeenten Voerendaal en Simpelveld niet als medeopdrachtgever aan het onderzoek hebben deelgenomen, zijn zij gedurende het proces nauw betrokken geweest door het beantwoorden van inhoudelijke vragen en het delen van relevante informatie. De uitkomsten van het onderzoek vormen een belangrijke basis voor de verdere besluitvorming en de eventuele uitwerking van een gekozen uitvoeringsrichting.

Afhankelijk van de bestuurlijke keuzes die worden gemaakt, wordt in 2027 verdere invulling gegeven aan de organisatorische, personele en financiële consequenties. Uitgangspunt is een doelmatige en toekomstbestendige uitvoering van de Participatiewet, waarbij de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners behouden blijft of wordt versterkt. De financiële effecten van de gekozen uitvoeringsrichting worden gemonitord en waar nodig betrokken bij toekomstige begrotingsactualisaties.

4. 4.4 Wat gaat het programma kosten?

Sterke gemeenschappen en gelijke kansen (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
lasten per taakveld:				
4.2 onderwijshuisvesting	-788	-729	-775	-810
4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.389	-2.307	-2.226	-2.226
5.1 sportbeleid en activering	-842	-842	-842	-782
5.2 sportaccommodaties	-3.634	-3.518	-3.513	-3.438
5.3 cultuurpresentatie, -presenatie, - participatie	-306	-306	-306	-306
5.4 musea	-1.023	-1.023	-1.023	-1.023
5.5 cultureel erfgoed	-66	-60	-60	-60
5.6 media	-3	-5	-6	-7
6.1 samenkracht en burgerparticipatie	-5.852	-5.282	-5.302	-5.345
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-439	-439	-439	-439
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-852	-852	-852	-852
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-52	-52	-52	-52
6.3 inkomensregelingen	-13.102	-13.102	-13.102	-13.102
6.4 wsw en beschut werk	-5.088	-4.893	-4.820	-4.753
6.5 arbeidsparticipatie	-1.147	-1.147	-1.147	-1.147
6.60 hulpdiddelen en diensten (WMO)	-1.486	-1.486	-1.486	-1.486
6.711 huishoudelijke hulp (WMO)	-6.827	-6.577	-4.640	-4.617
6.712 Begeleiding (WMO)	-1.774	-1.774	-1.774	-1.774
6.713 dagbesteding (WMO)	-869	-869	-869	-869
6.714 overige maatwerkarrangementen (WMO)	-183	-183	-183	-183
6.751 jeugdhulp ambulant lokaal	-399	-399	-399	-399
6.752 jeugdhulp ambulant regionaal	-9.868	-9.848	-9.848	-9.848
6.753 jeugdhulp ambulant landelijk	-156	-156	-156	-156
6.761 jeugdhulp met verblijf lokaal	-372	-372	-372	-372
6.762 jeugdhulp met verblijf regionaal	-3.318	-3.318	-3.318	-3.318
6.792 PGB jeugd	-256	-256	-256	-256
6.811 beschermd wonen	-450	-	-	-
6.812 maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-31	-31	-31	-31
6.821 jeugdbescherming	-524	-524	-524	-524
6.822 jeugdreclassering	-11	-11	-11	-11
6.91 coördinatie en beleid WMO	-993	-993	-993	-993
6.92 coördinatie en beleid Jeugd	-1.848	-1.848	-1.848	-1.848
7.1 volksgezondheid	-3.159	-3.152	-3.151	-3.146
totale lasten	-68.109	-66.356	-64.325	-64.175
baten per taakveld:				
4.2 onderwijshuisvesting	915	190	190	190
4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken	663	663	663	663
5.1 sportbeleid en activering	-	-	-	-
5.2 sportaccommodaties	761	739	741	741
5.6 media	53	53	53	53
6.1 samenkracht en burgerparticipatie	690	390	390	390
6.3 inkomensregelingen	8.752	8.752	8.752	8.752
6.4 wsw en beschut werk				
6.5 arbeidsparticipatie	725	725	725	725

Sterke gemeenschappen en gelijke kansen (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
6.60 hulpdiddelen en diensten (WMO)	24	24	24	24
6.711 huishoudelijke hulp (WMO)	1.317	1.317	1.317	1.317
6.714 overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0
6.752 jeugdhulp ambulant regionaal	-	558	561	561
6.812 maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	227	738	853
6.92 coördinatie en beleid Jeugd	187	187	187	187
7.1 volksgezondheid	8	8	8	8
totale baten	14.095	13.832	14.350	14.464
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-54.014	-52.524	-49.976	-49.711
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-173	-	-	-
0.10 Onttrekking reserves	2.307	1.210	1.119	1.023
Saldo resultaatbestemming	2.133	1.210	1.119	1.023
Resultaat programma	-51.880	-51.314	-48.856	-48.688

5. 4.5 Het programma in beeld

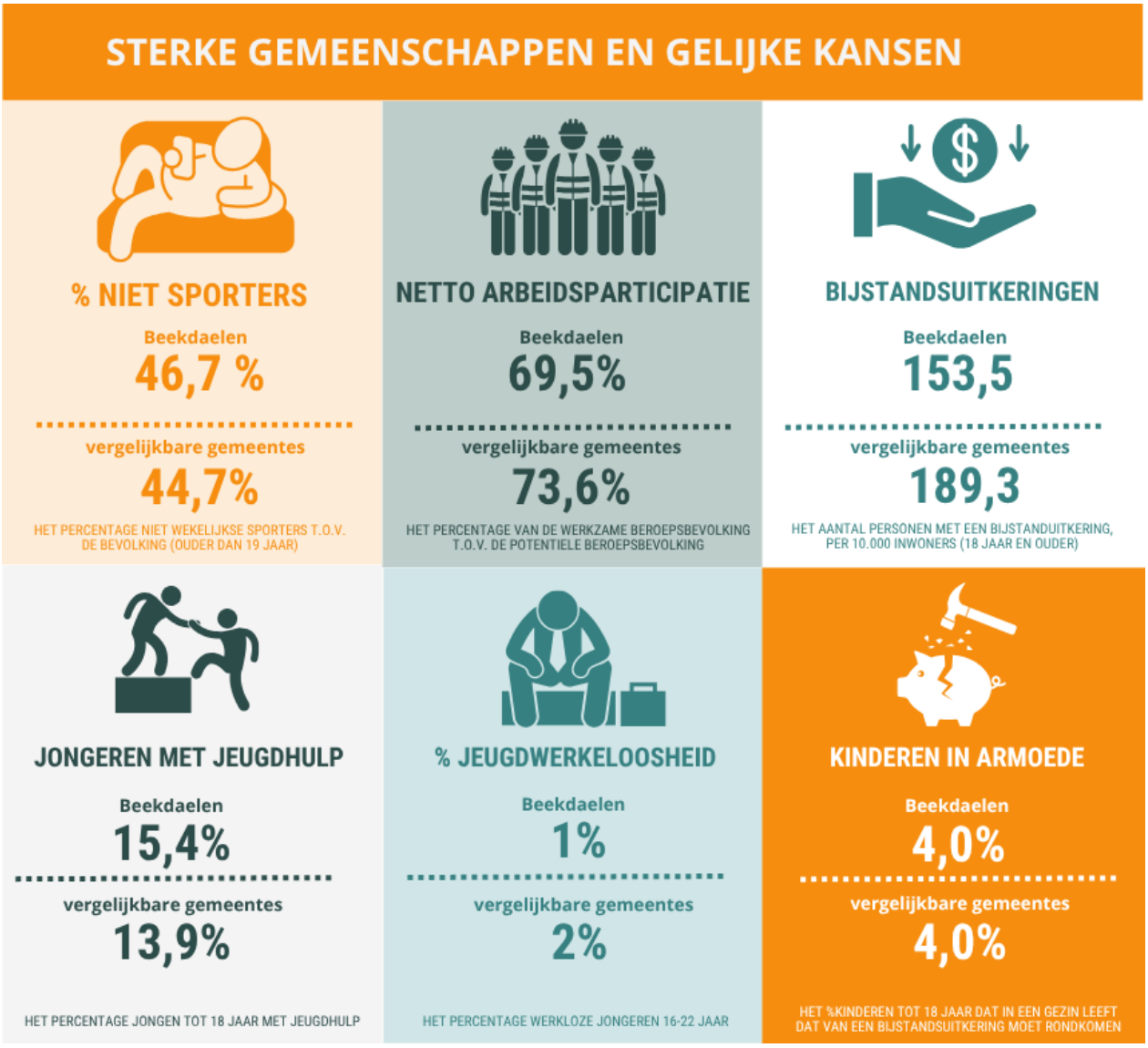

5. Programma 3 | Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente

1. 5.1 Inleiding

Inleiding

Binnen dit programma werken we aan een veerkrachtig, groen en cultuurrijk landschap, waar ruimte is om te wonen, te werken, te genieten en te ondernemen, waar vitale dorpen en groene omgeving elkaar versterken en waar balans en samenhang zorgen voor een leefbare en beleefbare gemeente. Nu en in de toekomst. Hierbij werken we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke partijen, verenigingen en veiligheidspartners en sluiten we aan bij het coalitieprogramma 2026-2030.

Deze inleiding beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen die samen de basis vormen voor de ambities in paragraaf 5.2. Daarbij gaat het om een passend en gevarieerd woningaanbod voor alle doelgroepen, het versterken van onze groene en cultuurhistorische identiteit, onze opgaven binnen de energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaamheid, lokaal ondernemerschap en een veilige en duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Wonen en herstructurering

Beekdaelen is meer dan een plek om te wonen; het is ons thuis. Een thuis is een plek waar je jezelf kunt zijn en die aansluit bij de fase van het leven waarin je je bevindt. Daarom zetten we ons in voor een gevarieerd woningaanbod dat past bij de wensen en behoeften van huidige en toekomstige inwoners.

De uitdagingen op de woningmarkt, zoals herstructurering, nieuwbouw, leefbaarheid en duurzaamheid, vragen om een sterke samenwerking tussen gemeente, woningcorporaties en marktpartijen. Op basis van het woonbehoefteonderzoek (STEC, geactualiseerd in 2026) en de Woondeal zetten we in op een versnelling van de woningbouw voor onder meer jongeren, gezinnen en ouderen.

De Woondeal, ondertekend in maart 2023, bevat voor Beekdaelen de opgave om uiterlijk in 2030 in totaal 900 woningen toe te voegen. De Regionale en Lokale Woonvisies 2023-2028 geven hierbij richting aan thema’s als leefbaarheid, betaalbaarheid, wonen met zorg, duurzaamheid en aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Daarnaast zijn via de Regio Deal en het Volkshuisvestingsfonds de afgelopen jaren verschillende herstructureringsprojecten gestart.

In de eerste helft van 2027 wordt (op initiatief van de provincie) de Woondeal geactualiseerd op basis van de nieuwe woningbehoefteonderzoeken en nieuw beleid.

De druk op de woningmarkt is de afgelopen jaren alleen maar toegenomen. Inmiddels zijn tientallen woningen gerealiseerd en zijn er diverse projecten vergund die momenteel worden ontwikkeld. In de komende jaren gaan we stevig versnellen. In meerdere kernen wordt gewerkt aan woningbouw, herontwikkeling of gebiedsontwikkeling. Daarbij kijken we per kern wat passend en haalbaar is. In de grotere kernen Schimmert, Doenrade, Schinveld en Hulsberg lopen grote woningbouwprojecten, aangevuld met kleinere initiatieven. Ook in andere kernen werken we aan onze woningbouwopgave, waarbij leefbaarheid en toekomstbestendigheid van iedere kern centraal staat.

Wij verwachten dat wij de opgave tot 2030 kunnen halen, aangezien meerdere woningbouwlocaties in onderzoek en ontwikkeling zijn.

Voor de regionale woonzorgvisie wordt in 2027 gewerkt aan een uitvoeringsprogramma. Daarbij zoeken we een goede balans tussen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid voor verschillende doelgroepen en de draagkracht van de gemeenschap.

Samen met woningcorporaties maken we zowel eenjarige als meerjarige prestatieafspraken. Daarbij richten we ons onder meer op het beschikbaar houden van sociale en betaalbare huurwoningen voor de inwoners die daarop zijn aangewezen. Ook bieden we corporaties ruimte om locaties te ontwikkelen of te herontwikkelen, passend binnen de gemeentelijke ambities.

Buitengebied en groenbeleid - natuur en landschap

De gemeente Beekdaelen vormt vanwege haar ligging letterlijk èn figuurlijk de groene verbinding tussen de stedelijke gebieden van Parkstad Limburg, de Westelijke Mijnstreek en het Heuvelland. Bestuurlijk, beleidsmatig en via projecten zetten wij ons daarom nadrukkelijk in om voortdurend verbindingen te leggen tussen de gemeenten in Westelijk Zuid-Limburg en de gemeenten in Stadsregio Parkstad Limburg.
Beekdaelen heeft een karakteristiek landschap en in de gemeente is veel cultuurhistorisch en hooggewaardeerd erfgoed aanwezig. De verscheidenheid in het landschap maakt het aantrekkelijk voor zowel de eigen inwoners als voor de groeiende groep toeristen en recreanten.

De kwaliteiten van het landschap en het daarbij horende verdienvermogen blijven evenwel niet vanzelf in stand. Daar zijn inspanning en samenwerking tussen private en publieke partijen voor nodig. De agrarische sector speelt hierbij een belangrijke rol, evenals onder meer particuliere grondeigenaren, terreinbeherende organisaties en Waterschap Limburg.

Bij de verdere ontwikkeling van het landschap vormt het Landschapskader Beekdaelen handvatten als visie- en inspiratiedocument, welke ook de inhoudelijke lading vormt voor de Gemeentelijke Omgevingsvisie.

Steeds meer maatschappelijke opgaven zullen moeten landen in het landschap. Denk hierbij aan het voorkomen of verminderen van wateroverlast, het reduceren van stikstof, het verbeteren van landschaps- en natuurkwaliteit en het zorgen voor schoon grond- en oppervlaktewater, maar ook het behouden en waar mogelijk versterken van de toeristische aantrekkelijkheid, de woningbouwopgave en de circulaire economie. Hierbij gaat het dus niet alleen om doelen waar het landelijk gebied baat bij heeft. Zeker waar het betreft de stikstofproblematiek ligt in het landelijk gebied de sleutel voor de oplossing van stagnerende ontwikkelingen in het bebouwd gebied. Speciale aandacht verdient de biobased economie, waarbij veel van voorgenoemde doelen kunnen worden gecombineerd, mits hiervoor een rendabele businesscase kan worden ontwikkeld. Samenwerking en afstemming tussen partijen op Zuid-Limburgs niveau is hierbij cruciaal.

Om evenwicht te bereiken tussen de diverse functies en doelen in het landschap is een gebalanceerde ruimtelijke ordening nodig. Daarbij zijn heldere keuzes nodig, onder meer via de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Evenwicht is nodig tussen behoud van het open en groene karakter van het buitengebied, natuur- en landschapswaarden, de recreatieve aantrekkelijkheid van het landschap, een duurzame en gezonde bedrijfsvoering en toekomstperspectief voor agrariërs, het voorkomen van leegstand van (agrarisch) vastgoed en invulling van maatschappelijke opgaven op het gebied van bijvoorbeeld water en energie.

Deze opgaven worden bezien in samenhang met de landelijke ruimtelijke koers uit de NOVI

en de uitwerking daarvan in LOS en POVI, waarbij wordt gestuurd op een toekomstbestendig landelijk gebied en een zorgvuldige inrichting van de schaarse ruimte.

Ons hart voor het groene karakter van Beekdaelen zien we ook terug in de inrichting èn het behoud van het groene karakter van onze kernen. Via het programma 'Beekdaelen b(l)oeit!' worden onze inwoners hierbij betrokken. Daarnaast wordt bij nieuw te ontwikkelen locaties nadrukkelijk aandacht besteed aan de aspecten hittestress, water en groen.

Ruimte en mobiliteit

Het areaal aan openbare wegen, fiets- en voetpaden is voor onze gemeente met een oppervlakte van 7,8 ha relatief groot. Dat vraagt om een grote inzet van onze beheerteams en de buitendienst. Vanuit het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) wordt hier uitvoering aan gegeven, waardoor de kwaliteit van de buitenruimte integraal wordt benaderd. Hiermee voldoen wij aan de kwaliteitseisen voor de openbare ruimte, rekening houdend met de gebruiksmogelijkheden, beeldkwaliteit, veiligheid en verzorgingsgraad en daarmee de leefbaarheid van de wijken en dorpen. Daarbij willen wij zoveel mogelijk deelnemen aan initiatieven vanuit de wijken en dorpen (eigen kracht) en deze zoveel mogelijk ondersteunen.

We vinden het belangrijk om daar waar mogelijk te stimuleren dat onze inwoners voor korte afstanden, zoals verkeersbewegingen binnen de bebouwde kom, de auto laten staan. We hanteren als uitgangspunt dat de doorstroming voor het verkeer goed moet zijn op de hoofdroutes, waarbij geldt dat leefbaarheid voor bereikbaarheid gaat. In de straten binnen de bebouwde kom willen we door snelheidsbeperking tot maximaal 30 km/u en door een passende inrichting de inwoners uitnodigen om vooral te gaan wandelen en fietsen. Dit maakt deel uit van het opgestelde uitvoeringsplan. Samen zorgen we ervoor dat onze straten, buurten en buitengebied veilig zijn en blijven. Dit doen we door met elkaar in gesprek te blijven over verkeersveiligheid en voortdurend op zoek te gaan naar duurzame oplossingen die bijdragen aan een leefbare en veilige woonomgeving.

In dat kader blijven wij ook aandacht eisen bij andere overheden voor de schadelijke gevolgen van vliegverkeer boven kernen in onze gemeente. We continueren onze verzoeken richting landelijke overheid om naar de toekomst toe rekening te houden en te bevorderen dat nieuwe ontwikkelingen niet tot voortzetting en zeker niet tot verdere aantasting van ons leefklimaat zullen leiden.

Het AWACS-dossier heeft al velen jaren aandacht. Hierin zijn de afgelopen jaren op basis van afspraken op hoofdlijnen met de betrokken partners in het dossier stappen gezet.

Actuele thema's in dit dossier blijven de aandacht houden door de contacten met het ministerie van Defensie, de provincie en de gemeente Brunssum en door middel van participatie in de commissie AWACS Limburg waarbij onze inzet is en blijft de hinder van het vliegveld zoveel mogelijk te bespreken en zoveel mogelijk te verminderen.

In 2027 zal voor het vliegveld Maastricht Aachen Airport een ontwerp Luchthavenbesluit in procedure zijn. Voor burgers en (overheids) instanties bestaat de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen tegen een ontwerp-luchthavenbesluit. Als wij dit naar aanleiding van het ontwerp overwegen, betrekken wij uw raad hierbij.

Klimaatadaptatie en circulaire economie

Klimaatverandering
De klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan het beheer van de openbare ruimte. Zo hebben we vaker te maken met zeer intensieve regenbuien en langdurig droge periodes. Dit heeft invloed op het ontwerp en beheer van de openbare ruimte. In (boven)regionaal verband wordt samengewerkt aan het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), waarin ambities zijn opgenomen om te zorgen dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht. Met Waterschap Limburg blijven we samenwerken binnen de aanpak 'Water in balans'. In Beekdaelen is het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027 van kracht. Als onderdeel hiervan zetten we in op het afkoppelen van regenwater, het verwerken van water op eigen terrein en het verminderen van verhard oppervlak.

Circulariteit
In een circulaire economie stappen we af van 'produceren, consumeren en weggooien'. We gebruiken grondstoffen en materialen zo lang mogelijk en geven ze waar mogelijk een tweede leven. In Beekdaelen doen we dit bijvoorbeeld door bij projecten in de openbare ruimte te kijken naar hergebruik van bestrating, straatmeubilair en groenmaterialen. Ook bij gemeentelijke gebouwen, maatschappelijke voorzieningen, inkoop en aanbestedingen nemen we circulaire keuzes steeds vaker mee.

Samen met inwoners, verenigingen en ondernemers stimuleren we minder afval, reparatie, delen en hergebruik. Zo beperken we verspilling, verminderen we milieubelasting en houden we materialen langer waardevol voor onze gemeente.. Daarmee sparen we behalve onze grondstoffen ook het milieu, verminderen we onze CO2-uitstoot en stimuleren we innovatie, nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Voor ons huishoudelijk afval is het Grondstoffenplan de leidraad.
Verder is er het Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair 2024-2030. De regio Parkstad en de daarin samenwerkende gemeenten omarmen de landelijke doelstelling van het Rijk: Een volledig circulaire economie in 2050. Voor 2030 streven we naar 50% minder gebruikt van mineralen, fossiele brandstoffen en metalen.

Circulariteit heeft invloed op vrijwel alle gemeentelijke beleidsvelden. Een kennisprogramma voor gemeentelijke medewerkers bevordert kennisvermeerdering op al die velden. De woningbouw, de rest van de gebouwde omgeving, een circulaire en regionale landbouwproductie van bijvoorbeeld biobased bouwmaterialen zijn belangrijke voorbeelden van beleidsvelden waar circulariteit invloed op heeft.

Economie en toerisme

Economie
Wij bieden ondernemers ruimte om te ondernemen, vanuit een positieve grondhouding en met duidelijke kaders. Onze bedrijfscontactfunctionarissen zijn zichtbaar, proactief en uitnodigend. Het succesvolle eerste Ondernemersgala in november 2025 krijgt daarom in 2027 een vervolg.

De economische visie van Beekdaelen, vastgesteld in 2025, geeft richting aan de ontwikkeling van bedrijventerreinen, winkelclusters en vitale kernen. Op basis hiervan werken we aan een uitvoeringsprogramma voor 2027–2031, dat eind 2026 gereed is.

Het komende jaar werken we onder meer aan de bewegwijzering van de bedrijventerreinen, onderzoeken we de mogelijkheden voor het oprichten van een ondernemersfonds. Ook staat in 2027 de organisatie van het Ondernemersgala weer op het programma.

De resultaten uit de GROS Haalbaarheidsstudie met Kreis Heinsberg worden eind 2027 gepresenteerd. De verwachting is dat de resultaten een goede basis vormen voor grensoverschrijdende samenwerking.

Daarnaast krijgt bedrijventerrein De Horsel een kwalitatieve en duurzame impuls. De groene corridor en natuurlijke waarden blijven daarbij leidend. Bedrijven die niet passen in de kernen stimuleren we om te verhuizen naar geschikte bedrijventerreinen. Zo ontstaat ruimte voor woningbouw en versterken we tegelijkertijd de economie en leefbaarheid van onze kernen.

In onze winkelclusters stimuleren we innovatief ondernemerschap en geven we voormalige aanloopstraten, zoals de Stationstraat in Nuth en de Beekstraat in Schinveld, een nieuwe toekomst. We blijven investeren in een sterke winkelstructuur en een aantrekkelijk voorzieningenniveau. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden voor een ondernemersfonds en/of starterssubsidie voor beginnende ondernemers.

Vrijetijdseconomie
Beekdaelen zet in op een duurzame en toekomstbestendige vrijetijdseconomie waarin leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en brede welvaart centraal staan. Daarbij ontwikkelen wij toerisme en recreatie vanuit hun bijdrage aan vitale dorpen, een aantrekkelijke leefomgeving en brede maatschappelijke meerwaarde voor onze inwoners. In lijn met de visie *Bestemming Zuid-Limburg 2030* versterken wij de kwaliteit en duurzaamheid van het toeristisch-recreatieve aanbod, met behoud van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden en een goede balans tussen bezoekers, ondernemers en inwoners.

In 2027 versterken wij de datagedreven beleidsontwikkeling binnen de vrijetijdseconomie door de verdere ontwikkeling van de regionale datahub. De eerste dashboards bieden inzicht in bezoekersstromen en het toeristisch-recreatieve aanbod. In de daaropvolgende jaren wordt de datahub uitgebreid met inzicht in economische effecten, leefbaarheid en de impact van recreatie op natuur en landschap. Hiermee versterken wij onze informatiepositie, kunnen wij ontwikkelingen tijdig signaleren en bijsturen, en borgen wij een duurzame balans tussen toerisme, recreatie, leefomgeving en ruimtelijke kwaliteit.

2. 5.2 Wat willen we bereiken

In het coalitieprogramma ‘Groeien in Groen’ zijn de onderstaande ambities opgenomen voor dit programma:

- We streven naar een passend, betaalbaar en toekomstbestendig woningaanbod voor alle doelgroepen.
- Onze groene en cultuurhistorische identiteit willen we behouden en versterken.
- We ondersteunen een duurzame landbouwtransitie die perspectief biedt aan agrariërs en bijdraagt aan natuur- en landschapswaarden.
- We werken samen met inwoners, ondernemers en partners aan de energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.
- We streven naar een veilige, duurzame en leefbare inrichting van de openbare ruimte.
- We bieden ruimte aan lokaal ondernemerschap binnen heldere kaders en hanteren een actieve, meedenkende houding richting ondernemers.

3. 5.3 Wat gaan we daarvoor doen?

3.1. 5.3.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma waarvoor middelen worden gevraagd in deze begroting

Inleiding

In het coalitieprogramma zijn diverse beleidsontwikkelingen beschreven die financiële gevolgen hebben. Deze zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma programma 3	2027	2028	2029	2030
Uitbreiding capaciteit om de gebiedsontwikkelingen en woningbouw te versnellen	100	100	100	100
Onderhoud nieuwe inrichting kerkhoven	50	50	50	50
	150	150	150	150

Uitbreiding capaciteit om de gebiedsontwikkelingen en woningbouw te versnellen

Beekdaelen kent, net als veel andere gemeenten, een aanzienlijke woningbouwopgave. Voldoende passende woningen zijn belangrijk voor al onze inwoners én voor nieuwe inwoners die onderdeel willen worden van onze gemeenschap. Jongeren, gezinnen, ouderen en andere woningzoekenden moeten de kans krijgen om in Beekdaelen te wonen en te blijven wonen.

Daarom blijven we werken aan passende en betaalbare woonruimte, met oog voor de leefbaarheid en identiteit van onze kernen.

Het realiseren van meer woningen vraagt onder meer om voldoende ambtelijke capaciteit. Tegelijkertijd zien we dat -naast de landelijke en regionale obstakels- personeelsgebrek ook een van de obstakels is om de geplande (nieuw)bouw te realiseren. Specifiek gaat het hierbij om al het personeel dat beschikbaar is voor de gemeentelijke keten van planvoorbereiding, procedure-uitvoering (waaronder vergunningverlening) en projectbegeleiding tot de realisatiefase. Gelet op de ambities uit de afgesproken woondeal en gezien de ambities uit het coalitieprogramma met betrekking tot de gebiedsontwikkelingen en versnelling van de woningbouw breiden wij de bestaande ambtelijke capaciteit uit met minstens 1 fte vanaf 2027.

Onderhoud nieuwe inrichting kerkhoven

Begraafplaatsen hebben binnen de kernen van Beekdaelen een belangrijke maatschappelijke, culturele en historische functie. Vanuit het coalitieprogramma Groeien in Groen is de ambitie uitgesproken om samen met de parochies te onderzoeken hoe gemeentelijke en parochiële begraafplaatsen toekomstbestendig, groener en onderhoudsvriendelijker kunnen worden ingericht.

De Kerkendialoog omvat 23 gemeentelijke en parochiële begraafplaatsen. De gemeentelijke

begraafplaatsen beslaan circa 51.400 m² en de 13 parochiële begraafplaatsen circa 21.600 m². Daarnaast zijn er bijzondere begraafplaatsen, zoals begraafplaatsen met oorlogsgraven en kloosterbegraafplaatsen, die niet in de Kerkendialoog zijn opgenomen. De reikwijdte van de opgave moet daarom eerst nader worden bepaald.

De verdere uitwerking start na vaststelling van het IBOR en daarmee op zijn vroegst in 2028. In de eerste fase wordt de opdracht nader afgebakend en wordt met de parochies gesproken over wensen, verantwoordelijkheden en mogelijkheden voor samenwerking. Op basis hiervan worden de gewenste ambitie, scope en uitgangspunten bepaald.

Vervolgens wordt een plan uitgewerkt waarin inrichting, beheer, onderhoud, fasering en financiële consequenties in beeld worden gebracht. De gemeenteraad wordt tijdens dit proces geïnformeerd en betrokken bij de belangrijkste keuzemomenten. Nadat de planvorming is afgerond, wordt een voorstel aan de raad voorgelegd met de inhoudelijke keuzes, financiële consequenties en het voorgestelde vervolg.

Omdat op dit moment nog niet duidelijk is of de eerder beschikbaar gestelde middelen aansluiten bij de uiteindelijke opgave, wordt het beschikbare budget in eerste instantie ingezet voor opdrachtformulering en planvorming. Besluitvorming over eventuele aanvullende investeringen en structurele beheer- en onderhoudskosten vindt pas plaats nadat de omvang en ambitie van de opgave voldoende zijn uitgewerkt.

3.2.5.3.2 Algemene ontwikkelingen zonder financiële gevolgen

Herijking gemeentelijk erfgoedregister

In 2027 en verder werken we aan de herijking van het gemeentelijk erfgoedregister. Deze herijking vloeit voort uit eerder vastgesteld beleid en past binnen het bestaande budget; hiervoor is geen aanvullende financiële claim aan de orde.

Uitvoering motie klein erfgoed

Er wordt uitvoering gegeven aan de door de raad aangenomen motie klein erfgoed. Deze motie vraagt om een nadere verkenning en mogelijke inzet op het behoud en de waardering van kleinschalig erfgoed. De uitwerking hiervan is een bevoegdheid van het college.

Het onderzoek hiertoe zal in 2027 worden afgerond (onderhoudsprogramma voor klein erfgoed in de openbare ruimte).

Invulling regioarcheoloog

De huidige regioarcheoloog Parkstad is, na ca. 15 jaar in dienst te zijn geweest, per 13 april 2026 gestopt. De inzet van een regioarcheoloog is voor Beekdaelen essentieel voor het kunnen uitvoeren van wettelijke taken op het gebied van archeologie, waaronder advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen, vergunningverlening en de uitvoering van archeologisch beleid onder de Omgevingswet. Deze functie is daarnaast van groot belang voor regionale afstemming, kennisborging en continuïteit. Tot die tijd wordt er gewerkt met een vervangend adviseur via externe bureaus. De kosten hiervan vallen voor zover nu verwacht binnen het beschikbare budget en de periodieke indexering van de gemeentelijke bijdrage.

In samenspraak met de overige Parkstadgemeenten wordt de komende periode verkend hoe deze functie opnieuw wordt ingevuld. Hierbij wordt gekeken naar de organisatorische invulling, het takenpakket en de financiële verdeling tussen de deelnemende gemeenten. Dit kan leiden tot een wijziging van de structurele jaarlijkse bijdrage vanaf 2027. De gesprekken hierover lopen nog.

Energieopwekking Beekdaelen

In 2040 is voldoende opwek van energie in Beekdaelen om een energieneutrale gemeente te worden. Dit doen we door groene energie op te wekken op daken en waar dit landschappelijk in te passen is, ook op de grond.

Middels o.a. ontwikkeling van een "zon op dak" aanpak, stimuleringslening voor MKB en organisaties, Energietuin Jabeek en een Energiehub op de Gyselaar, wordt gestreefd om Beekdaelen van hernieuwbare energie te voorzien. Deze opgave overstijgt zowel gemeente- als landsgrenzen. Daarom verkennen wij samen met gemeente Gangelt de mogelijkheden voor een grensoverschrijdende aanpak gericht op hernieuwbare energieopwekking en het terugdringen van netcongestie. De kosten worden gedekt door Rijksmiddelen. Vooralsnog zijn geen aanvullende gemeentelijke middelen nodig.

Euregionale samenwerking Gangelt

De energietransitie vraagt om oplossingen die verder reiken dan gemeente- en landsgrenzen. Daarom onderzoeken Beekdaelen en Gangelt gezamenlijk de ontwikkeling van een grensoverschrijdende energiehub met windenergie, grootschalige batterijopslag en een datacenter op Duits grondgebied, gekoppeld aan het Nederlandse elektriciteitsnet.

Deze aanpak draagt niet alleen bij aan de regionale opwek van duurzame energie, maar biedt ook kansen om de druk op het elektriciteitsnet te verlagen. Daarmee versterken we zowel de energievoorziening als de economische ontwikkeling van de regio.

Circulair Beekdaelen

Het doel is om in 2050 een volledig circulaire gemeente te zijn. Hiervoor is een regionaal Uitvoeringsprogramma Circulariteit 2024 – 2030 in Parkstadverband opgesteld om hier stapsgewijs naar te werken. Er wordt gewerkt aan een herijking van dit uitvoeringsprogramma om in te spelen op de huidige ontwikkelingen en kansen resulterend in Uitvoeringsprogramma Circulariteit 2027-2030.

De gemeentelijke en regionale doelstellingen zijn in lijn met het nationale doelstelling om in 2050 circulair te zijn. Om hier tijdig op in te spelen dienen we nu al meer circulair te gaan werken op bijvoorbeeld het gebied van de bouwketen, de fysieke leefomgeving en het buitengebied zoals aangegeven in het huidige Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair 2024-2030. Een voorbeeld van circulariteit in het buitengebied is het bevorderen van de van ‘Plant tot Pand-keten’.

Vooralsnog wordt verwacht dat geen aanvullende middelen nodig zijn buiten de Rijksmiddelen en Parkstad middelen.

SoortenManagementPlan

Gemeente Beekdaelen zet in op het verduurzamen van woningen en het bevorderen van energiebesparing, met inachtneming van de bescherming van beschermde diersoorten. Met deze reden wordt ingezet op Natuurvriendelijk Isoleren (NVI) en de ontwikkeling van een gemeentedekkend Soortenmanagementplan (SMP). Met deze aanpak wordt de biodiversiteit beschermd, worden ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt en zijn de procedures juridisch geborgd via een omgevingsvergunning.

In 2027 is verwacht een aanbesteding gegund te hebben en daarmee de ontwikkelingen van een NVI en SMP in Beekdaelen te starten. Bijzonder aan deze aanbesteding in Beekdaelen is dat ook wordt ingezet op meenemen van studenten ecologie bij het veldonderzoek. Hiermee geven we studenten een waardevolle leerervaring in onze gemeente en beogen we maatschappelijk het meeste uit ons Soortenmanagementplan te halen.

Dit plan wordt gevoed vanuit daarvoor bestemde Rijksmiddelen aangevuld met Provinciale subsidie waardoor er geen gemeentelijke middelen benodigd zijn.

Koppelen middelen uit regeling Realisatiestimulans aan budgetten voor volkshuisvesting

Het Rijk geeft gemeenten vanaf 2026 € 7.000 per betaalbare woning, door middel van de nieuwe regeling Realisatiestimulans, waarvan de bouw een jaar eerder is gestart. Gemeenten mogen dit geld vrij besteden aan hun woningbouwopgave. Mogelijke doelen zijn: tekorten in projecten oplossen, betaalbare woningbouw steunen, extra personeel inzetten of geld in een reserve of fonds plaatsen. Deze specifieke regeling duurt van 2026 tot en met 2030, waarbij het gaat om de start van bouw van woningen in de periode 2025 tot en met 2029.

De gemeenteraad heeft vanuit haar bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen (budgetrecht) een verantwoordelijkheid in het aanwenden van een SPUK, zoals de Realisatiestimulans (€ 7.000 (exclusief btw) voor elke betaalbare woning). Met de middelen kan de gemeente naar eigen inzicht haar woningbouwopgave financieel ondersteunen.

Omdat niet met 100% zekerheid te stellen is hoeveel woningen jaarlijks starten met de bouw, wordt vooraf geen vast bestedingsdoel gekozen. De ontvangen middelen gebruiken we voor volkshuisvestelijke opgaven, zoals de bouw van betaalbare woningen, de versnelling van de woningbouw en uitvoering van nieuwe wetgeving en voegen we jaarlijks (via de bestuursrapportages) toe aan het bestaande werkkrediet voor de ontwikkeling van woningbouwlocaties.

Leefbaarheidsfonds AWACS

Het ministerie van Defensie en de gemeenten Beekdaelen en Brunssum hebben in februari 2025 een bestuurlijke overeenkomst gesloten waarbij het ministerie een bedrag van vijf miljoen euro - gelijkelijk te verdelen over beide gemeenten - ter beschikking heeft gesteld voor een leefbaarheidsfonds AWACS. Het college overweegt om deze middelen in navolging van het raadsbesluit van februari 2026 in te zetten voor het masterplan Schinveld. In de voorstellen over het masterplan Schinveld zal dit worden meegenomen.

Voorgenomen uitgaven behoren in alle gevallen te passen binnen het bestedingskader zoals dat is vastgelegd in de afspraken op hoofdlijnen. Om een zo gericht mogelijke besteding van de middelen te waarborgen en de beheerlast te beperken wordt het fonds niet opengesteld voor externe aanvragers (inwoners of organisaties).

Het ministerie van Defensie heeft vervolgens eind 2025 een (geoormerkt) bedrag van 2,5 miljoen aan Beekdaelen beschikbaar gesteld. In het op 4 februari 2025 aangepaste raadskader AWACS heeft de raad bepaald (onder onderdeel f.) dat de gelden die de gemeente ontvangt ter compensatie van overlast worden besteed aan leefbaarheid. Aan de gemeenteraden is toegezegd dat zij zullen worden betrokken bij de te maken afwegingen ten aanzien van de inzet van middelen uit het leefbaarheidsfonds.

De gemeenteraad van Beekdaelen heeft een voorziening "leefbaarheidsfonds AWACS" ingesteld bij de behandeling van de gemeentebegroting 2026. Daarmee is de formele start van het leefbaarheidsfonds per 1 januari 2026 mogelijk gemaakt. In februari 2026 heeft de raad besloten dat het gebied waar de meeste overlast wordt ervaren (kern Schinveld) het meest aangewezen gebied is voor besteding van gelden.

Met de partijen is afgesproken dat het financiële verloop van de aanwendingen en toevoegingen wordt gepresenteerd in de jaarstukken van de gemeenten. Na vaststelling van de jaarstukken worden de bestedingen in het voorbije jaar ook besproken en verantwoord in het bestuurlijk overleg.

Het college overweegt om in aanvulling op het raadsbesluit van februari 2026 delen van de revitalisering/masterplan van de kern Schinveld in 2027 te kunnen realiseren met een bijdrage uit het fonds. In de voorstellen over het masterplan Schinveld zal dit worden meegenomen.

Implementatie nieuwe wet regie versterking volkshuisvesting

De Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) is per 1 juli 2026 in werking getreden.

Gemeenten dienen uiterlijk op 1 januari 2028 te beschikken over een Huisvestingsverordening. Hierin dient minimaal een urgentieregeling te worden opgenomen voor de wettelijk verplichte urgentiedoelgroepen. Er wordt gewerkt aan een subregionaal uitgewerkte en afgestemde urgentieregeling. De gemeente kan aanvullende urgentiegroepen toevoegen.

Tevens dient per 1 juli 2027 een Volkshuisvestingsprogramma te zijn vastgesteld. Dit is een collegebevoegdheid. Ook dit wordt zoveel als mogelijk in de subregio Parkstad opgepakt en afgestemd.

De gemeente wordt gecompenseerd door een eenmalige uitkering in het gemeentefonds. Of er structurele bijdragen komen, is nog niet bekend. Hoeveel het gaat kosten aan capaciteit en middelen is momenteel nog niet duidelijk. Dit hangt deels ook samen met de bestuurlijke keuzes.

3.3.5.3.3 Algemene ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting

Aanvullen middelen strategische grondaankopen

Het budget strategische grondaankopen voor was begroot op € 500.000 en toegekend door uw raad. In 2026 is een tweetal grondaankoop gedaan die deels ten laste van het budget strategisch grondaankopen zijn gebracht. Het resterende budget Strategische

grondaankopen ten bedrage van € 425.908 zal met instemming van uw raad weer aangevuld kunnen worden tot het bedrag van € 500.000.

Verhogen onderhoudsbijdrage twee rijksmonumentale windmolens

De gemeente Beekdaelen heeft twee rijksmonumentale windmolens: de Janssenmolen in Oirsbeek en de Beltkorenmolen in Nuth. Beide zijn nog altijd in gebruik als molen. Voorgesteld wordt de jaarlijkse bijdrage vanaf 2027 voor beide gemeentelijke molens te verhogen van € 5.000 naar € 15.000 per molen. Deze verhoging leidt tot een structurele lastenstijging van € 20.000 per jaar.

De voorgestelde bijdrage is onderbouwd op basis van landelijke ontwikkelingen (o.a. verhoging van het SIM-subsidieplafond en stijgende bouwkosten) en lokale kostendruk. Uit informatie van de moleneigenaren en Monumentenwacht Limburg blijkt dat de jaarlijkse onderhouds- en instandhoudingskosten substantieel hoger liggen (circa € 25.000–€ 40.000 per jaar), mede door indexering, onderhoudsachterstanden, biotoopbelasting en aangescherpte veiligheidseisen.

Binnen deze context is € 15.000 per molen een proportionele en realistische structurele bijdrage die noodzakelijk is om de afgesproken prestaties (onderhoud, inspecties en openstelling) uitvoerbaar te houden en risico’s op uitgesteld onderhoud te beperken.

Energiearmoede in isolatieproject

Bij de vaststelling van de begroting 2023 heeft de raad besloten om € 450.000 uit de toenmalige reserve coronacrisis beschikbaar te stellen voor de vorming van een noodfonds energiecrisis. Het doel van dit fonds was huishoudens die door de sterk gestegen energieprijzen in financiële problemen kwamen tijdelijk te ondersteunen. Ondanks diverse inspanningen om het fonds onder de aandacht te brengen, is uiteindelijk slechts € 38.000 aangevraagd en toegekend aan huishoudens in Beekdaelen.

Een mogelijke verklaring voor het beperkte gebruik van het noodfonds is de terughoudendheid van inwoners ten aanzien van incidentele compensatieregelingen voor energiekosten. Deze terughoudendheid kan mede samenhangen met eerdere landelijke ervaringen waarbij inwoners achteraf ontvangen tegemoetkomingen vanuit het Rijk moesten terugbetalen. Hierdoor is een aanzienlijk deel van de gereserveerde middelen niet benut.

Hoewel de acute energiecrisis van 2022 inmiddels is afgenomen, blijft energiearmoede voor een deel van de inwoners een structureel probleem. Bovendien is er een instabiele geopolitiek in de wereld welke invloed heeft op onze energieprijzen. Met name huishoudens in slecht geïsoleerde woningen worden geconfronteerd met blijvend hoge energielasten. Binnen het Isolatieproject Parkstad zijn van de 110 Beekdaelense huishoudens die tot de doelgroep energiearmoede[1] behoren inmiddels 70 huishoudens ondersteund met een isolatiesubsidie op basis van het huidige subsidieplafond van € 530.000.

Voorgesteld wordt om € 300.000 van de vrijgevallen middelen uit het noodfonds energiecrisis opnieuw beschikbaar te stellen voor de aanpak van energiearmoede binnen het Isolatieproject Parkstad. Die middelen zijn destijds vrijgevallen ten gunste van de reserve nog te bestemmen, dus de reserve wordt hier nu weer voor ingezet. Met deze budgetverhoging kunnen naar verwachting ongeveer 40 extra huishoudens worden ondersteund, waardoor de volledige doelgroep energiearmoede binnen het project kan worden bereikt. Dit wordt ondersteund met een gerichte communicatie- en

activatiecampagne, zodat alle huishoudens binnen deze doelgroep in de winterperiode de mogelijkheid krijgen gebruik te maken van de beschikbare subsidie.

[1] *De regionaal afgestemde doelgroep energiearmoede binnen het isolatieproject bestaat uiteigenaar bewoners die in 2023 energietoeslag hebben gekregen. Ook moet de woning voldoen aan een woz waarde van €344.00 of lager en beschikken over energielabel D, E, F of G of beschikken over minimaal twee slecht geïsoleerde bouwdelen.*

Subisidieregeling Groene daken en gevels

In uitvoering van de door de gemeenteraad aangenomen motie naar het stimuleren van groene daken en gevels wordt een stimuleringsregeling uitgewerkt samen met de WoonWijzerWinkel Limburg voor inwoners en ondernemers. De regeling draagt bij aan de ambities uit de Duurzaamheidsvisie en de Strategische Visie op het gebied van Klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefkwaliteit. Eerder in 2026 is de uitkomst gedeeld dat het niet mogelijk is om landelijke- of provinciale subsidie te ontvangen voor het opzetten van deze gemeentelijke regeling. Daarom wordt nu gericht op besluitvorming door de gemeenteraad vanuit gemeentelijke middelen. Verwacht wordt dat een bedrag van eenmalig € 100.000 volstaat.

3.4.5.3.4 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Actualiseren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen

In 2027 wordt het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor het gemeentelijk vastgoed geactualiseerd en ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Een actueel onderhoudsplan is noodzakelijk voor de onderbouwing van de meerjarige onderhoudslasten, de instandhouding van de gemeentelijke gebouwen en de naleving van de kaders uit de financiële verordening en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De actualisatie omvat een nieuwe conditiemeting, herijking van de onderhoudsbehoefte en actualisatie van de meerjarige onderhoudsbegroting.

Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid

Op basis van het Klimaatakkoord zijn alle gemeenten druk aan de slag om hun maatschappelijk vastgoed te verduurzamen. Voor het vastgoed is in 2025 gestart met het provinciaal ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed en wordt onderzocht hoe het vastgoed verduurzaamd kan worden, wat de nodige investeringen zijn en wat het eventuele besparingspotentieel op de lange termijn zou kunnen zijn. Dit is een omvangrijke klus. Vanzelfsprekend is Beekdaelen ook hiermee aan de slag gegaan. We willen ons DMJOP (Duurzaam Meerjarig Onderhoudsplan) in 2027 aan uw raad voorleggen, zodat de eerste maatregelen kunnen worden doorgevoerd in het jaar 2028.

De afgelopen periode hebben de eerste concept berekeningen plaatsgevonden naar de mogelijke financiële impact die de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen heeft op de gemeentebegroting. Die cijfers laten zien dat de jaarlijkse kosten op de kortere termijn (binnen drie jaar na vaststelling van het DMJOP) voor die drie jaren in totaal € 260.000 bedragen. Het gaat hierbij met name om kapitaallasten die een investering vertegenwoordigen van ongeveer € 3,8 miljoen. Voor de langere termijn investeringen (die naar alle waarschijnlijkheid gelden voor de jaren 2031 t/m 2034 nadat het DMJOP is

vastgesteld) gaat het om een bedrag van € 250.000. Het investeringsbedrag dat daarbij hoort bedraagt afgerond € 3,0 miljoen. Benadrukt wordt dat het hier om zeer indicatieve bedragen gaat waarbij bijvoorbeeld ook rekening is gehouden met een gedeeltelijke bijdrage van de huurders van het gemeentelijk vastgoed in de investering. Ook wordt er vanuit gegaan dat niet in alle gemeentelijke gebouwen hoeft te worden geïnvesteerd, bijvoorbeeld omdat bepaalde gebouwen op termijn worden afgestoten. Uitgaande van een gelijke verdeling van de korte termijn investeringen over de eerste drie investeringsjaren bedragen de jaarlijkse kosten in het jaar 2029 afgerond € 90.000 (€ 260.000/3 jaren). Die jaarlijkse kosten stijgen daarna telkens met € 90.000. We hebben de begroting 2027 op dit onderdeel aangepast aan de bovenstaande nieuwe berekeningen met dien verstande dat wij -zoals aangegeven- het DMJOP in 2027 aan uw Raad ter goedkeuring voorleggen en in de begroting 2028 de vastgestelde bedragen voor de komende jaren zullen opnemen.

Uitbreiding standplaatsen woonwagens

Uit een globale raming (2022) is bekend, dat de kosten voor de aanleg van een nieuwe standplaats ongeveer € 80.000 kosten. Daar komen de planologische kosten nog bij. Dit betekent dat er globaal € 320.000 voor 4 standplaatsen nodig is. Ondanks de inspanningen die tot nu toe zijn verricht, is het nog niet gelukt om een definitieve en passende locatie te vinden. Er worden momenteel nog enkele mogelijkheden onderzocht, waarna naar verwachting een definitieve keuze kan worden gemaakt. Wanneer deze bekend is, kan een meer precieze raming gemaakt worden van de benodigde investeringen.

Overdracht woonwagenlocaties Beekdaelen aan een woningcorporatie

De gemeente Beekdaelen en een woningcorporatie zijn in gesprek over de voorgenomen overdracht van de woonwagenlocaties binnen de gemeente. De voorbereiding van deze overdracht is momenteel in uitvoering. Daarbij worden de technische, juridische en financiële aspecten van de locaties in beeld gebracht.

Onderdeel daarvan is de bepaling van de zogenoemde bruidsschat: het financiële bedrag dat in het kader van de overdracht tussen partijen wordt vastgesteld, mede op basis van de waarde en staat van de over te dragen standplaatsen, bergingen en overige voorzieningen en de kosten en risico’s die met de overdracht samenhangen. Inmiddels heeft er op locatie “de Veeweg” een renovatie plaats gevonden van bergingen en voorzieningen.

Naar verwachting wordt in 2027 een raadsvoorstel voorbereid en aan de gemeenteraad voorgelegd, waarin de financiële consequenties van de overdracht inzichtelijk worden gemaakt en wordt verzocht de daarvoor benodigde middelen beschikbaar te stellen. Uw raad zal over dit dossier op korte termijn een RIB ontvangen.

Gebiedsontwikkeling Doenrade 2027

De gemeente is volop bezig met de verdere uitwerking van de gebiedsontwikkeling Doenrade-Zuid. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan het stedenbouwkundig ontwerp. De vervolgstap is het uitwerken van een programma van eisen, een ruimtelijk raamwerk en een beeldkwaliteitsplan. Deze documenten vormen de basis voor het opstellen van een grondexploitatieplan (GREX) en de wijziging van het Omgevingsplan.

De gemeente is eigenaar van de voormalige voetbalfaciliteiten, maar de gebiedsontwikkeling omvat een groter gebied dan alleen het gemeentelijk eigendom. Om die reden wordt actief gesproken met de omliggende grondeigenaren. Met de belangrijkste aangrenzende eigenaar

is inmiddels op hoofdlijnen overeenstemming bereikt over een mogelijke aankoop. Deze ontwikkeling biedt een belangrijke basis om ook met de overige grondeigenaren het gesprek aan te gaan over hun mogelijke deelname aan de gebiedsontwikkeling.

Gebiedsontwikkeling Maatschappelijk hart Merkelbeek

De gebiedsontwikkeling Maatschappelijk Hart Merkelbeek bestaat uit verschillende samenhangende onderdelen. Het vertrekpunt is de realisatie van een nieuw Kindcentrum op het bestaande natuurgrasveld van Woander Forest. Het ontwerptraject hiervoor is inmiddels afgerond en de omgevingsvergunning voor het bouwwerk is verleend. Uit een recente financiële analyse blijkt dat de realisatiekosten van het Kindcentrum waarschijnlijk hoger zullen uitvallen dan oorspronkelijk voorzien. Movare, de kindpartners en de gemeente brengen daarom gezamenlijk verschillende besparingsmogelijkheden in beeld om de bouwkosten te reduceren. De stuurgroep maakt vervolgens een keuze uit deze voorstellen. Daarna wordt het Kindcentrum aanbesteed. De aanbesteding geeft uiteindelijk duidelijkheid over de feitelijke bouwkosten.

Naast het Kindcentrum wordt ook de openbare ruimte binnen het Maatschappelijk hart Merkelbeek opnieuw ingericht, passend bij de nieuwe functies en het toekomstige gebruik van het gebied. Hiervoor is inmiddels een voorlopig civieltechnisch ontwerp met bijbehorende kostenraming opgesteld. Dit ontwerp wordt verder uitgewerkt tot een definitief civieltechnisch ontwerp, dat vervolgens als basis dient voor de aanbesteding en uitvoering van deze werkzaamheden. Voor de realisatie van het Kindcentrum en de herinrichting van de openbare ruimte wordt in februari 2027 een kredietvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd, met het verzoek de benodigde financiële middelen beschikbaar te stellen.

Een ander onderdeel van de gebiedsontwikkeling is de herinrichting van 2 van de 4 bestaande tennisbanen. Deze ruimte wordt ingezet voor de realisatie van een imkertuin en een locatie voor de schutterij. Bij de start van het traject was het uitgangspunt dat TC Merkelbeek zou fuseren met de tennisvereniging in Oirsbeek en dat de tennisactiviteiten uiteindelijk zouden worden voortgezet op Park de Oirsprong. Inmiddels lijkt het erop dat de 2 tennisbanen in Merkelbeek verdwijnen voordat de nieuwe tennisaccommodatie in Oirsbeek beschikbaar is. In het traject is sprake van miscommunicatie tussen partijen. De gemeente voert samen met TC Merkelbeek, de imker en de schutterij gesprekken om tot een werkbaar en voor alle partijen acceptabel compromis te komen.

Toekomstig groenonderhoud in Beekdaelen

Het onderzoek naar de toekomstige organisatie van het groenonderhoud in Beekdaelen wordt in 2027 voortgezet. De uitkomsten worden naar verwachting in de eerste helft van 2027 opgeleverd. Eind 2026 worden hiervoor onder meer een burgerpeiling en een brede marktverkenning uitgevoerd. Daarnaast wordt de businesscase verder uitgewerkt, inclusief een GAP-analyse en de huisvestingsmogelijkheden en bijbehorende kosten.

Parallel hieraan worden de onderhoudscontracten voor de periode vanaf 2028 voorbereid. Daarbij wordt rekening gehouden met een noodzakelijke overgangsfase, ongeacht de uiteindelijke keuze voor wel of geen eigen groendienst.

De uitkomsten van de burgerpeiling en marktverkenning worden ook benut om te beoordelen of al op korte termijn zogenoemde no-regretmaatregelen kunnen worden uitgevoerd. Dit zijn maatregelen die, onafhankelijk van de uiteindelijke keuze voor het organisatiemodel, bijdragen aan verbetering van de kwaliteit en uitvoering van het

groenonderhoud. Als dergelijke maatregelen worden geïdentificeerd, wordt bezien of deze kunnen worden opgenomen in het IBOR.

De gemeenteraad wordt gedurende het proces geïnformeerd en betrokken bij de relevante keuzemomenten. De uitkomsten van het onderzoek, de financiële consequenties en het voorgestelde vervolg worden aan de raad voorgelegd voor besluitvorming.

Actualiseren IBOR, WRP en MIP

Actualisatie Water- en Rioleringsprogramma (Wrp) 2024-2027
Het huidige Water- en Rioleringsprogramma (Wrp) 2024-2027 loopt eind 2027 af. In 2027 wordt het programma geactualiseerd en wordt een nieuw Wrp voor de periode 2028-2031 opgesteld. In dit programma Hierin worden de gemeentelijke watertaken, beleidsuitgangspunten en ambities opnieuw tegen het licht gehouden en waar nodig geactualiseerd. Daarbij wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen, veranderende wet- en regelgeving en toekomstige opgaven die de komende jaren op de gemeente afkomen, zoals onder ander klimaatverandering, wateroverlast en de vervanging en duurzame instandhouding van de gemeentelijke rioleringsvoorzieningen.

In het nieuwe Wrp wordt vastgelegd welke beleidsdoelen de gemeente voor de periode 2028-2031 nastreeft en welke maatregelen en investeringen nodig zijn om haar gemeentelijke watertaken doelmatig en toekomstbestendig uit te voeren. Daarbij wordt ook inzichtelijk gemaakt welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn en wat dit betekent voor de gemeentelijke begroting en de ontwikkeling van de rioolheffing. Het WRP vormt daarmee het beleidsmatige en financiële kader voor de wijze waarop de gemeente Beekdaelen de komende jaren invulling geeft aan haar verantwoordelijkheden op het gebied van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

De actualisatie van het gemeentelijke Wrp staat niet op zichzelf, maar maakt onderdeel uit van een breder regionaal traject. Binnen de stadsregio Parkstad Limburg werken de gemeenten samen aan een Regionaal Programma Water en Klimaatadaptatie Parkstad Limburg. Met dit programma wordt gestreefd naar een gezamenlijke aanpak van de water- en klimaatopgaven die de gemeentegrenzen overstijgen.

Door beleidsuitgangspunten, ambities en maatregelen waar mogelijk regionaal op elkaar af te stemmen, kan een meer samenhangende aanpak ontstaan. Daarmee blijft ruimte bestaan voor lokale beleidskeuzes en maatregelen die aansluiten bij de kenmerken van Beekdaelen.

Ook de benodigde gemeentelijke investeringen, programmering en financiële consequenties worden binnen het WRP nader uitgewerkt.

IBOR 2023-2027
Het IBOR-beleidsplan vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte binnen de gemeente. In het plan wordt beschreven welke uitgangspunten en ambities de gemeente hanteert en hoe deze worden vertaald naar het dagelijks beheer en onderhoud. Daarbij wordt onder andere ingegaan op de aanleiding en het wettelijk kader, de verschillende functies en waarden van de openbare ruimte, de beheerstrategie en de indeling in functionele gebieden. Daarnaast biedt het plan inzicht in de omvang van het te beheren areaal, de actuele kwaliteit van de openbare ruimte en de financiële middelen die nodig zijn voor het beheer, onderhoud en de toekomstige vervanging van voorzieningen. Ook wordt beschreven op welke wijze deze kosten worden gefinancierd.

Het huidige, vastgestelde IBOR-beleidsplan loopt in 2027 af. Voor de periode 2028-2031

wordt een nieuw beleidsplan opgesteld, waarin de bestaande uitgangspunten, wettelijke kaders en gemeentelijke ambities opnieuw worden beoordeeld en waar nodig worden geactualiseerd. Daarbij wordt ook inzichtelijk gemaakt welke financiële middelen nodig zijn om de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte te realiseren en duurzaam in stand te houden.

De keuzes die in het nieuwe IBOR-beleidsplan worden gemaakt, zijn daarmee bepalend voor zowel de kwaliteit van de openbare ruimte als de financiële opgave voor de komende jaren. Het gewenste kwaliteitsniveau, de wijze van beheer en onderhoud en de beschikbare financiële middelen moeten daarbij met elkaar in balans worden gebracht. Het nieuwe beleidsplan vormt daarmee een belangrijk kader voor toekomstige bestuurlijke afwegingen en de gemeentelijke begroting.

Meerjaren InvesteringsPlan MIP 2024-2027
Het Integraal Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) 2024-2027 brengt de geplande investeringen in de openbare ruimte samen die voortvloeien uit het Water- en Rioleringsprogramma (WRP), het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) en het uitvoeringsprogramma Verkeer. Het MIP vertaalt de beleidsmatige ambities en noodzakelijke vervangingsopgaven naar een integrale planning van projecten en bijbehorende investeringsbudgetten.

De financiering van het MIP vloeit voort uit de beschikbare middelen binnen de verschillende beheerdisciplines. Deze budgetten worden samengebracht en integraal geprogrammeerd, waarbij rekening wordt gehouden met de technische staat, vervangingsbehoefte en onderlinge samenhang van werkzaamheden.

Bij het opstellen van het MIP vindt afstemming plaats tussen de interne beheerdisciplines en externe partijen, waaronder nutsbedrijven. Door werkzaamheden zoveel mogelijk te combineren, worden beschikbare middelen efficiënt ingezet en wordt overlast voor inwoners zoveel als mogelijk beperkt.

3.5.5.3.5 Potentiële besparingen

Onderhoud terreinmeubilair op C-niveau

Op een aantal plekken in de gemeente wordt het onderhoud van terreinmeubilair uitgevoerd op B- niveau. Er kan voor worden gekozen om het onderhoudsniveau te verlagen tot C-niveau. Bij de bepaling van de omvang van de besparing zijn ook de straatnaamborden en verkeersborden meegenomen. Deze verlaging van het onderhoudsniveau brengt een verhoogd risico op ontevredenheid onder inwoners en een toename van het aantal Fixi-meldingen met zich mee. Door het lagere onderhoudsniveau kunnen gebreken langer zichtbaar blijven, wat van invloed is op de beleving en waardering van de openbare ruimte.

Beëindiging beheeractiviteiten op terreinen derden

Op diverse terreinen die provinciaal eigendom zijn wordt onderhoud gepleegd voor kosten van de gemeente. Deze maatregel voorziet erin dat dit onderhoud niet langer door de gemeente wordt uitgevoerd.

Tegelijkertijd wordt op andere locaties die eigendom zijn van derden, zoals kerkelijke begraafplaatsen, onderzocht of de gemeente juist een bijdrage kan leveren aan de aanleg, verbetering of het onderhoud. Dit kan zowel door het beschikbaar stellen van financiële

middelen als door het (gedeeltelijk) overnemen van onderhoudswerkzaamheden.

Deze koers kan leiden tot weerstand bij de provincie. Vanuit provinciaal perspectief kan het moeilijk uitlegbaar zijn dat de gemeente het onderhoud op provinciale eigendommen beëindigt, terwijl tegelijkertijd wordt onderzocht of op andere terreinen van derden juist gemeentelijke ondersteuning of overname van onderhoud mogelijk is. Dit kan het beeld oproepen dat niet consequent wordt omgegaan met onderhoud op eigendommen van derden. Heldere uitgangspunten en een goede onderbouwing van de verschillende keuzes zijn daarom van belang.

Kostendekkend maken begraafrechten

In de Kadernota 2027 was als mogelijke besparingsmaatregel opgenomen om de tarieven van de gemeentelijke begraafplaatsen kostendekkend te maken. Nader onderzoek heeft echter uitgewezen dat deze maatregel onvoldoende perspectief biedt op een structurele besparing.

De exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen kent een relatief groot aandeel vaste beheer- en onderhoudskosten, terwijl het gebruik van de begraafplaatsen al meerdere jaren afneemt. Tussen 2021 en 2025 daalde het aantal begravingen op gemeentelijke begraafplaatsen met 37,5%. Landelijk zet de verschuiving van begraven naar cremeren zich bovendien verder voort.

Om de kostendekkendheid substantieel te verhogen zijn zeer forse tariefverhogingen noodzakelijk. Op basis van de cijfers over 2025 zouden de tarieven met circa 96% moeten stijgen om een kostendekkendheid van 75% te bereiken om een kostendekkendheid van 100% te realiseren zouden de tarieven met 167% moeten stijgen. Hierdoor zou Beekdaelen voor vrijwel alle onderdelen tot de duurste gemeenten in de regio behoren. Tegelijkertijd bestaat het risico dat hogere tarieven het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen verder ontmoedigen, waardoor de beoogde extra inkomsten slechts gedeeltelijk worden gerealiseerd terwijl een groot deel van de kosten blijft bestaan.

Daarnaast vervullen de gemeentelijke begraafplaatsen een bredere maatschappelijke functie. Zij bieden inwoners de mogelijkheid om in of nabij de eigen kern begraven te worden en hebben betekenis als plaats van herinnering, bezinning en cultuurhistorisch erfgoed. Het college heeft daarom besloten af te zien van aanvullende tariefverhogingen en te accepteren dat een deel van de exploitatiekosten vanuit de algemene middelen wordt gedekt. De eerder beoogde besparingsmaatregel komt daarmee te vervallen.

4. 5.4 Wat gaat het programma kosten?

Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
lasten per taakveld:				
0.3 beheer overige gebouwen en gronden	-98	-101	-102	-103
0.4 overhead	-418	-424	-427	-429
2.1 verkeer en vervoer	-6.010	-6.321	-6.471	-6.570
3.1 economische ontwikkeling	-439	-443	-451	-471
3.2 fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-75	-67	-67	-67
3.4 economische promotie	-419	-382	-385	-378
5.7 openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.362	-3.927	-3.995	-4.007
7.2 rioleringen	-5.115	-5.310	-5.541	-5.822
7.3 afval	-4.815	-4.844	-5.144	-5.144
7.4 milieubeheer	-1.127	-1.148	-1.180	-1.165
7.5 begraafplaatsen en crematoria	-310	-311	-311	-312
8.1 ruimte en leefomgeving	-1.824	-1.571	-1.586	-1.471
8.2 grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-353	-353	-353	-353
8.3 wonen en bouwen	-4.045	-2.969	-3.071	-2.852
totale lasten	-29.411	-28.173	-29.084	-29.145
baten per taakveld:				
0.3 beheer overige gebouwen en gronden	72	72	72	72
0.4 overhead	2	2	2	2
2.1 verkeer en vervoer	480	480	480	480
3.1 economische ontwikkeling	79	79	79	79
3.2 fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
3.4 economische promotie	365	369	379	389
5.7 openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	28	28	28
7.2 rioleringen	6.847	7.100	7.352	7.647
7.3 afval	6.290	6.319	6.619	6.619
7.4 milieubeheer	-	-	89	-
7.5 begraafplaatsen en crematoria	104	104	104	104
8.1 ruimte en leefomgeving				
8.2 grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)				
8.3 wonen en bouwen	1.328	1.898	1.869	1.861
totale baten	15.594	16.451	17.074	17.281
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-13.816	-11.722	-12.009	-11.864
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-1.151	-26	-26	-26
0.10 Onttrekking reserves	2.655	1.101	1.201	901
Saldo resultaatbestemming	1.504	1.075	1.175	876
Resultaat programma	-12.312	-10.646	-10.834	-10.988

5. 5.5 Het programma in beeld

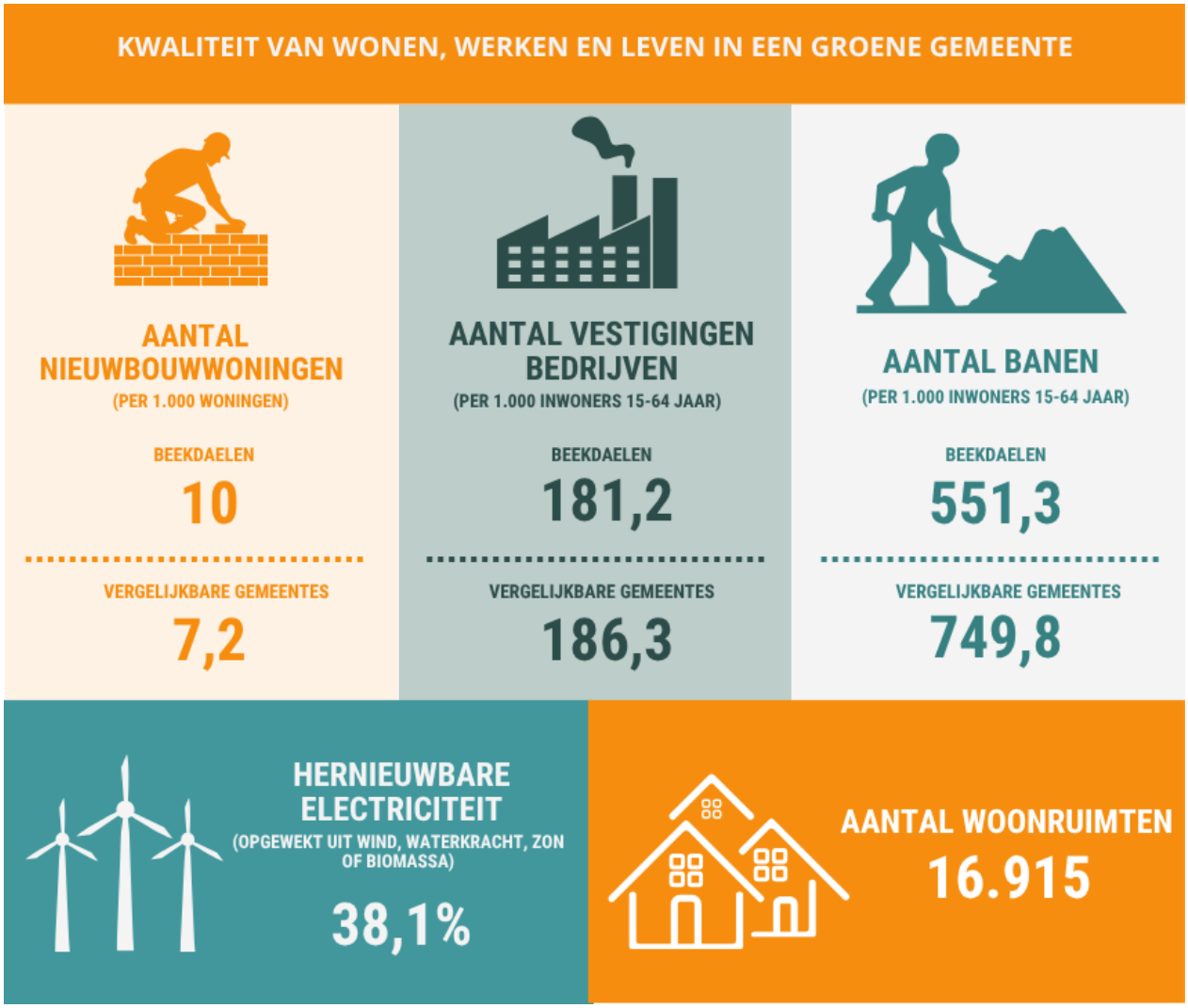

6. Programma 4 | Krachtig organiseren en samenwerken

1. 6.1 Inleiding

Inleiding

In dit programma staat centraal hoe we samen onze vastgestelde visie op 360 graden samenwerking uitvoeren: Beekdaelen streeft zoveel als mogelijk naar samenwerking op de schaal van Zuid-Limburg. Enerzijds gezien de ligging van Beekdaelen in Zuid-Limburg; wij grenzen aan 7 Zuid-Limburgse en 2 Duitse gemeenten. Anderzijds vanwege het gegeven dat Zuid-Limburg het juiste schaalniveau is om strategische opgaven aan te pakken. Gemeenten in Zuid-Limburg kunnen niet zonder elkaar. De droogte- en waterknelpunten en het huidige geopolitieke klimaat laten zien dat samenwerking op de schaal van de Zuid-Limburgse (veiligheids)regio noodzakelijk is. Beekdaelen speelt in de versterking van deze samenwerking een belangrijke rol.

Regionale samenwerking en brede welvaart

Zuid-Limburg blijft voor Beekdaelen het primaire niveau voor samenwerking en ontwikkeling. De gemeente werkt via de GR Parkstad Limburg, de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg en de gemeenschappelijke regelingen aan opgaven die de lokale schaal overstijgen. Het gaat onder meer om gezondheid, bestaanszekerheid, vergrijzing en ontgroening, arbeidsmarktkrapte, woningbouw, bereikbaarheid en de verdeling van schaarse ruimte. De regionale koers is gericht op een grensoverschrijdende kenniseconomie, een toekomstbestendige ruimtelijke kwaliteit en het ombuigen van achterstanden naar kansen. Via het Nationaal Programma Vitale Regio’s, de uitvoering van de regiodeals in Zuid-Limburg en de NOVEX-investerings- en uitvoeringsagenda zet Beekdaelen in op ondersteuning en financiering van concrete projecten die bijdragen aan brede welvaart en een leefbare regio. Daarnaast heeft het Rijk in de ontwerp-nota Ruimte de volgende zin opgenomen: ‘We initiëren een schaalsprong met onderscheidende ruimtelijk-economische ontwikkeling in de regio’s Groningen-Assen-Emmen, Twente en Zuid-Limurg’. We staan landelijk op de kaart.

Grensoverschrijdende samenwerking

Als grensgemeente versterkt Beekdaelen de samenwerking met Landgraaf, Brunssum en de Duitse gemeenten Selfkant, Gangelt, Geilenkirchen en Übach-Palenberg. De gezamenlijke inzet richt zich op het midden- en kleinbedrijf, vrijetijdseconomie, duurzame energie, mobiliteit en natuur- en landschapsontwikkeling. Daarnaast blijft de gemeente deelnemen aan Europese samenwerkingsprojecten en Interregprogramma’s, waaronder Tourism as a Service en Smartform en maken we ons sterk voor deelname aan een derde programma. Deze samenwerking ondersteunt de leefbaarheid, economische ontwikkeling en energietransitie in de grensregio.

Financieel gezonde en toekomstbestendige gemeente

Beekdaelen heeft een gezonde financiële uitgangspositie: de structurele baten zijn hoger dan de structurele lasten en de reservepositie is sterk. Binnen de categorie gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners behoort Beekdaelen tot de financieel best presterende gemeenten. Tegelijkertijd vragen de gemeentelijke ambities, onzekerheden in de rijksfinanciering en prijsontwikkelingen om blijvende financiële discipline. We blijven inzetten op een realistische balans tussen ambities en uitvoeringskracht, waarbij een duidelijke prioriteiten bij investeringen, een stabiele en transparante Planning & Control-cyclus en tijdig inzicht in toekomstige financiële effecten centraal staan. Ook wordt ingezet op heldere

bestuurlijke processen en eenvoudigere, snellere en toegankelijkere vergunningprocedures. De lokale lasten worden stapsgewijs aangepast om de gemeentelijke financiën duurzaam gezond te houden. Bij de verdere ontwikkeling van belastingen en tarieven blijft een zorgvuldige afweging tussen kostendekkendheid, betaalbaarheid en financiële houdbaarheid noodzakelijk.

Sterke en wendbare uitvoeringsorganisatie

Beekdaelen investeert in een wendbare en toekomstbestendige organisatie die kan inspelen op de groei van gemeentelijke taken, arbeidsmarktkrapte en technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij staan goede dienstverlening, duurzame inzetbaarheid en een cultuur van vertrouwen, eigenaarschap en samenwerking centraal.

Met strategische personeelsplanning, interne mobiliteit, scholing en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden wil Beekdaelen kennis behouden, medewerkers ontwikkelen en een evenwichtige personeelsopbouw realiseren. Digitalisering en datagedreven werken verminderen administratieve lasten en bieden ruimte voor strategische taken en persoonlijke ondersteuning van inwoners. Ook wordt de inzet van AI zorgvuldig verkend. Daarbij zijn gezamenlijke kaders, beheersbaarheid en aandacht voor de risico’s van snelle en moeilijk controleerbare technologische ontwikkelingen noodzakelijk. Onze nieuwe organisatievisie geeft richting aan een verbindende, toekomstgerichte en slagvaardige gemeente: “Met lef en vertrouwen bouwen we aan een wendbare gemeente, die in verbinding staat met de samenleving. Samen maken wij Beekdaelen.” De visie wordt verankerd in communicatie, werkprocessen en de HR-cyclus. Bevoegdheden blijven zo dicht mogelijk bij professionals en de beweging van ‘regels en moeten’ naar ‘regelen en ontmoeten’ wordt voortgezet. Werkplezier, vitaliteit, veilig leiderschap en een toegankelijke, persoonlijke en oplossingsgerichte dienstverlening blijven belangrijke aandachtspunten.

2. 6.2 Wat willen we bereiken?

In het coalitieprogramma ‘Groeien in Groen’ zijn de onderstaande ambities opgenomen voor dit programma:

- Voor Beekdaelen is Zuid-Limburg het schaalniveau waarop wordt samengewerkt – dit doen we samen met de GR Parkstad Limburg en de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg.

- Beekdaelen is een directe partner en trekker in het mede realiseren van de doelstellingen die opgenomen staan in de Agenda Zuid-Limburg, NOVEX en het Nationaal Programma Vitale Regio’s.

- Wij houden vast aan een gezonde financiële positie in Beekdaelen – dit is de basis om in onze kernen en wijken te kunnen investeren.

- We houden de belastingdruk voor onze inwoners zo laag mogelijk, d.w.z. ombuigingsmaatregelen gaan voor belastingverhoging (uitgezonderd indexering) en wij werken volgens het principe ‘de gebruiker betaalt’.

- De schaalgrootte van Beekdaelen heeft gezorgd voor een krachtige uitvoeringsorganisatie, waar de komende periode volop aandacht aan wordt gegeven, dit om flexibel in te kunnen spelen op de steeds veranderende maatschappij.

3. 6.3 Wat gaan we daarvoor doen?

3.1. 6.3.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma waarvoor middelen worden gevraagd in deze begroting

Algemeen

In het coalitieprogramma zijn voor dit programma geen beleidsontwikkelingen beschreven die financiële gevolgen hebben.

3.2. 6.3.2 Algemene ontwikkelingen zonder financiële gevolgen

Regionale investeringsagenda's NOVEX, Regiodeal 6 en Nationaal Programma Vitale Regio's

n NOVEX Zuid-Limburg is de Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda 2.0 opgesteld. Inmiddels wordt er gewerkt aan de doorontwikkeling hiervan tot een regionale investeringsagenda (RIA). Rijk en regio hebben voor dit NOVEX-gebied afgesproken om gezamenlijk te verkennen hoe 1) enerzijds het NOVEX-gebied inhoudelijk, geografisch en wat betreft governance geoptimaliseerd kan worden ten behoeve van ruimtelijk-economische opgaven in Zuid-Limburg; 2) anderzijds hoe de hoofdopgaven uit het huidige NOVEX-gebied Zuid Limburg goed geborgd kunnen blijven waarbij de integraliteit behouden blijft; 3) hoe en langs welke lijn Rijk en regio gezamenlijk kunnen werken aan ruimtelijk-economische structuurversterking en 4) hoe de Rijk-regio samenwerking rond 'initiëren' voor Zuid-Limburg zoals in de Ontwerp-Nota Ruimte opgenomen concreet vormgegeven kan worden. Rijk en regio beogen over al deze vier punten in eerste kwartaal 2027 een bestuurlijk besluit te nemen.

De uitvoering van de Regio Deals Zuid-Limburg (6e tranche) verloopt via de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg en de GR Parkstad Limburg. Hiervoor zijn 25 miljoen euro's beschikbaar uit rijksmiddelen en € 5 miljoen van de Provincie Limburg. De Regio Deals hebben als doel de brede welvaart, gezondheid, leefbaarheid en economische ontwikkeling in Zuid-Limburg te versterken. De projecten richten zich op drie programmalijnen: een grensoverstijgende kenniseconomie, versterking van landschap en leefbaarheid en een gezonde leefomgeving. Vanuit de programmalijn grensoverstijgende kenniseconomie worden economische projecten in heel Zuid-Limburg gefinancierd. Voor het onderwerp landschap wordt gewerkt aan projecten in Beekdaelen in het kader van duurzaam beheer van landschap(selementen), circulaire teelten en functietransformatie van cultuurhistorisch erfgoed. Ten aanzien van de derde programmalijn is voor Beekdaelen het project PlusWijken ingezet. Deze bijdrage vindt plaats op basis van cofinanciering.

Ook is Zuid-Limburg in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) tot een van de 11 aandacht regio's benoemd. Het NPVR richt zich met name op de sociaal-maatschappelijke opgaven en economische ontwikkeling. Het vormt daarmee een complementaire aanpak t.o.v. NOVEX. In dit kader is een plan voor de regio geschreven, waar nu gesprekken met het Rijk over plaatsvinden. Het NPVR is de opvolger van de Regiodeal aanpak, die met de 6e Tranche zijn laatste openstelling heeft gehad. Alle bovenstaande plannen vinden hun basis in de door alle Zuid-Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg en het Waterschap vastgestelde Agenda Zuid-Limburg.

Interreg Europe

De gemeente Beekdaelen neemt deel aan het Europese samenwerkingsprogramma Interreg Europe om beleidsontwikkeling en uitvoering gericht te versterken. Daarbij benut Beekdaelen 'Good Practices' uit andere Europese regio's die, waar relevant, worden vertaald naar de lokale context, en deelt zij eigen ervaringen en werkwijzen actief met internationale partners.

Deze samenwerking krijgt concreet vorm via deelname aan twee projecten: TAAS, gericht op de vrijetijdseconomie, en SMARTFORM, gericht op duurzaamheid. De projecten leveren toepasbare kennis en praktijkervaring voor lokale en regionale opgaven, zoals het versterken van een duurzame vrijetijdseconomie, het terugdringen van fossiel energiegebruik, het bevorderen van leefbaarheid en het vernieuwen van beleidsprocessen. De benodigde ambtelijke inzet wordt gefinancierd vanuit Interreg Europe en is organisatorisch geborgd binnen de gemeentelijke governance.

De samenwerking versterkt de kwaliteit en samenhang van beleid tussen lokaal en (Eu)regionaal niveau. De benodigde ambtelijke inzet wordt gefinancierd vanuit Interreg Europe en is organisatorisch geborgd binnen de gemeentelijke governanance. De opgebouwde Europese contacten en ervaringen bieden daarnaast ook kansen voor nieuwe samenwerkingsprojecten. Mede naar aanleiding van deze samenwerking heeft Beekdaelen recent een nieuwe projectaanvraag ingediend binnen het Europese programma URBACT. Deze aanvraag richt zich op het uitwisselen van kennis en goede voorbeelden over hoe we jonge gezinnen kunnen behouden voor een landelijke gemeente als Beekdaelen. Daarnaast heeft er vanuit dit Europees netwerk een bestuurlijk werkbezoek naar Moldavië plaatsgevonden. Ervaringen zijn uitgewisseld over het proces rondom gemeentelijke herindeling en het versterken van het democratisch gehalte. Gedreven door de ambitie om toe te kunnen treden tot de Europese Unie, voert Moldavië ingrijpende hervormingen door. Vanuit de wens om graag te leren van de ervaringen vanuit Nederland zijn leden van de gemeenteraad in Beekdaelen van harte uitgenodigd om hierin een rol te vervullen.

Herziening gemeentefonds

Per 1 januari 2023 is een nieuw verdeelmodel van het gemeentefonds ingevoerd. Het gaat daarbij om de vraag hoe het rijksgeld over de gemeenten verdeeld moet worden. Sindsdien groeien gemeenten stapsgewijs naar de nieuwe verdeling via wat het 'ingroeipad' genoemd wordt. De financiële effecten van die ingroei zijn verwerkt in de voorliggende begroting.

De Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) vond eerder dat de beheerders van het gemeentefonds hun huiswerk over moeten doen. Vier van de tien voorstellen zijn volgens de Raad onvoldragen; drie anderen deugen helemaal niet. De ROB stelde daarom voor om volgend jaar de huidige verdeling aan te houden en nieuw onderzoek te laten uitvoeren.

Het kabinet gaat daar in mee, en neemt zelfs een extra jaar de tijd om tot een nieuwe verdeling te komen. 'Een volgende stap in het ingroeipad zal dan ook pas gezet worden per 1 januari 2029', schrijft Heerma aan de Kamer. Dat betekent dat het ingroeipad wordt bevroren op de huidige stand. Wel worden de bedragen geïndexeerd. Een eventuele nieuwe verdeling van de middelen uit de algemene uitkering kan grote gevolgen hebben voor de gemeentefinanciën.

3.3.6.3.3 Algemene ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting

Stichting Samenwerking Zuid-Limburg (SZL)

De gemeente Beekdaelen heeft besloten deel te nemen aan de stichting Samenwerking Zuid-Limburg (SZL). De maatschappelijke opgaven, zoals vastgelegd in de Agenda Zuid-Limburg, vragen om een (gemeente)grensoverschrijdende samenwerking. Overheden, private en semipublieke partners en kennisinstellingen hebben elkaar nodig in de uitwerking van een effectieve aanpak die tegelijkertijd meerjarig moet zijn. De inhoudelijke opgaves tonen de noodzaak aan om te komen tot effectieve een én efficiënte samenwerking met een duidelijke focus en samenhang tussen de diverse schaalniveaus. Bij de besluitvorming in 2025 heeft de raad de bijdrage van € 1 per inwoner opgenomen tot en met het jaar 2028.

SZL functioneert in eerste instantie als uitvoeringsorganisatie van de Regio Deals en zal de komende periode -in goed overleg met het DB en AB van de Stichting- ook een rol vervullen in het proces van NOVEX, NPVR en Initieerregio. Deze ontwikkeling is niet verdisconteerd in de huidige financiering. Een verhoging van de inwonerbijdrage is een gerichte investering in bestuurlijk overzicht, strategische slagkracht en maximaal rendement uit regionale samenwerking. Daarom wordt besloten tot verhoging van de inwonerbijdrage van €1,- naar €2,-. Voor Beekdaelen betekent dit een nieuwe jaarlijkse bijdrage van 72.000 euro. Aanvullend is besloten om de inwonerbijdrage jaarlijks te indexeren, na positieve evaluatie, conform CPI-september, vanaf 1-1-2029.

Het vorenstaande heeft tot gevolg dat tot en met het jaar 2028 een bijstelling van € 36.000 (€ 1 per inwoner) volstaat (er is immers al een bedrag van € 36.000 geraamd). Vanaf het jaar 2029 dient de oorspronkelijke bijdrage te worden geraamd, maar ook de verhoging van € 1 per inwoner. Om die reden dient vanaf dat jaar een bedrag van € 72.000 te worden bijgeraamd.

Organisatieontwikkeling: hybride werken

In de ontwikkeling naar een wendbare en toekomstbestendige organisatie, met moderne werkwijzen en het nieuwe Huis van de Gemeente, zorgen wij voor een passende inrichting van zowel fysieke als digitale (thuis)werkplekken. Hiermee dragen we bij aan een optimale dienstverlening en samenwerking, én aan een werkomgeving die plaats- en tijdonafhankelijk werken ondersteunt. Medewerkers worden hierdoor in staat gesteld hun werkzaamheden efficiënt en effectief uit te voeren.

Door middel van informatievoorziening, ondersteuning en evaluatie begeleiden we medewerkers bij deze veranderingen. We streven ernaar de overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen en deze te laten ervaren als een kans en uitdaging, in plaats van als een belasting. Daarbij bekijken we alle relevante aspecten en bespreken we gezamenlijk de mogelijkheden en eventuele beperkingen.

Daarnaast onderzoeken we als werkgever hoe we kunnen bijdragen aan een veilige, gezonde en ergonomische thuiswerkomgeving voor alle medewerkers. Niet alleen op het gebied van de fysieke inrichting van de werkplek, maar ook vanuit het oogpunt van persoonlijk welzijn en duurzame inzetbaarheid. Op deze manier zetten we verdere stappen naar een moderne, flexibele en wendbare organisatie waarin medewerkers optimaal worden ondersteund in hun werk.

De eenmalige kosten die worden veroorzaakt door de aanschaf van meubilair bedragen € 140.000. De structurele logistieke- en installatie kosten bedragen € 20.000 per jaar.

Kandidaatstelling van Heerlen-Parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2033

Het Dagelijks Bestuur Parkstad Limburg heeft besloten over te gaan tot verkenning voor de kandidatuur 'Heerlen; Europese Culturele Hoofdstad 2033' mede op basis van de steunbrief van de Brede Maatschappelijke Coalitie en de Q&A over de kandidaatstelling als katalysator voor economische groei en brede welvaart in Parkstad Limburg.

Deze ambitie gaat niet alleen over een cultureel programma; het is een strategisch ontwikkelperspectief voor stad en regio, en voor jong en oud. De kandidatuur sluit aan op de beweging die al in gang is gezet: een regio die samenwerkt, investeert in kwaliteit en leefbaarheid, en bouwt aan een toekomst waarin brede welvaart, inclusiviteit en verbondenheid centraal staan. Cultuur fungeert daarin als aanjager. Het verbindt domeinen, versnelt ontwikkelingen en maakt het mogelijk om maatschappelijke en economische opvangen in samenhang aan te pakken. Het draagt bij aan een regio waar het aantrekkelijk is om te wonen, op te groeien, te werken, te leren en te ondernemen – en waar talent zich wil vestigen én blijven. De kandidatuur voor Europese Culturele Hoofdstad 2033 biedt een krachtig kader om deze ontwikkeling te verdiepen en te versnellen. Het brengt partijen bij elkaar, scherpt keuzes aan en zet Parkstad Limburg sterker op de kaart, zowel nationaal als internationaal. De titel gaat officieel naar een stad; het is echter de totale regio Parkstad die zich inspant om de titel binnen te halen.

Op basis van budgetervaringen in voormalige Europese Culturele Hoofdsteden, wordt voor de voorbereidingsfase 2026-2027 in Heerlen-Parkstad uitgegaan van een benodigd (nieuw) procesbudget à € 800.000. Dit omvat mede ook budget voor o.a. het opstarten van een zelfstandig programmateam, de organisatie van alliantiebijeenkomsten en het opstellen & uitvoeren van een marketingplan. Dit betekent voor de gemeente Beekdaelen een incidentele investering in de verkenning van de kandidatuur en het opstellen van een bidbook voor een bedrag ad € 82.720. Voorgesteld wordt dit bedrag te financieren uit de geclaimde reserve via een aanvulling uit de reserve nog te bestemmen.

3.4.6.3.4 Potentiële besparingen

Verlagen bijdrage gemeenschappelijke regelingen met 5%

De gemeenschappelijke regelingen zijn in de afgelopen periode gevraagd om als 'verlengd lokaal bestuur' hun verantwoordelijkheid te nemen bij de knellende financiële kaders en in te zetten op structurele bezuinigingsopgaven.

De gemeenteraad heeft in de zienswijzebrieven ten aanzien van de ontwerpbegrotingen 2025 van alle gemeenschappelijke regelingen een passage gewijd aan dit uitgangspunt. Ook in de zienswijzenbrieven ten aanzien van de begrotingen 2026 van álle gemeenschappelijke regelingen is een uniforme passage opgenomen waarin de GR'en gevraagd worden om noodzakelijke bezuinigingen in de bedrijfsvoering dan wel kerntaken van hun organisatie door te voeren.

De diverse GR' en hebben hier wisselend op gereageerd met helaas lang niet altijd het gewenste resultaat. Inmiddels hebben op directieniveau verkennende gesprekken

plaatsgevonden met de volgende (grote) GR-en: VRZL, BsGW, GGD en Omgevingsdienst Zuid-Limburg. In SGOVP-verband wordt bekeken hoe hier een vervolg aan wordt gegeven.

4. 6.4 Wat gaat het programma kosten?

Krachtig organiseren en samenwerken (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
lasten per taakveld:				
0.1 bestuur	-973	-899	-893	-903
0.4 overhad	-3.426	-3.407	-3.305	-3.319
0.5 treasury	-933	-269	-340	-420
0.61 OZB woningen	-484	-483	-483	-483
0.62 OZB niet-woningen	-117	-117	-117	-117
0.7 algemene uitkering gemeentefonds	-	-	-	-
0.8 overige baten en lasten	-1.900	-2.953	-2.635	-2.521
totale lasten	-7.833	-8.128	-7.772	-7.763
baten per taakveld:				
0.1 bestuur	254	254	254	254
0.4 overhad	114	114	114	114
0.5 treasury	1.009	781	780	779
0.61 OZB woningen	7.279	7.279	7.279	7.279
0.62 OZB niet-woningen	2.205	2.205	2.205	2.205
0.64 belastingen overig	-	-	-	-
0.7 algemene uitkering gemeentefonds	80.323	76.108	74.410	75.130
0.8 overige baten en lasten	41	41	41	41
totale baten	91.225	86.783	85.085	85.803
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	83.392	78.655	77.313	78.040
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-743	-	-	-
0.10 Onttrekking reserves	1.287	1.093	411	63
Saldo resultaatbestemming	545	1.093	411	63
Resultaat programma	83.937	79.748	77.724	78.103

5. 6.5 Het programma in beeld

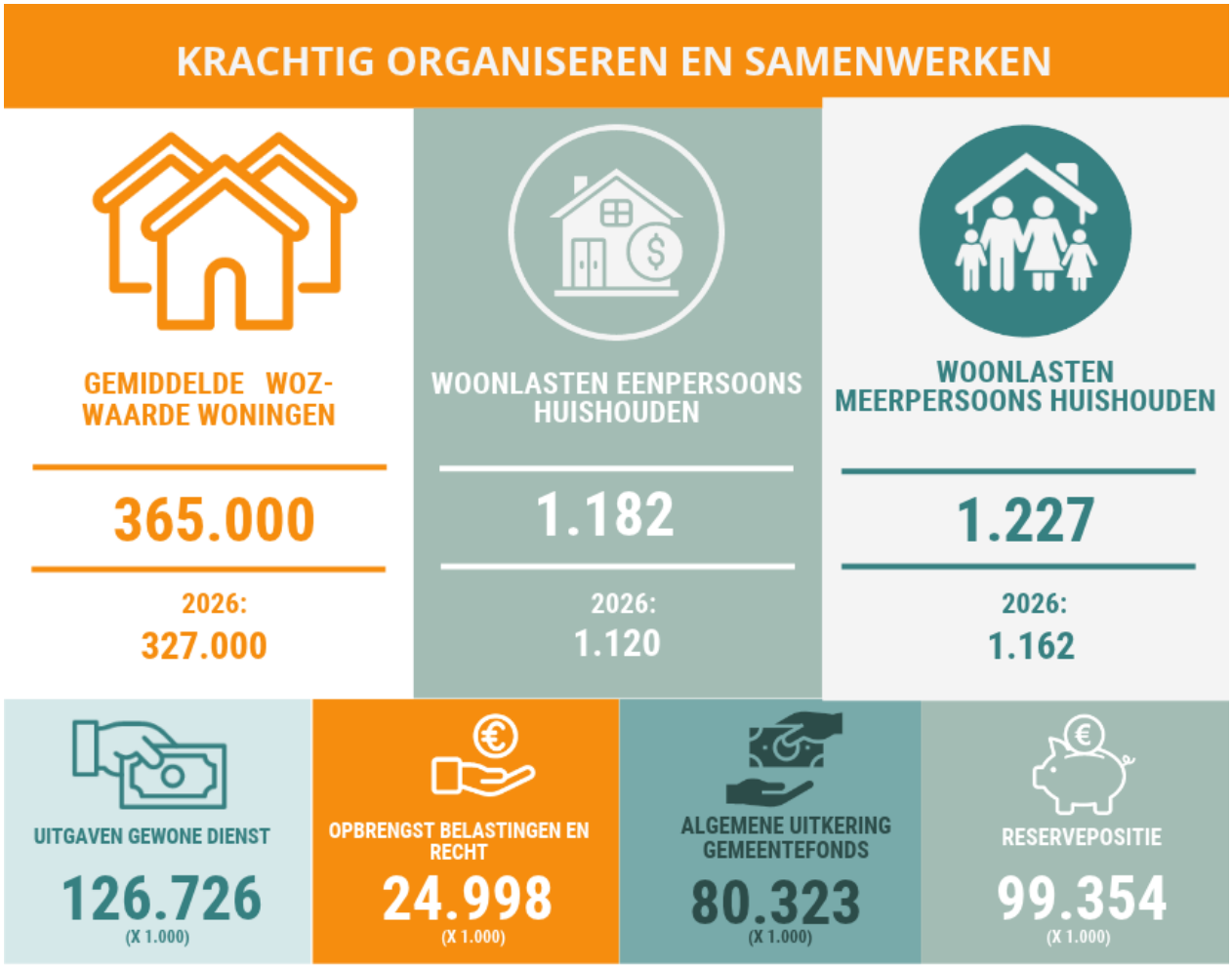

7. (Verplichte) paragrafen

1. 7.1 Inleiding paragrafen

Intro

Naast de programma's zijn gemeenten verplicht om zeven programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen. Dat is vastgelegd in de financiële spelregels waar gemeenten zich aan moeten houden (het besluit begroting en verantwoording BBV). De onderwerpen die zijn beschreven in de paragrafen laten zich vaak niet vangen in een enkel programma.

De paragrafen zijn belangrijk voor een verbetering van het inzicht in de financiën en het beleid van de gemeente. De paragrafen zijn om verschillende redenen opgenomen:

- Het onderwerp heeft een grote financiële impact.
- Het onderwerp heeft een grote politieke betekenis.
- Het onderwerp is van belang voor de uitvoering van de programma's.

Naast de verplichte zeven programma-overstijgende paragrafen is de paragraaf duurzaamheid in deze begroting opgenomen. Dat onderwerp heeft immers grote (financiële) impact en is maatschappelijk en politiek van belang.

2. 7.2 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen. Hiermee ontstaat inzicht in de lokale lastendruk, die van belang is voor de integrale afweging tussen beleidswensen enerzijds en de daarvoor te verwerven inkomsten anderzijds. Deze paragraaf bevat tevens het beleid van de gemeente over de lokale heffingen en kwijtschelding.

Overzicht van de lokale belastingen

Onroerende-zaakbelastingen
In 2025 zijn diverse inkomstenverhogende maatregelen getroffen om te komen tot een structureel sluitende begroting. De ozb-opbrengsten worden, verdeeld over drie jaar (2025-2027), extra verhoogd met in totaal 10%. In 2027 vindt de derde extra verhoging plaats.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing
De opbrengsten van de afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn gebaseerd op de verwachte kosten. De afvalstoffenheffing is vanaf 2025 gebaseerd op volledige kostendekkendheid. Om de stijging van het vaste deel van de afvalstoffenheffing in 2027 te dempen, wordt gebruikgemaakt van de voorziening afvalstoffenheffing.
Voor de rioolheffing wordt toegewerkt naar volledige kostendekkendheid. Het tarief wordt jaarlijks verhoogd met € 15 om in 2036 volledig kostendekkend te zijn. Zolang een kostendekkendheid van 100% nog niet is bereikt, worden de jaarlijkse tekorten gedekt vanuit de voorziening rioleringen.

Leges
De combinatie van de hoofdstukken 1 tot en met 3 van de bij de legesverordening behorende tarieventabel heeft een kostendekkendheid van 75%. Bij de vaststelling van de begroting 2025 heeft de raad ingestemd met een kostendekkendheid van 75% voor de leges.

Voor hoofdstuk 2 is bij de raming van de opbrengsten uitgegaan van het gemiddelde aantal aanvragen en de gemiddelde bouwkosten over de jaren 2027 tot en met 2030. Dit leidt tot een stabielere raming van de opbrengsten. Het aantal aanvragen binnen hoofdstuk 2 kan per jaar sterk fluctueren. Met name de planning en realisatie van grotere bouwprojecten kunnen leiden tot aanzienlijke verschillen in de jaarlijkse opbrengsten. Door gebruik te maken van meerjarige gemiddelden wordt het effect van deze fluctuaties op de begrotingsraming van de opbrengsten beperkt. Deze systematiek is niet toegepast op de hoofdstukken 1 en 3. De aard en omvang van de aanvragen en de daarmee samenhangende opbrengsten verschillen van die van hoofdstuk 2. De ontwikkelingen binnen deze hoofdstukken zijn voldoende voorspelbaar om de opbrengsten op de gebruikelijke wijze te ramen.

Toeristenbelasting
De geraamde opbrengst van de toeristenbelasting is gebaseerd op het verwachte aantal overnachtingen, waarbij de gerealiseerde aantallen over 2025 als uitgangspunt zijn gehanteerd.

Lijkbezorgingsrechten

Het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen neemt af, terwijl een groot deel van de beheer- en onderhoudskosten structureel blijft bestaan. Een verhoging van de tarieven om de kostendekkendheid te vergroten, zou leiden tot een forse tariefstijging en een relatief hoge regionale tariefpositie.
Bij de raming van de opbrengsten van de lijkbezorgingsrechten is daarom rekening gehouden met deze ontwikkeling. De opbrengsten zijn gebaseerd op de gerealiseerde cijfers over 2024 tot en met 2026, waarbij rekening is gehouden met de verwachte verdere afname van het gebruik.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de opbouw van de in de begroting geraamde lokale belastingen, heffingen en retributies (bedragen in duizenden euro's).

Overzicht lokale heffingen (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Ozb eigenaren woningen	7.254	7.254	7.254	7.254
Ozb eigenaren niet-woningen	1.257	1.257	1.257	1.257
Ozb gebruikers niet-woningen	949	949	949	949
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	6.150	6.179	6.479	6.479
Rioolheffing	6.789	7.042	7.294	7.547
Leges bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen	1.084	1.084	1.084	1.084
Secretarieleges	1.011	1.011	1.011	1.011
Aansluiting riolering	12	12	12	12
Aanleg inritten	21	21	21	21
Marktgelden	4	4	4	4
Toeristenbelasting	365	369	379	389
Lijkbezorgingsrechten	104	104	104	104
Totaal	24.998	25.285	25.847	26.110

Opbouw lokale belastingen en heffingen

Uit onderstaande tabel blijkt dat het grootste deel van de inkomsten uit lokale heffingen afkomstig is uit de onroerendezaakbelastingen (37,9%), de afvalstoffenheffing (24,6%) en de rioolheffing (27,1%).

Belastingsoort	%	bedrag x 1.000)
Onroerende-zaakbelastingen	37,8%	9.460
Afvalstoffenheffing	24,6%	6.150
Rioolheffing	27,2%	6.789
Bouwleges	4,3%	1.084
Secretarieleges	4,0%	1.011
Overige	2,0%	505
Totaal	100,0%	24.998

Ontwikkeling van lokale lasten

In onderstaande tabel worden de woonlasten van een gemiddeld huishouden in 2027 vergeleken met de woonlasten in 2026. De woonlasten stijgen in 2027 met € 56,46 ten opzichte van 2026. Dit komt overeen met een stijging van 4,87%.

Woonlasten	2026	2027
OZB	415,91	437,51
Afvalstoffenheffing	367,21	378,91
Rioolheffing	374,76	397,92
Totale woonlasten	1.157,88	1.214,34

In het vervolg van deze paragraaf worden de ontwikkelingen van de lokale lasten toegelicht.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De onroerende-zaakbelasting (ozb) is een belasting die wordt geheven over onroerende zaken. De ozb is de grootste inkomstenbron binnen de lokale heffingen. Met de opbrengst van de ozb kan de gemeente onder andere uitgaven op het gebied van veiligheid, onderhoud van het openbaar groen en voorzieningen bekostigen. Daarmee draagt de ozb bij aan het voorzieningenniveau binnen de gemeente.

Er zijn drie groepen die een aanslag ozb ontvangen:

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen (bijvoorbeeld een bedrijfspand);
- gebruikers van niet-woningen.

Gebruikers van woningen, zoals huurders, ontvangen geen aanslag ozb.

De te betalen ozb wordt berekend als een percentage van de WOZ-waarde van de woning of niet-woning. De WOZ-waarde (waardering onroerende zaken) wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Om het ozb-tarief voor het komende belastingjaar te bepalen, wordt de verwachte ozb-opbrengst gedeeld door de totale WOZ-waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente Beekdaelen.

De raad kan ervoor kiezen om de ozb-opbrengst, naast de inflatiecorrectie, extra te verhogen. Bij de vaststelling van de begroting 2025 is besloten om de ozb-opbrengst, naast de gebruikelijke indexering, verdeeld over drie jaar met in totaal 10% te verhogen. In 2027 wordt deze extra verhoging voor het derde jaar toegepast.

Deze extra verhoging draagt bij aan de inkomstenverhogende maatregelen die de komende jaren noodzakelijk zijn om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. De dienstverlening op het gebied van afvalinzameling wordt uitgevoerd door de GR Rd4. De kosten die gemoeid zijn met de inzameling en verwerking van afval worden gedekt uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing.

Voor de opbrengst afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van maximale kostendekkendheid. Dit betekent dat de opbrengst van de afvalstoffenheffing niet hoger mag zijn dan de kosten die samenhangen met de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

Als na afloop van het dienstjaar blijkt dat de opbrengsten hoger zijn dan de kosten, wordt het verschil toegevoegd aan de voorziening afvalstoffenheffing. Deze voorziening kan worden ingezet wanneer de kosten in een bepaald jaar hoger zijn dan de opbrengsten, of om een tariefstijging in een volgend jaar te dempen.

Bij de vaststelling van de begroting 2025 is besloten de tarieven van de afvalstoffenheffing volledig kostendekkend te maken. Voor 2027 kan een deel van de tariefstijging worden gedempt door inzet van de voorziening afvalstoffenheffing. Hiervoor wordt in 2027 € 330.000 aan de voorziening onttrokken.

Het vaste deel van de afvalstoffenheffing bedraagt in 2027 € 309,84 per aansluiting. In 2026 bedroeg dit € 295,08. Dit betekent een stijging van € 14,76 per aansluiting, oftewel 5%.

Het diftar-tarief per lediging blijft in 2027 ongewijzigd. Ook de poorttarieven van het grondstoffenpark blijven ongewijzigd, met uitzondering van het tarief voor GFT- en/of restafval en ongesorteerd afval per 50-literzak. Dit tarief stijgt van € 1,70 in 2026 naar € 1,80 in 2027.

Belastingsoort	tarief 2026	tarief 2027
Vastrecht	295,08	309,84
Diftar aanbieden container restafval 40 lt	2,00	2,00
Diftar aanbieden container restafval 140 lt	7,00	7,00
Diftar aanbieden container restafval 240 lt	10,00	10,00
Diftar aanbieden container gft-afval 20 lt	-	-
Diftar aanbieden container gft-afval 40 lt	-	-
Diftar aanbieden container gft-afval 140 lt	-	-
Diftar aanbieden container gft-afval 240 lt	-	-

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid van afval:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	begroting 2027
Kosten taakvelden:	
2.1 Verkeer en vervoer	-66.585
6.3 Inkomensregelingen	-198.558
7.3 Afval	-4.814.551
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	141.100
Netto kosten taakvelden	-4.938.594
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	-300.043
BTW	-910.951
Totale lasten	-6.149.588
Opbrengst heffingen	6.149.588
Dekkingspercentage	100,0%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het dekkingspercentage van de afvalstoffenheffing in 2027 100% bedraagt. Om de stijging van het tarief in 2027 te dempen, wordt gebruikgemaakt van de mogelijkheid om de voorziening afvalstoffenheffing in te zetten.

Rioolheffing

De gemeente heeft bij wet een zorgplicht voor drie beleidsvelden op het gebied van water. Doel van de rioolheffing is om geld vrij te maken voor onder meer:

- de afvoer van afvalwater;
- de afvoer van regenwater (ook wel hemelwater genoemd);
- het voorkomen of beperken van structurele grondwaterproblemen.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing. Dit betekent dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de verplichting om een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen vervallen. In de memorie van toelichting bij deze wet is echter wel aangegeven dat het opstellen van een omgevingsprogramma voor riolering en water belangrijk is. Op 31 oktober 2023 is daarom het Water- en rioleringsprogramma Beekdaelen 2024-2027 door de raad vastgesteld. Dit programma geeft inzicht in de kosten van de invulling van de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en vormt de basis voor de berekening van het tarief rioolheffing.

De belasting wordt geheven naar een vast bedrag per perceel (€ 257,64), verhoogd met een bedrag dat afhankelijk is van het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. Voor het bedrag per m³ afgevoerd water geldt onderstaande staffeling:

Van 1 m3 tot en met 300m3	€ 140,28
Van 301 m3 tot en met 3.000 m3	€ 140,28 basistarief, vermeerderd met € 126,24 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 300m3 wordt overschreden
Van 3.001 m3 tot en met 6.000 m3	€ 1.276,44 basistarief, vermeerderd met € 98,16 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 3.000m3 wordt overschreden
Boven de 6.000 m3	€ 2.258,04 basistarief, vermeerderd met € 69,96 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 6.000m3 wordt overschreden

Voor een huishouden of bedrijf met een waterverbruik tot en met 300 m³ bedraagt de aanslag € 397,92. Dit bedrag bestaat uit € 257,64 aan vastrecht en € 140,28 op basis van het waterverbruik. Dit betekent een stijging van € 23,16 (6,18%) ten opzichte van het tarief in 2026.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid van de rioolheffing:

Kostendekkendheid rioolheffing	begroting 2027
Kosten taakvelden:	
2.1 Verkeer en vervoer	-110.975
6.3 Inkomensregelingen	-208.488
7.2 Rioleringen	-5.114.988
7.4 milieubeheer	-14.000
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	58.069
Netto kosten taakvelden	-5.390.382
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	-671.352
BTW	-727.024
Totale lasten	-6.788.758
Opbrengst heffingen	6.788.758
Dekkingspercentage	100,0%

Toeristenbelasting

De verhoging van de tarieven voor de toeristenbelasting in 2025 maakte onderdeel uit van de inkomstenverhogende maatregelen om te komen tot een structureel sluitende begroting. De tarieven voor de toeristenbelasting zijn daarbij gelijkgetrokken met de gemiddelde tarieven in Zuid-Limburg in 2024.

In 2027 is de Verordening toeristenbelasting gemeente Beekdaelen vastgesteld voor de periode 2027-2030. De tarieven zijn voor deze periode meerjarig geïndexeerd op basis van de indexeringen uit de Meicirculaire 2026.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de tarieven voor de periode 2024-2030 weergegeven:

Soort	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Mobiele onderkomens: per persoon/per overnachting	€ 0,90	€ 1,55	€ 1,60	€ 1,65	€ 1,65	€ 1,70	€ 1,75
Overige accommodaties: per persoon/per overnachting	€ 1,45	€ 2,00	€ 2,05	€ 2,10	€ 2,15	€ 2,20	€ 2,25

Leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door inwoners of bedrijven individueel afgenomen. Wie de leges betalen, is afhankelijk van het type dienst dat wordt afgenomen. In veel voorkomende gevallen zijn het inwoners die betalen voor een paspoort, een rijbewijs of een uittreksel uit de gemeentelijke basisregistratie. Het kunnen echter ook projectontwikkelaars zijn die een aanvraag indienen voor een omgevingsvergunning.

De tarieven voor de verschillende diensten zijn opgenomen in de bij de legesverordening behorende tarieventabel. De legesverordening en de bijbehorende tarieventabel worden jaarlijks door de raad vastgesteld. Om de gemeentelijke diensten en de bijbehorende tarieven overzichtelijk weer te geven, is de tarieventabel ingedeeld in drie hoofdstukken, die zijn onderverdeeld in paragrafen.

De totale opbrengst uit de leges mag niet hoger zijn dan de totale kosten van de dienstverlening. Het is wel mogelijk dat een opbrengst voor een dienst hoger is dan de kosten voor deze dienst, maar dat deze opbrengst een verlies op een andere dienst compenseert (waar dus de opbrengst lager is dan de kosten voor de dienst). Dit wordt kruissubsidiëring genoemd. Kruissubsidiering tussen de diverse paragrafen binnen één hoofdstuk is toegestaan. Ook tussen de drie hoofdstukken vindt kruissubsidiëring plaats.

Bij de vaststelling van de legesverordening 2025 is besloten de legestarieven te verhogen tot 75% kostendekkendheid. Een minimale wijziging van de tijdsbesteding aan of het toevoegen van een product aan de hoofdstukken leidt uiteraard tot een wijziging van het kostendekkingspercentage en kan tot (ongewenste) schommelingen in de tarieven leiden omdat het om een relatief klein bedrag van de tarieven/omzet gaat waarover de raad zelf kan beslissen.

De tarieven voor 2027 zijn, waar van toepassing, aangepast op basis van de indexering uit de Kadernota 2027 (2,1%), de RUD-tarieven en de landelijke tarieven en maximumtarieven.

De kostendekkendheid van de leges is beoordeeld over alle hoofdstukken van de tarieventabel gezamenlijk en bedraagt in totaal afgerond 75%.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid leges:

Kostendekkendheid leges begroting 2027	kosten	opbrengsten	kostendekking
hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening			
Burgerlijke stand	98.728	50.586	51,24%
Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	766.092	619.243	80,83%
Rijbewijzen	329.307	248.200	75,37%
Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	23.932	20.928	87,45%
Overige publiekszaken	16.331	11.779	72,13%
Bijzondere wetten	81.286	32.825	40,38%
Diversen	16.194	24.924	153,91%
totaal titel 1	**1.331.870**	**1.008.485**	**75,72%**
hoofdstuk 2 Omgevingswet			
voorfase	479.208	87.711	18,30%
activiteiten met betrekking tot bouwwerken	699.348	890.107	127,28%
activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	18.700	4.351	23,27%
aanlegactiviteiten	67.906	16.306	24,01%
overige	180.247	85.089	47,21%
totaal titel 2	**1.445.409**	**1.083.564**	**74,97%**
hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn			
Horeca	21.817	14.655	67,17%
Winkeltijdenwet	737	224	30,39%
In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0	0,00%
totaal titel 3	**22.554**	**14.879**	**65,97%**
totaal kostendekkendheid	**2.799.833**	**2.106.928**	**75,25%**

Kwijtscheldingsbeleid

Burgers die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. De gemeenteraad bepaalt voor welke belastingen kwijtschelding mogelijk is en onder welke voorwaarden kwijtschelding wordt verleend. De gemeenteraad is hierbij gebonden aan wettelijk voorgeschreven regels. Op enkele onderdelen kan de raad binnen de wettelijke kaders eigen keuzes maken. De raad kan bepalen:

- voor welke gemeentelijke belastingen kwijtschelding wordt verleend;
- of volledige of gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend. Bij gedeeltelijke kwijtschelding komt slechts een deel van de aanslag voor kwijtschelding in aanmerking, bijvoorbeeld 50%;
- welke kwijtscheldingsnorm wordt toegepast;
- welke vermogensnorm wordt gehanteerd.

Kwijtschelding	2027
Rioolheffing	100%
Afvalstoffenheffing (vast bedrag per perceel)	100%
Afvalstoffenheffing (diftar)	max. € 55 per jaar

Bij het vaststellen van het recht op kwijtschelding worden de kosten van levensonderhoud op 100% van de bijstandsnorm gesteld. Voor de vermogensnorm geldt dat hiervoor de maximaal toegestane norm wordt gehanteerd.

Lijkbezorgingsrechten

De gemeente brengt lijkbezorgingsrechten in rekening voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen en voor de diensten die daarmee samenhangen. Uit een recente beleidsnotitie blijkt dat het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen afneemt, terwijl een groot deel van de kosten structureel blijft bestaan. Hierdoor staat de kostendekkendheid onder druk.

Voor 2027 zijn de tarieven voor de lijkbezorgingsrechten verhoogd met 2,1%, conform de indexering uit de Meicirculaire 2026.

3. 7.3 Weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen door het vormen van een risicobuffer (weerstandscapaciteit).

Om een goede inschatting te kunnen maken van het weerstandsvermogen is het van belang dat een vorm van risicomanagement wordt toegepast. Risicomanagement betekent dat risico's die spelen in de organisatie continu en systematisch worden doorlopen met als doel een balans te vinden tussen het nemen en het beheersen van risico's. In het eerste jaar na de fusie is de gemeente gestart met risicomanagement. Het beleid is vastgesteld en vormt de basis voor de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn op te vangen c.q. de risico´s in financiële zin af te dekken. Het betreft kosten die onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.

In het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is niet voorgeschreven welke bestanddelen behoren tot de weerstandscapaciteit. De gemeente Beekdaelen hanteert de volgende bestanddelen:

Nr	Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
1.	Algemene reserve	€ 4.738.750	0
2.	Stille reserves	pm	0
3.	Begrotingsruimte 2027	0	€ 1.300.000
4.	Onvoorzien	0	€ 50.000
5.	Onbenutte belastingcapaciteit	0	€ 2.022.000
	Totaal	**€ 4.738.750**	**€ 3.372.000**

In de tabel maken wij onderscheid in een structurele en een incidentele component van de weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit betreft het vermogen van de gemeente om onverwachte tegenvallers in de begroting op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken. De incidentele weerstandscapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat deze invloed hebben op de voortzetting van gemeentelijke taken.

1. Algemene reserve

De algemene reserve is het deel van de reserves waar geen claim op ligt. De omvang van die algemene reserve bedraagt voor de gemeente Beekdaelen afgerond € 4,7 miljoen. Daarnaast beschikt de gemeente nog over een 'reserve nog te bestemmen'. Die reserve wordt door de gemeente niet gerekend tot het weerstandsvermogen. Toch is ook die reserve 'claimvrij'. Het bedrag in die reserve bedraagt ruim € 18,5 miljoen euro.

2. Stille reserves

Als activa onder de opbrengstwaarde of niet zijn gewaardeerd is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is van belang dat de activa waarin een stille reserve besloten ligt direct verkoopbaar zijn. Niet direct verkoopbare activa blijven voor de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beeld. Bij verkoop ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gemeenten kennen twee soorten stille reserves. Dit zijn stille reserves in financiële vaste activa (deelnemingen, aandelen) en stille reserves in de materiële vaste activa (bijv. gronden niet ingebracht in de grondexploitatie, panden etc.).

3. Begrotingsruimte

Als de begroting en meerjarenraming sluiten met een positief saldo, is sprake van begrotingsruimte. Die ruimte bedraagt in deze begroting ruim € 1,3 miljoen in het jaar 2030.

4. De post onvoorziene uitgaven

Het totaalbedrag van de post onvoorzien bedraagt € 50.000 en is naar rato van de lasten verdeeld over de verschillende programma´s. Gezien de geringe omvang van het bedrag draagt deze post niet substantieel bij aan de weerstandscapaciteit.

5. Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking wordt gerealiseerd. Aan de hoogte van de overige tarieven is theoretisch geen bovengrens gesteld. De gemeente kan deze echter niet tot in het oneindige verhogen. Bij deze heffingen zal de raad zelf een grens moeten aangeven.

Risico's

In deze paragraaf worden de geïnventariseerde risico's beschreven. Het betreft risico's die als meest belangrijk worden ervaren. Van ieder risico is becijferd welk bedrag voor dat risico moet worden toegevoegd aan de weerstandscapaciteit. Dat bedrag wordt berekend aan de hand van de formule kans * impact. Onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de betreffende risico's:

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
Nr.	Risicothema	Risicobeschrijving	Risicocategorie	Was	Wordt	Mutatie	incidenteel = (risico*kans)*1,	Toelichting

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
							structureel = (risico*kans)*3 =	
1	Eenmansfunctie in organisatie	Gezien het feit dat de gemeente 'middelgroot' is, is nog steeds op een aantal plekken sprake van 'eenmansfunctie'. Dat vormt een risico voor wat betreft de continuiteit, maar vormt ook een risico voor zover het gaat om processen die om functiescheiding vragen	Financieel, Organisatorisch	-	-	-	nvt	Het risico wegens het feit dat in onvoldoende mate sprake is van functiescheiding is niet te kwantificeren. Het risico op gebrek aan continuiteit wordt ingeschat op structureel 1,5 fte (€ 130.000). De kans op 50%. Betreffende kosten kunnen worden geput uit de reserve die in het leven is geroepen voor personele aangelegenheden. De uiteindelijke impact voor de weerstandscapaciteit is derhalve nihil.
2	Cybercriminaliteit	Hierbij kan worden gedacht aan hackers die systemen platleggen of data stelen, phishing of ransomware etc	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	100.000	100.000	-	(500.000*20%)*1	Geschat wordt dat de impact groot is (€ 500.000), maar dat de kans dat het zich voordoet niet zo groot is (20%).
3	Datalekken	bijv. als gevolg van verlies, diefstal, onbewust handelen/nalatigheid of handelen met onvoldoende kennis.	Politiek/ maatschappelijk	-	-	-		Het bedrag dat met het risico is gemoeid is niet te kwantificeren.
4	Uitval ICT	Door een regionale of landelijke stroomstoring valt de reguliere elektriciteitsvoorziening uit.	Financieel, Organisatorisch	80.000	40.000	40.000	(80.000*50%)*1	De impact wordt ingeschat op een bedrag van € 80.000. De mutatie wordt veroorzaakt doordat de gemeente op de locatie Schinnen een noodaggregaat heeft aangeschaft waardoor de impact afneemt.

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
5	Afhankelijkheid externe ICT-dienstverlening	De volledige ICT-omgeving, infrastructuur en het beheer hiervan zijn ondergebracht bij een gemeenschappelijke regeling. Bij uitval, beveiligingsincidenten, capaciteitsproblemen of onvoldoende crisisbeheersing binnen de gemeenschappelijke regeling kan de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering in het gedrang komen.	Financieel, Organisatorisch	-	40.000	-40.000	(80.000*50%)*1	De impact wordt ingeschat op een bedrag van € 80.000. De kans wordt ingeschat op 50%.
6	Mislopen of lager vaststellen van subsidies	Het risico bestaat dat voor projecten geen of geen volledige subsidieaanvraag wordt ingediend. Ook kan het voorkomen dat een subsidie lager uitvalt dan van tevoren verondersteld.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	310.094	310.094	-	((10.300.000*30%)*10%)*1	Het totaal geraamde bedrag aan subsidies bedraagt € 10,3 mln. Ingeschat wordt dat het risico 30% is dat 10% van de subsidie niet wordt ontvangen.
7	Gebrek aan medewerking stakeholders in projecten	Het komt regelmatig voor dat de gemeente projecten opstart die alleen kunnen slagen als derde partijen participeren. Dat zorgt ervoor dat de gemeente (deels) afhankelijk is van de medewerking die dergelijke partijen leveren.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	40.000	40.000	-	((40.000.000*1%)*10%)*1	Het totale bedrag dat in de begroting voor het jaar 2026 is opgenomen voor projecten bedraagt ruim 40 miljoen euro. Ingeschat wordt dat de kans 10% is dat 1% van de projecten in gevaar komt.
8	Lagere SPUK-uitkering sport	Bij de realisatie van beleidsontwikkelingen op het gebied van sport wordt veelal rekening gehouden met een zogenaamde SPUK-uitkering van het rijk. De gemeente loopt het risico dat betreffende uitkeringen lager uitvallen.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	24.550	24.550	-	((491.000*10%)*50%)*1	De totale SPUK-aanvraag bedraagt € 491.000. Ingeschat wordt dat de kans 50% is dat 10% niet wordt ontvangen.
9	Grondexploitatie	Binnen de grondexploitatie spelen diverse risico's. Twee keer per jaar (bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting) worden risicoanalyses geactualiseerd.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	-	-	-		Het bedrag is niet te kwantificeren

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
10	Procedures en claims	Het risico dat de gemeente met (gerechtelijke) procedures en claims wordt geconfronteerd, neemt met name door algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen toe. Los van de grotere procedeerbereidheid van burgers is ook de laagdrempelige rechtsbescherming tegen hen onwelgevallige besluiten of tegen het nalaten bepaalde besluiten te nemen een aspect dat ertoe leidt dat gemeenten meer gerechtelijke procedures zullen moeten doorlopen. In geval dat beleidsmatig juridische stappen worden ondernomen kan de uitkomst hiervan zijn dat de gemeente niet in het gelijk wordt gesteld en dat er een claim of claims volgen. Ook valt te denken aan grote incidenten c.q. calamiteiten, crisissen of rampen waarbij de gemeente in gebreke wordt gesteld.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	18.000	18.000	-	(30.000*20%)*3	Ingeschat wordt dat het bedrag dat is gemoeid met het risico structureel € 30.000 is. De kans wordt ingeschat op 20%
11	Bevolkingszorg	In tijden van incidenten (met een grote impact op de samenleving), crisissen of rampen worden de gemeentelijke processen Bevolkingszorg genoemd. Aan deze processen, denk bijvoorbeeld aan het opvangen van burgers, zijn kosten verbonden.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	-	-	-		Het betreffende risico is niet te kwantificeren
12	Integriteitsschending	Het risico op een procedure met betrekking tot integriteit schendingen. Deze dienen conform landelijke richtlijnen worden gemeld. De Wet Huis voor Klokkenluider (WHvk) is ter zake leidend. Het uitgangspunt van de WHvk is dat een werknemer eerst intern melding doet van een vermoeden van een misstand. Wordt naar aanleiding hiervan niet	Fraude, Organisatorisch	-	-	-		Het betreffende risico is niet te kwantificeren

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
		naar behoren gehandeld dan kan hij of zij bij het huis van de klokkenluiders (Hvk)melding doen. De wet bepaalt dat de adviestaken en de onderzoekstaken in de bedrijfsvoering van het Hvk zorgvuldig gescheiden zijn. De kosten van een dergelijk onderzoek komen voor rekening van de gemeente. De hoogte van de kosten is afhankelijk van het aantal onderzoeken.						
13	Hervormingsagenda jeugd	Het is op dit moment onduidelijk hoeveel extra kosten moeten worden gemaakt door gemeenten om de hervormingsagenda te implementeren.	Financieel, Organisatorisch	50.000	50.000	-	(100.000*50%)*1	Ingeschat wordt dat de kans dat de kosten € 100.000 bedragen en de kans 50% is.
14	Klimaatveranderingen	Vanwege toename van broeistofgassen (zoals CO2) in de atmosfeer stijgt de temperatuur op aarde en hebben we te maken met extreme weersomstandigheden. Door de huidige klimaatveranderingen bestaat het risico dat de geplande kosten van onderhoud van gemeentelijke eigendommen toeneemt. Hevige regenval in korte tijd kan met name in het Heuvelland zorgen voor schade aan (holle) wegen, watergangen, taluds en afwatersystemen in de vorm van uitspoeling, verstoppingen. Vaak is acuut ingrijpen door de gemeente noodzakelijk om vervolgschade te voorkomen.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	234.000	234.000	-	(2.600.000*3%)*3	Het risico wordt ingeschat op 3% van het structurele bedrag voor wegen ad € 2,6 miljoen jaar. Stijgende kosten van rioleringen worden, volgens de door de raad vastgestelde systematiek, verdiconteerd in de rioolheffing.
15	Stikstofproblematiek	In het kader van de stikstofproblematiek nemen de voorbereidingskosten en uitvoeringskosten van reconstructieprojecten toe, afhankelijk van de aard, omvang en locatie van de werkzaamheden ten opzichte van Natura 2000 gebieden. Tijdens de voorbereidingsfase	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	45.600	45.600	-	((608.000*0,25)*30%)*1	Voor de periode 2025 – 2028 is uitgegaan van 76 projecten die op voorhand niet kunnen worden geschaard onder "onderhoud" c.q. ongewijzigde functie volgens

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
		bestaat de kans op aanvullende advies en vergunning trajecten om de uitvoering van projecten mogelijk te maken.						de handleiding m.b.t. de stikstof. Bij een deel van die projecten dient meer te gebeuren dan een globaal vooronderzoek. Uitgegaan wordt van 25% van die projecten. De kosten hiervan zijn in orde van grootte van € 8.000 per project. De totale impact bedraagt dan € 608.000 (€ 8.000*76) De kans wordt ingeschat op 30%
16	Nadeelcompensatie regeling projecten	De kans is aanwezig dat steeds meer ondernemers zich gaan melden en een beroep doen op nadeel compensatie. Zowel bij reguliere onderhoudswerken als reconstructies in de openbare ruimte. In het geval dat een aanvraag positief wordt beschikt zullen de financiële consequenties via de reguliere burap met uw raad worden gedeeld.	Juridisch, Organisatorisch	160.000	160.000	-	(200.000*80%)*1	Gelet op de aard en omvang van de geplande projecten wordt het risico ingeschat op een bedrag van € 200.000,-. Gerekend wordt met een kans van 80%
17	Laagconjunctuur en renteontwikkeling	Een daling van de conjunctuur brengt risico's mee voor Beekdaelen, doordat onder meer de bedrijvigheid afneemt, werkloosheid stijgt met als gevolg daling van inkomsten voor de gemeente dalen en grotere (financiële) druk, waardoor de gemeentelijke doelstellingen onvoldoende worden gerealiseerd. Ook speelt het risico op een stijging van de rente bij het afsluiten van leningen. De gemeente gaat er bij de bepaling van de te betalen rente vanuit dat een deel van de gevoteerde kredieten later wordt gerealiseerd. Op basis	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	90.000	90.000	-	(100.000*30%)*3	Een stijging van 0,5% van de kapitaalmarktrente leidt tot een stijging van de rentelasten met ongeveer 100.000 euro. De kans wordt ingeschat op 30%.

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
		van ervaringscijfers over de afgelopen drie jaren wordt ongeveer 30% van de openstaande kredieten uitgegeven.						
18	Open einderegelingen	Op het gebied van de sociale zekerheid zoals bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en uitkeringen als gevolg van de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdzorg loopt de gemeente Beekdaelen het risico dat in verband met de open einderegelingen de ontvangen rijksbijdragen onvoldoende zijn. Indien tekorten ontstaan zal de gemeente uit eigen middelen moeten bijpassen. Tevens toepasbaar op andere domeinen.	Financieel	607.500	765.000	-157.500	(510.000*50%)*3	Het totale bedrag dat is gemoeid met de open einderegelingen bedraagt ruim 34 miljoen euro. Indien de regelingen, bovenop de reguliere index, voor de helft stijgen met 3% is daar een bedrag mee gemoeid van 510 duizend euro. Wij achten de kans dat zich dat voordoet 50%. De mutatie wordt veroorzaakt doordat het bedrag dat is gemoeid met de open einde regelinge de afgelopen jaren is toegenomen.
19	Gegevensbescherming	Het risico dat de gemeente Beekdaelen de regels voor gegevensbescherming overtreedt. In dit geval kan de Autoriteit Persoonsgegevens de gemeente een last onder dwangsom opleggen. Of het risico op het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van bepaalde informatie, welke ernstige gevolgen kan hebben voor de bedrijfsvoering, maar ook kan leiden tot imagoschade.	Fraude, Organisatorisch	400.000	200.000	200.000	(4.000.000*5%)*1	De omvang van de dwangsom die door de Autoriteit Persoonsgegevens aan gemeenten maximaal wordt opgelegd bedraagt 4% van de jaaromzet. Voor Beekdaelen betekent dat een bedrag van afgerond € 4,0 miljoen euro. De kans dat het zich voordoet is relatief klein (5%). De mutatie wordt veroorzaakt doordat wordt ingeschat dat de kans eerder te hoog was

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
								ingeschat, en om die reden een onevenredig grote impact had op het risicoprofiel van de gemeente.
20	WMO	Het risico op een financieel nadeel voor de gemeente met betrekking tot de eigen bijdrage.	Financieel	17.500	19.850	-2.350	(39.700*50%)*1	Het totale bedrag aan geraamde eigen bijdrage is 397 duizend euro. De kans dat die eigen bijdrage 10% lager wordt dan geraamd schatten wij in op 50%. De mutatie wordt veroorzaakt doordat de geraamde van de eigen bijdrage in de gemeentebegroting is verhoogd.
21	Inkoop en aanbesteding	Het risico dat de gemeente Beekdaelen loopt op inkoop- en aanbestedingstrajecten, omdat vereiste kennis en vaardigheid op dit vlak noodzakelijk is.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk, Organisatorisch, Juridisch, Fraude	100.000	100.000	-	(1.000.000*10%)*1	Als de gemeente schadeclaims dient te betalen dan gaat het om grote bedragen. We schatten de impact op 1 miljoen euro. De kans is relatief klein dat een dergelijke claim dient te worden betaald. Het risico schatten wij in op 10%.
22	Burgers	Het risico dat burgers zich onvoldoende gekend en minder dichtbij voelen met de gemeente en er minder aandacht is voor de burger.	Politiek/ maatschappelijk	pm	pm	-	n.v.t	Dit risico is slechts beperkt materieel. Het betreft vooral een imagorisico.
23	Informatievoorziening	Niet beschikbaar zijn en/of onvoldoende effectief gebruik van bestuurs/managementinformatie, waardoor sturing op doelstellingen wordt belemmerd (van bestuurlijk tot operationeel niveau).	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	90.000	90.000	-	(100.000*30%)*3	We schatten in dat met het betreffende risico een bedrag is gemoeid van jaarlijks 100 duizend euro. De kans dat het zich

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
								voordoet schatten wij op 30%.
24	Vergrijzing medewerkersbestand/ arbeidsmarktkrapte	Het risico op onvoldoende capaciteit (kennis en omvang) in huis voor uitvoering van de taken over 5 tot 6 jaar als gevolg van de vergrijzing van het medewerkersbestand, mede in relatie tot de arbeidsmarktkrapte.	Financieel, Organisatorisch	77.700	77.700	-	(111.000*70%)*1	Wij schatten in dat de kans of de impact niet wezenlijk afwijken ten opzichte van de inschatting die is gegeven in de vorige begroting.
25	Verbonden partijen	Het risico dat participatie in verbonden partijen niet alleen voordelen oplevert, maar ook financiële en bestuurlijke risico’s en onvoldoende grip op verbonden partijen.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	146.250	146.250	-	(292.500*50%)*1	De totale gemeentelijke bijdrage aan verbonden partijen bedraagt 19,5 miljoen euro. Wij schatten de kans 50% dat die bijdragen bij de helft van de verbonden partijen 3% hoger uitvalt.
26	Illegale dumpingen	Het risico en de daarbij behorende (opruim- en sanerings-) kosten van illegaal gedumpte partijen drugs- en asbesthoudend afval.	Financieel	41.250	41.250	-	(27.500*50%)*3	Het bedrag dat de gemeente gemiddeld besteed aan zwerfafval bedraagt € 27.500. De kans op meer illegale stortingen schatten wij op 50%.
27	Ondermijning	Aanpak op ondermijning kan risico's opleveren doordat dit leidt tot hogere kosten.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	pm	pm	-	n.v.t	Dit risico kan niet worden gekwantificeerd.
28	Prijsstijgingen	Het risico dat de hoge indexeringen bij structurele infrastructurele werken aanhouden en werken hoger worden aanbesteed.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	300.000	300.000	-	Schatting	Het risico wordt ingeschat op € 300.000
29	Energiekosten	De markt voor gas en elektriciteit is nog steeds flink in beweging met name als gevolg van de oorlogen in Oekraïne en het Midden Oosten. Dit brengt onzekerheid over de prijzen met zich mee die de gemeente ook raken	Financieel	110.000	110.000	-	(550.000*20%)*1	De geraamde kosten voor energie bedragen € 550.000. We schatten de kans op 20%.
30	Risico's Nuinhofwijk	Het risico dat de gemeentelijke kosten voor de Nuinhofwijk	Financieel, Politiek/	525.000	600.000	-75.000	(750.000*80%)*1	Ingeschat wordt dat de kans 80% is

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
		hoger uitvallen dan vooraf gedacht	maatschappelijk					dat het tekort op het poject 750.000 of minder bedraagt. De mutatie wordt veroorzaakt doordat de kans groter wordt ingeschat dan voorheen.
31	Risico's Masterplan Schinveld	Het risico dat de gemeentelijke kosten voor het masterplan Schinveld hoger uitvallen dan vooraf gedacht	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	141.000	141.000	-	(470.000*30%)*1	Ingeschat wordt dat de kans 30% is dat het tekort 10% bedraagt van het aandeel van de gemeente in het project (€ 4,7 miljoen)
32	Extra bijdrage zorgaanbieder	Het risico dat de gemeente een financiele impuls dient te geven in de exploitatie van een zorgaanbieder	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	205.906	205.906	0	(228.000*90%)	Het bedrag ontstaat doordat een lening is verstrekt aan de Mutsaersstichting waarvan de kans bestaat dat deze niet wordt terugbetaald. De raad heeft over de lening besloten in de raadsvergadering van 24 februari 2026. Los van de lening aan de Mutsaersstichting kunnen ook andere zorgaanbieders in de problemen komen. De omvang van dat risico kan nu niet woren ingeschat.
33	Uitstel doordecentralisatie beschermd wonen	Door de val van het kabinet is de besluitvorming omtrent de doordecentralisatie beschermd wonen doorgeschoven naar het nieuwe kabinet.	Financieel	170.400	170.400	-	(852.000*20%)*1	Inmiddels is bekend dat de datum van 1 januari 2027 niet wordt gehaald. De budgettaire gevolgen daarvan wordt verwerkt in de 2e burap. Mocht de invoering van de nieuwe regeling per 1

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
								januari 2028 niet haalbaar zijn (maar wel per 1 januari 2029) dan leidt dit voor onze gemeente tot een financieel nadeel van in totaal € 852.000 over de periode 2029-2033. Ingeschat wordt dat de kans 20% bedraagt dat het risico zich voordoet.
34	Stelpost onderschrijding btw-compensatiefonds	In de begroting wordt er vanuit gegaan dat het bedrag dat de gemeente in 2024 extra heeft ontvangen omdat gemeenten landelijk minder declareren uit het btw-compensatiefonds structureel ook vanaf het jaar 2026 extra wordt ontvangen.	Financieel	55.000	30.000	25.000	(110.000*50%)*1	Het bedrag van de stelpost is € 300.000. We schatten de kans op 50% dat de gemeente hier 20% minder van krijgt. De mutatie wordt veroorzaakt doordat het bedrag van de stelpost lager is dan vorig jaar.
35	Schommelingen in algemene uitkering	Een groot deel van de inkomsten van de gemeente wordt ontvangen van het rijk in de vorm van een uitkering uit het gemeentefonds. Schommelingen in de uitkering hebben onmiddellijk gevolgen voor de financiele positie van de gemeente.	Financieel	-	100.000	-100.000	(500.000*20%)	Wij schatten de kans op 20% dat de schommeling meer dan € 500.000 bedraagt. De mutatie wordt veroorzaakt doordat dit risico voorheen niet de de risicoparagraaf was opgenomen.
39	Overbrengen specifieke uitkeringen (SPUKS) naar algemene uitkering gemeentefonds	Het rijk is voornemens om de SPUKS voortaan grotendeels te laten landen in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Bij effectuering daalt de verantwoordingsdruk bij gemeenten. Om die reden is het rijk voornemens om de overheveling van de SPUKS vergezeld te laten gaan met een korting van 10%. Onderzoek van de Raad van Openbaar Bestuur (ROB) wijst uit dat die	Financieel	600.000	600.000	-	(1.000.000 * 20%) * 3	Het totaal aangevraagde bedrag aan SPUKS bedraagt in het jaar 2025 afgerond € 12,5 miljoen. We schatten dat 80% van de SPUKS overgaat naar de algemene uitkering. Een korting van 10% op die SPUKS betekent voor

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
		korting niet in verhouding staat tot het bedrag dat gemeenten kunnen besparen.						de gemeente een bedrag van 1,0 miljoen. We schatten de kans dat dat gebeurt op 20%.
40	Effecten nieuw normenkader hulp bij huishouding.	De druk op huishoudelijke ondersteuning (verder HBH) neemt toe door vergrijzing, langer zelfstandig wonen, complexere zorgvragen en personeelstekorten. De gemeente heeft hierop geanticipeerd door per 1-3-26 het HHM-normenkader huishoudelijke ondersteuning in te voeren. Met dit nieuwe normenkader gebruiken we normtijden die beter passen bij deze tijd en beter aansluiten op de manier van werken in de regio. We verwachten hierdoor een daling van de kosten.	Financieel	-	180.900	-180.900	((670.000 * 30%)*30%) * 3	Het totaal van de stelpost invoering normenkader in de begroting 2027 bedraagt vanaf het jaar 2027 € 670.000). We schatten de kans op 30% dat de gemeente hier 30% minder effect van behaald.
41	Korting in de jeugdbudgetten m.b.t. de invoering van een eigen bijdrage en de verkorting van zorgduurtraject en.	Het rijk heeft een korting toegepast voor jeugd m.b.t. de invoering van een eigen bijdrage en de verkorting van zorgduurtrajecten. Er is nog geen beleid dat een dergelijk stijging in de inkomsten, respectievelijk een daling in de kosten voor een gelijk bedrag ondersteund.	Financieel	-	104.021	-104.021	((577.897 * 20%) *30%)* 3	Het totaal van de stelpost invoering eigen bijdrage jeugd en verkorting zorgduurtraject en in de begroting 2028 bedraagt € 577.897. We schatten de kans op 20% dat de gemeente deze stelpost maar voor 30% kan realiseren in het betreffende begrotingsjaar.
42	Korting in de WMO budgetten m.b.t. afschaffing huishoudelijke hulp met ingang van 2029.	Het Rijk heeft het voornemen om de huishoudelijke hulp vanaf 2029 af te schaffen. In de landelijke plannen wordt uitgegaan van een vangnetregeling van 30%. Omdat nadere beleidsuitwerking en onderbouwing van de beoogde korting momenteel ontbreken, bestaat het risico dat de geraamde besparing niet of slechts	Financieel	-	58.118	-58.118	((1.937.725 * 10%) *10%)* 3	Het totaal van de stelpost bedraagt € 1.937.275. We schatten de kans op 10% dat de gemeente deze stelpost maar voor 90% kan realiseren in het betreffende begrotingsjaar.

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
		gedeeltelijk wordt gerealiseerd.						
43	Met ingang van 2028 voert het Rijk een inkomensafhankelijke eigen bijdrage binnen de Wmo in. Vooruitlopend hierop heeft het Rijk reeds een korting verwerkt in de gemeentelijke Wmo-budgetten. Deze korting is gebaseerd op de veronderstelling dat de invoering van de eigen bijdrage leidt tot hogere eigen bijdragen.	De gemeente is gekort in de algemene uitkering wegens de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Die korting is als voordeel bijgeraamd op de eigen bijdrage. De beleidsmatige en financiële onderbouwing van deze aanname is echter nog onvoldoende uitgewerkt. Hierdoor bestaat onzekerheid over de mate waarin de verwachte opbrengsten daadwerkelijk worden gerealiseerd. Indien de inkomsten uit eigen bijdragen achterblijven, kan dit leiden tot een financieel nadeel voor de gemeente.	Financieel	-	150.000	-150.000	((250.000 * 40%) *50%)* 3	Het totaal van de stelpost invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de begroting 2028 bedraagt € 250.000. We schatten de kans op 50% dat de gemeente deze stelpost maar voor 40% kan realiseren in het betreffende begrotingsjaar.
TOTAAL				**4.739.750**	**5.342.639**	**-602.889**		

In de tabel is voor een aantal risico's becijferd welk bedrag in de weerstandscapaciteit moet worden gestort om het risico te ondervangen. Daartoe is gebruik gemaakt van de formule 'kans * omvang'. Hierna vindt een korte toelichting plaats op de begrippen kans en omvang.

Kans

Voor de beoordeling van de kans van optreden van het risico worden 5 klassen gebruikt. Het referentiebeeld dat erbij genoemd staat kan worden gebruikt als hulpmiddel bij het bepalen van de kans. Aan deze referentiebeelden zijn kanspercentages gekoppeld. Bijvoorbeeld als een risico zich eenmaal in de tien jaar voordoet is de kans op optreden 10%. Hetzelfde geldt als een risico zich eenmaal per jaar kan voordoen, dan wordt de kans vastgesteld op 90% (bij 100% is het immers geen risico meer).

Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	< of 1 keer per 10 jaar	10%
2	1 keer per 5-10 jaar	30%

3	1 keer per 2-5 jaar	50%
4	1 keer per 1-2 jaar	70%
5	1 keer per jaar of >	90%

Risicomanagement

Naar de huidige inzichten is de beschikbare weerstandscapaciteit in de begroting niet toereikend om de risico's te kunnen opvangen. Op basis van berekeningen die hebben plaatsgevonden bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit afgerond € 5.342.639. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt afgerond € 4.739.750. De weerstandsratio (die wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit) bedraagt daarmee meer dan 1,0.

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement is, voor wat betreft de weerstandsratio, als beleidsuitgangspunt vermeld dat het weerstandsvermogen in ieder geval een ratio dient te hebben tussen 1,0 en 1,4 (oordeel 'voldoende'). Uitgaande van een ratio van 1,0 dient een bedrag van ruim € 600.000 te worden bijgestort. Dat bedrag wordt toegevoegd vanuit de reserve nog te bestemmen.

Kengetallen

Geprognosticeerde balans per 01-01 (bedragen x € 1.000)

ACTIVA	2027	2028	2029	2030	PASSIVA	2027	2028	2029	2030
VASTE ACTIVA					**VASTE PASSIVA**				
Immateriële vaste activa	1.382	1.259	1.147	1.040	Eigen vermogen	99.354	94.902	91.367	88.599
					Begrote resultaat	**2.431**	**579**	**663**	**765**
Materiële vaste activa	127.554	162.017	177.433	188.432					
					Totaal eigen vermogen	**101.785**	**95.481**	**92.030**	**89.364**
Financiele vaste activa	4.743	4.457	4.171	3.883	Vreemd vermogen				
					Voorzieningen	16.914	18.759	18.971	18.614
					Lange vreemd vermogen	32.868	47.576	66.134	81.310
Totaal vaste activa	**133.679**	**167.732**	**182.751**	**193.355**	**Totaal vaste passiva**	**49.782**	**66.335**	**85.105**	**99.924**
VLOTTENDE ACTIVA					**VLOTTENDE PASSIVA**				
Voorraden	-1.297	-1.477	-1.177	372					
Uitzettingen < 1jaar	32.852	9.227	9.227	9.227	Korte schulden	10.078	10.078	10.078	10.078
Liquide middelen	4.050	4.050	4.050	4.050	Overlopende passiva	21.242	21.242	21.242	21.242
Overlopende activa	13.604	13.604	13.604	13.604					
Totaal vlottende activa	**49.209**	**25.404**	**25.704**	**27.253**	**Totaal vlottende passiva**	**31.320**	**31.320**	**31.320**	**31.320**
Totaal activa	**182.887**	**193.136**	**208.455**	**220.608**	**Totaal passiva**	**182.887**	**193.136**	**208.455**	**220.608**

Bij de vernieuwing van het BBV is, op basis van advies van de commissie Depla, voorgeschreven dat er in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen in de begroting. Het betreft de volgende kengetallen:

1A Netto schuldquote
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2 Solvabiliteitsratio
3 Grondexploitatie
4 Structurele exploitatieruimte
5 Belastingcapaciteit

In de onderstaande tabel zijn de ratio's gepresenteerd voor de jaren 2027 tot en met 2030. Vervolgens worden deze nader toegelicht.

Omschrijving	rekening 2025	begroting 2027	mrj 2028	mrj 2029	mrj 2030
1A Netto schuldquote	-1,81%	7,53%	20,04%	35,76%	67,50%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	-6,43%	4,15%	16,88%	32,85%	64,88%
2 Solvabiliteitsratio	56,47%	55,65%	49,44%	44,15%	40,51%
3 Structurele exploitatieruimte	10,65%	4,81%	3,13%	2,70%	2,23%
4 Grondexploitatie	1,89%	2,47%	2,46%	2,74%	3,97%
5 Belastingcapaciteit	104,78%	111,00%	111,00%	111,00%	111,00%

1A Netto schuldquote
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote weergegeven (netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

2 Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De formule die wordt gehanteerd om deze ratio te berekenen is als volgt: eigen vermogen/ vreemd vermogen.

3 Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

4 Grondexploitatie
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten in de begroting.

5 Belastingcapaciteit
Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.
Met belastingcapaciteit wordt bedoeld de woonlasten van een meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente.

Op basis van de cijfers van Coelo bedraagt het landelijk gemiddelde van de woonlasten in Nederland in 2026 van vergelijkbare gemeenten op basis van inwoneraantal € 1.094. De cijfers over 2027 zijn nog niet bekend. Uitgedrukt in een percentage ten opzichte van 2026 is dit 111 %. Dit betekent dat de woonlastendruk in de gemeente Beekdaelen ruim 11 % hoger zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde 2026.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen
Het is niet mogelijk een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Daarom dienen ze te worden voorzien van een adequate toelichting. De waarden van de kengetallen kunnen worden ingedeeld in drie

categorieën: categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest, en categorie B is neutraal.

Op basis van onderstaand overzicht en op basis van het weerstandsvermogen kan worden geconcludeerd dat de gemeente Beekdaelen in het jaar 2026 een stabiele financiële positie heeft. Er bevinden zich 5 onderdelen in de categorie A (minst risicovol) en 1 onderdeel in de categorie C (risicovol).

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Gemeente Beekdaelen	
1A Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	7,53%	A
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	<90%	90-130%	>130%	4,15%	A
2 Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	55,65%	A
3 Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0	<0%	4,81%	A
4 Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	2,47%	A
5 Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	111,00%	C

4. 7.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding onderhoud kapitaalgoederen

Een groot deel van het gemeentelijk vermogen zit in wegen, bruggen, riolering, groen, openbare verlichting en gebouwen. Goed beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen is belangrijk om waardeverlies te voorkomen en de veiligheid te waarborgen.

Bij het beheer en onderhoud werken we volgens de principes van risicogestuurd assetmanagement. Dat betekent dat we onze inzet afstemmen op de risico's en de staat van de voorzieningen. Onze focus ligt vooral op planmatig onderhoud en het herstellen van schade wanneer dat nodig is. Daarnaast nemen we waar mogelijk preventieve maatregelen om slijtage te beperken en toekomstige beheerkosten te verlagen.

Het beheer en onderhoud van wegen, civiele kunstwerken, riolering, openbaar groen, openbare verlichting en gemeentelijke gebouwen vraagt veel inzet en financiële middelen. De kosten hiervan zijn opgenomen in verschillende programma's van de begroting. In deze paragraaf geven we een integraal overzicht van de beleidskaders, ontwikkelingen, onderhoudsopgaven en kosten van deze kapitaalgoederen.

Wegen

Gemeente Beekdaelen beheert in totaal 2.583.908 m2 aan verhard oppervlak, dit is ten opzichte van de weginspectie en beheerrapportage 2023 een toename van 2%. Deze gegevens wijzigen in principe niet, tenzij deze ontstaan als gevolg van een herinrichting, wegverbreding, reconstructie of uitbreiding van het wegennet. De beheerrapportage 2027-2030 vormt de basis voor het bepalen van de gemiddelde kosten voor het onderhouden van wegen voor de komende onderhoudsperiode van 4 jaar. Daarnaast wordt in deze rapportage inzichtelijk gemaakt wat de huidige kwaliteit van het wegenareaal is op basis van de visuele inspectie, uitgevoerd in het eerste kwartaal van 2027.

Kengetallen Beekdaelen	**Totaal 2023**	**Totaal 2025**
Asfalt (M2)	1.515.680	1.503.569
Elementenverharding (m2)	947.791	1.001.553
Betonverhardingen (m2)	65.804	68.188
Halfverharding/onverhard (m2)	10.598	10.598
Wegenareaal (m2)	2.539.873	2.583.908

- **Huidige beeldkwaliteit wegenareaal: Vergelijk 2021, 2023 en 2025**

Het beoordelen van de wegen en het toekennen van een kwaliteitsniveau wordt uitgevoerd volgens de richtlijnen van CROW-publicatie 146b te weten onderhoudsniveau (beeldkwaliteit) A+, A, B, C en D. Met het instemmen van het beleidskader IBOR heeft de gemeenteraad het gewenste kwaliteitsniveau van de wegen in de openbare ruimte, volgens de CROW-publicatie 146b, vastgesteld op onderhoudsniveau C; sober maar doelmatig en veilig.

Beeldkwaliteit	Situatie 2021	Situatie 2023	Situatie 2025
A+	58%	78%	72%
A	11%	4%	11%
B	12%	11%	6%
C	14%	4%	5%
D	5%	4%	5%

- **Kwaliteit:**

Herijking van het beleid wegen is als onderdeel van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte verder uitgewerkt. Hierbij is een financieel plan opgesteld om het fors aanwezige achterstallig onderhoud terug te dringen. Ten opzichte van de in 2021 uitgevoerde weginspectie is een verbetering zichtbaar, namelijk: 72% van de wegvakken heeft A+ kwaliteit (dit was 58% in 2021). Het aantal wegvakken met D kwaliteit is met 5% gelijk gebleven. Dit is verklaarbaar door jaarlijkse degradatie (afname van kwaliteit) van wegen met B kwaliteit naar C en met C kwaliteit naar D. Door degradatie komen er jaarlijks wegvakken met D kwaliteit bij.

In 2027 staat een nieuwe inspectie van alle wegvakken in de gemeente Beekdaelen gepland om weer een actueel beeld te krijgen van de kwaliteit.

- **Financiën:**

Voor de onderhoudsperiode 2026-2029 heeft de gemeente Beekdaelen volgens de huidige begroting jaarlijks 1.700.000 Euro beschikbaar om haar wegvakken te onderhouden op het gewenste beeldkwaliteitsniveau. Dit bedrag is sinds 2021 niet geïndexeerd. De totaal benodigde onderhoudskosten die voortvloeien uit de inspectie van de wegvakken in 2025, om op het gewenste ambitieniveau uit te komen, bedragen 6.463.325 Euro.

In 2026 is een extra toevoeging van 2.000.000 Euro aan de voorziening wegen gedaan ten gevolge van de prijsstijgingen op het krediet "wegwerken achterstallig onderhoud 2021-2024". Hiermee dalen de totaal benodigde onderhoudskosten voor de periode 2026-2029 naar 4.463.325 Euro.

Civieltechnische kunstwerken

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Kunstwerken	222

Bij de harmonisatie van het beleid openbare ruimte is in het beheerplan Civiele Kunstwerken 2021-2025 vastgesteld dat de civiele kunstwerken sober, doelmatig en veilig onderhouden worden op kwaliteitsniveau C. Onderhoud van de civiele kunstwerken is meegenomen als onderdeel van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte.

Op basis van de actuele kwaliteit van de civiele kunstwerken is een Meer Jaren Onderhoud Planning (MJOP) opgesteld voor het planmatig onderhoud voor de komende 10 jaar.

- **Kwaliteit:**

Voor het beheer van de kunstwerken zijn door het kennisinstituut CROW, NEN en CUR diverse richtlijnen opgesteld, die landelijk door de meeste gemeentelijke organisaties worden gebruikt. De inspectiewerkzaamheden kennen een terugkomende cyclus van 5 jaar. Royal Haskoning DHV heeft in het tweede kwartaal van 2023 een vijfjaarlijkse inspectie uitgevoerd aan het areaal civiele kunstwerken. In 2027 en- of 2028 vinden opnieuw inspectiewerkzaamheden plaats volgens de CUR aanbeveling B2 “toestandsinspectie”.

- **Financiën:**

De kosten voor het onderhouden van de civiele kunstwerken zijn opgenomen in de jaarlijkse gemeentebegroting 114.504 Euro. Vervangingsinvestering(en) van civiele kunstwerken zijn hierin niet inbegrepen.
Op basis van de inspectieresultaten is voor uitvoeringsjaar 2024, 2025 en 2026 in totaal 464.768 Euro nodig om het planbare onderhoud uit te voeren. Dit resulteert tot 2027 in een tekort van 121.256 Euro.
Voor planjaar 2027 tot en met 2030 is op basis van de inspectieresultaten in totaal 251.688 Euro vereist om het planbare onderhoud uit te voeren. Dit resulteert in een overschot van 206.328 Euro. Tot planjaar 2030 wordt een positief saldo verwacht.
Omwille van onderlinge verschillen in uitgaven per planjaar wordt het financieel overschot in een voorziening gehandhaafd.

Riolering

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Riolen (km)	299
Hoofdgemalen (stuks)	28

Persleidingen (km)	21
Pompunits (stuks)	128

- **Kwaliteit:**

Op basis van het dagelijks beheer en onderhoud, bestaande uit reiniging en inspectie en de in het beleids- en uitvoeringskader vastgestelde doelstellingen wordt de kwaliteit van het rioleringssysteem in beeld gebracht. Aan de hand van de kwaliteitsbeoordeling wordt bepaald of renovatie, vervanging of nader onderzoek benodigd is. Deze cyclus is momenteel verankerd in het Water- en rioleringsprogramma Wrp 2024-2027. Onder de Omgevingswet is de verplichting vervallen om een Wrp op te stellen. In de memorie van toelichting van de Omgevingswet is echter wel aangegeven dat het opstellen van een omgevingsprogramma voor riolering en water belangrijk is. Gemeenten zijn onder de Omgevingswet nog steeds verplicht om invulling te geven aan hun gemeentelijke watertaken en de financiën voor de rioolheffing te verantwoorden.

- **Financiën:**

In het Water- en rioleringsprogramma (Wrp) is het kostendekkingsplan opgenomen. De budgetten die volgen uit het Wrp zijn in de gemeentebegroting opgenomen. Het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027 loopt af en wordt in 2027 geactualiseerd tot een Wrp 2028-2031. Daarbij worden de gemeentelijke watertaken, ambities en benodigde investeringen voor de volgende planperiode opnieuw vastgesteld, passend bij actuele ontwikkelingen en toekomstige opgaven. De actualisatie van het Water- en rioleringsprogramma is onderdeel van het regionale traject om te komen tot een Regionaal Programma Water en klimaatadaptatie Parkstad Limburg.

Openbaar groen

- **Kwaliteit:**

Het groenonderhoud is gericht op een verzorgde, veilige en functionele openbare ruimte en wordt uitgevoerd op basis van de door de gemeenteraad op 15 december 2021 vastgestelde gebiedsfuncties en kwaliteitsniveaus.

Gebiedsfunctie	Beeldkwaliteitsniveau
Centrum winkelgebied	A
Gemeentelijke begraafplaatsen	A
Vijver en waterpartijen	B
Sportaccommodaties (excl. speelvelden)	B

Woonkernen	B
Bedrijventerreinen	B
Hoofdwegen buitengebied	C
Recreatieve wandelpaden/Beekdaelenroute	C
Buitengebied	C

De naleving hiervan wordt maandelijks gecontroleerd door middel van een onafhankelijke schouw door een externe partij. De resultaten worden aan de gemeente gerapporteerd en gebruikt voor de beoordeling en waar nodig bijsturing van de uitvoering.

Ook het boombeheer vindt planmatig plaats. Op basis van een raamovereenkomst worden de bomen in een driejarige cyclus op veiligheid gecontroleerd en worden naar aanleiding van de bevindingen de noodzakelijke beheer- en veiligheidsmaatregelen uitgevoerd via deelopdrachten.

In 2027 wordt verder ingezet op verbetering en professionalisering van het groenbeheer. Het huidige IBOR loopt tot en met 2027 en voor de periode 2028–2031 wordt een nieuw IBOR voorbereid, waarin kwaliteit, beheerstrategie en benodigde middelen opnieuw in samenhang worden afgewogen. Binnen programma 3 worden onder meer de holle wegen, ecologische gazons, het bomenvervangingsplan en groot onderhoud aan beplanting opgepakt. Daarnaast worden de uitkomsten van de marktconsultatie en burgerpeiling benut om mogelijke no-regretmaatregelen in beeld te brengen. Dit zijn maatregelen die, ongeacht de uiteindelijke keuze voor wel of geen eigen groendienst, bijdragen aan verbetering van de kwaliteit en uitvoering van het groenonderhoud. De financiële gevolgen hiervan worden in beeld gebracht en waar mogelijk betrokken bij het nieuwe IBOR.

Ook voor de kleine landschapselementen wordt gewerkt aan een meer planmatige aanpak. In 2027 wordt gestart met het opstellen van een beheerplan, aansluitend op het nog vast te stellen groenstructuurplan. Daarbij worden vanuit Natuur en Landschap aangrenzende perceeleigenaren en andere relevante stakeholders betrokken.

De gemeenteraad wordt over de voortgang van deze ontwikkelingen geïnformeerd. Inhoudelijke keuzes en eventuele financiële gevolgen worden ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

- **Financiën:**

De financiële middelen voor het groenbeheer zijn gekoppeld aan het vastgestelde kwaliteitsniveau en het te beheren areaal. Bij het nieuwe IBOR 2028–2031 wordt de indexering over de afgelopen IBOR-periode gecorrigeerd. Daarna wordt uitgegaan van jaarlijkse indexering om het vastgestelde kwaliteitsniveau te kunnen behouden.

De ambities uit het coalitieakkoord voor de verdere ontwikkeling en vergroening van de openbare ruimte kunnen aanvullende financiële gevolgen hebben. Zodra de opdracht en het gewenste ambitieniveau zijn uitgewerkt, worden deze gevolgen inzichtelijk gemaakt en waar

mogelijk verwerkt in het nieuwe IBOR.

Ook eventuele no-regretmaatregelen uit de marktconsultatie, burgerpeiling en het onderzoek naar de toekomstige organisatie van het groenonderhoud worden financieel in beeld gebracht. Benodigde keuzes en financiële gevolgen worden ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Openbare verlichting

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Aantal armaturen	8.961

Gemeente Beekdaelen wil bewust omgaan met het verlichten van haar openbare ruimte waarbij sociale veiligheid, verkeersveiligheid, comfort en sfeer geborgd moet blijven. Dit houdt in dat er naast de functionaliteit van de verlichting rekening gehouden wordt met de omgeving en de negatieve effecten zoals energieverbruik, kosten en lichtvervuiling. Vanwege de ambitie naar reductie van CO2-uitstoot wordt de verlichting kritisch bekeken vanuit het energieverbruik en de nuttige lichtopbrengst die hieruit voortkomt. De visie op openbare verlichting is gericht op het “niet verlichten tenzij”.

In de gemeente Beekdaelen bevinden zich 8.898 masten en 8.961 armaturen, vrijwel overal voorzien van LED-armaturen. Het verlichtingsareaal wordt op basis van leeftijd vernieuwd waardoor het van belang is inzicht te hebben in de plaatsingsdatums. De armaturen bereiken volgens het beleid met 20 jaar, en de masten met 40 jaar het einde van de technische levensduur.

- **Kwaliteit:**

In de afgelopen jaren is het areaal openbare verlichting geactualiseerd en zijn oude en "vergeten" masten en armaturen toegevoegd. Hierdoor is inzicht in het gemeentelijk eigendom vergroot en het areaal licht toegenomen. 438 masten zijn geplaatst voor 1989 en hebben een leeftijd van minimaal 37 jaar bereikt. Het vervangen van deze lichtmasten komt boven op de geplande projectmatige vervangingspiek van 2027 - 2028.
In 2026 is daarnaast gestart met het restaureren van klassieke armaturen. Deze armaturen hebben een leeftijd van veelal 40 jaar of ouder. Omdat deze armaturen vervaardigd zijn uit koper is restauratie goed mogelijk, dit past goed binnen het duurzame kader.

- **Financiën:**

Kostenbesparing energie door verLEDden is omgezet naar fondsvorming om de toekomstige vervangingen van masten en armaturen na het bereiken van het einde van de ontwerplevensduur te bekostigen. In dit "fonds" Projectmatige vervanging Openbare Verlichting (grootboeknummer 620210300) bedraagt het saldo per 31-12-2026 ongeveer 550.000, - Euro. Het saldo per 31-12-2027 bedraagt zonder uitgaven ongeveer 760.000, -.

De totale kosten van de geplande vervanging van de verouderde openbare verlichting bedraagt geraamd 625.000, - Euro. Met het spreiden van het vervangen van de verouderde openbare verlichting over 2027 en 2028 vallen de uitvoeringskosten binnen het dan

beschikbare budget. Het restant blijft in het "fonds" om in de toekomst nieuwe vervanging te kunnen bekostigen.

Gemeentelijke gebouwen

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Aantal gemeentelijke gebouwen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud	67

- **Beleid/Beheer:**

Het beleid voor beheer en onderhoud is gericht op de bouwkundige en technische instandhouding van het in eigendom zijnde vastgoed gedurende de reële levensduur. In de raadsvergadering van 19 december 2023 is een Meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) 2024-2033 vastgesteld door de raad. Dit onderhoudsprogramma voorziet in een planning van het technische en preventieve onderhoud plus de vertaling ervan in benodigde middelen. De gemeente actualiseert iedere 4 jaar dit MJOP. De werkzaamheden die voor 2027 zijn opgenomen in het huidige MJOP worden uitgevoerd. Van de 67 gebouwen zijn 19 gebouwen niet opgenomen in dit MJOP. Het gaat hierbij om gebouwen die op de nominatie staan om te worden verkocht of gesloopt. Maar ook gebouwen waarbij de toekomstige bestemming nog niet duidelijk is. Bij deze gebouwen wordt alleen het klachtenonderhoud uitgevoerd en de eventuele wettelijke verplichtingen.

In relatie tot dit MJOP wordt ook inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. Dit middels het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed wat is aangeboden door de provincie. De verduurzamingsopgave komt voort uit de wettelijke verplichting om in 2040 energieneutraal en in 2050 gasloos te zijn. Door inzicht te verschaffen in deze totale kostensom kunnen gedegen keuzes gemaakt worden in het kader van het strategisch accommodatiebeleid.

- **Kwaliteit:**

Het huidige beleid voor bouwkundig en technisch beheer en onderhoud is gebaseerd op de systematiek van NEN 2767 minimaal onderhoudsniveau 3. Deze systematiek betreft een landelijk erkende normering voor bouwkundig en technisch onderhoud. Het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Beekdaelen voldoet aan de bovenstaande norm. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

- **Financiën:**

De kosten voor groot, dagelijks en klachten onderhoud worden gedekt uit de Voorziening onderhoud gebouwen MJOP. Tot en met 2033 wordt jaarlijks een bedrag van 1,4 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening, hetgeen toereikend is.

De kosten voor het klachtenonderhoud en wettelijke verplichtingen bij de gebouwen die niet zijn opgenomen in het MJOP worden gedekt uit de reserve onderhoud gebouwen niet in MJOP. Tot en met 2027 wordt hier jaarlijks een bedrag aan toegevoegd van 173.475 duizend euro.

Indien de gemeente om wat voor reden dan ook besluit gebouwen die niet zijn meegenomen in het MJOP niet af te stoten blijft de onderhoudsplicht op deze gebouwen bestaan. Maar ook door diverse toekomstige ontwikkelingen zullen enkel gebouwen weer in een nieuw MJOP moet worden opgenomen waardoor deze voorzieningen moet wordt bijgesteld.

Evaluatie meerjarige investeringsplannen openbare ruimte

De uitvoering en programmering van de meerjarige investeringsplannen openbare ruimte wordt verder doorontwikkeld. Daarbij ligt de nadruk op het versterken van projectmatig werken, het tijdig herkennen van interne en externe risico’s en het nemen van passende beheersmaatregelen. Ook wordt gewerkt aan een verdere verduidelijking en versterking van de verschillende projectrollen binnen het gehanteerde projectmodel.

De ervaringen uit de uitvoering van het huidige MIP laten daarnaast zien dat een goede aansluiting tussen projectplanning en beschikbare investeringsbudgetten van belang blijft. Verschuivingen in planning, scope, voorbereiding of uitvoering kunnen gevolgen hebben voor het moment waarop investeringsmiddelen daadwerkelijk worden ingezet. Daarom wordt bij de financiële voortgang nadrukkelijker gekeken naar de haalbaarheid van de geplande uitgaven, de onderlinge samenhang tussen projecten en eventuele bijstelling van de programmering.

In 2026 is gestart de voorbereiding van het MIP 2028–2031. De opgedane ervaringen op het gebied van projectmatig werken, risicobeheersing, planning en financiële programmering worden hierin direct meegenomen. Hiermee wordt toegewerkt naar een steeds beter voorspelbare en uitvoerbare meerjarige investeringsplanning voor de openbare ruimte.

Tot slot wordt het projectmatig werken verder ontwikkeld. Door risico’s – zowel intern als extern – eerder te herkennen, kunnen passende maatregelen sneller worden genomen. Ook wordt gewerkt aan het versterken van projectrollen binnen het gehanteerde model. In 2026 start de voorbereiding van het MIP 2028–2031, waarbij deze inzichten direct worden meegenomen

5. 7.5 Financiering

Inleiding

De financieringsparagraaf is een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Daarnaast heeft deze paragraaf als doel de financiële positie van de gemeente op basis van het Treasurystatuut te evalueren. De centrale doelstelling van het treasurybeleid is het beheren van de financiële geldstromen en het beperken van de financiële risico's voor de gemeente.

De uitvoering van de treasuryfunctie wordt wettelijk geregeld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en plaatsvindt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.
In deze paragraaf komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

1. Risicobeheer
2. Gemeentefinanciering
3. EMU-saldo

Risicobeheer

1. Risicobeheer

Een belangrijk onderdeel van de treasuryfunctie is het beheersen van financiële risico's die van invloed kunnen zijn op de financiële positie en het renteresultaat van de gemeente.

In het Treasurystatuut wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende financiële risico's:

- renterisico;
- kredietrisico;
- intern liquiditeitsrisico;
- valutarisico.

In dit hoofdstuk worden deze risico's nader toegelicht, evenals de bijbehorende beheersingsmaatregelen

7.5.1 Renterisico

De gemeente kan zowel op kortlopende als op langlopende schulden renterisico lopen. Renterisico ontstaat door fluctuaties in de rentelasten, bijvoorbeeld als gevolg van renteherziening of herfinanciering. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn twee instrumenten opgenomen om de renterisico's van gemeenten te beperken: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet beperkt het renterisico op kortlopende schulden. De renterisiconorm beperkt het renterisico op langlopende schulden.

Kasgeldlimiet (renterisico kortlopende schuld)
Voor gemeenten is het doorgaans aantrekkelijk om een financieringsbehoefte op te vangen

met kortlopende leningen, omdat de rente op kortlopende leningen over het algemeen lager is dan de rente op langlopende leningen. Het aantrekken van veel kortlopende leningen brengt echter grotere renterisico's met zich mee, omdat de rente op kortlopende leningen sterker kan fluctueren.

De kasgeldlimiet is een in de Wet fido voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op kortlopende schulden. Voor gemeenten bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% van het begrotingstotaal.

De kasgeldlimiet voor het jaar 2027 is als volgt:

		Overzicht liquiditeitspositie (bedragen x € 1.000)				
Ultimo	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of overschot middelen (-)	Begrotingstotaal	Perc. Regeling 8,5%	Ruimte KGL
K3-2025	8.421	55.638	-47.217	126.726	10.772	-57.989
K4-2025	10.078	40.521	-30.443	126.726	10.772	-41.215
K1-2026	11.774	38.905	-27.131	126.726	10.772	-37.903
K2-2026	14.238	50.292	-36.054	126.726	10.772	-46.825
		Gemiddelde	-35.211			
		Kasgeldlimiet (KGL)	10.772			
		Ruimte onder de KGL	45.983			
		Onderschrijding van de KGL	-45.983			
		Begrotingstotaal 2027	126.726			
		Percentage regeling	8,5%			
		Kasgeldlimiet (KGL)	**10.772**			

Renterisiconorm (renterisico van de vaste schuld)

In de Wet fido is de renterisiconorm opgenomen als instrument om het renterisico op de langlopende leningenportefeuille te beperken. Met de renterisiconorm wordt een evenwichtige opbouw van de langlopende leningenportefeuille nagestreefd door spreiding van de looptijden en renteherzieningen.

In onderstaande tabel wordt het renterisico voor de jaren 2027 tot en met 2030 in kaart gebracht. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal van het jaar 2027. Het renterisico wordt vervolgens afgezet tegen deze norm.

Tabel Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld (bedragen * € 1.000)					
Stap	**Variabelen**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	2.078	1.809	1.690	1.690
3	Renterisico (1+2)	2.078	1.809	1.690	1.690
4	Renterisico	25.345	25.345	25.345	25.345
5a = 4 > 3	**Ruimte onder renterisiconorm**	**23.267**	**23.536**	**23.655**	**23.655**
5b = 3 > 4	**Overschrijding renterisiconorm**	**0**	**0**	**0**	**0**
Berekening renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal 2026	126.726	-	-	-
4b	Percentage ministeriële regeling	20%			
	4 = (4a x 4b/100) Renterisiconorm	**25.345**			

7.5.2 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een geldnemer niet of niet tijdig aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Bij het verstrekken van leningen uit hoofde van de publieke taak worden zekerheden of garanties geëist.

7.5.3 Intern liquiditeitsrisico

Het interne liquiditeitsrisico is het risico dat de gemeente loopt als gevolg van wijzigingen in de liquiditeitenplanning en de meerjarige investeringsplanning, waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. Het interne liquiditeitsrisico wordt beperkt door monitoring en planning van de treasuryactiviteiten op korte en lange termijn binnen de P&C-cyclus (begroting, bestuursrapportages en jaarrekening).

7.5.4 Valutarisico

Valutarisico’s worden binnen de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro’s.

Gemeentefinanciering

Financieringsbehoefte

De gemeente Beekdaelen maakt gebruikt van de zogenaamde totaalfinanciering. In deze begroting is uitgegaan van een financieringsbehoefte over de jaren 2027 tot en met 2030 van in totaliteit € 58,0 miljoen. Volgens opgave van de BNG per 8 september 2026 bedraagt het rentepercentage 4,13% voor een langlopende geldlening met een looptijd van 25 jaren.

In deze (meer)jaren begroting is rekening gehouden met de rentelasten voor de benodigde financiering. Een bijstelling van de rentelasten zal middels de tussentijdse rapportages plaatsvinden.

Leningenportefeuille

Een overzicht van de leningportefeuille per 1 januari 2027 treft u in onderstaand overzicht aan. De laatste lening in het overzicht is een doorgeleende lening aan een woningstichting.

Leningportefeuille (x € 1.000)	Oorspr.	Ingang	Afloop	Rente	Schuld	Weging
T.b.v. gemeente:						
BNG	3.000	01-11-2007	01-11-2027	3,98	150	0,5%
BNG	3.000	11-12-2002	01-06-2027	4,84	120	0,4%
BNG	3.000	08-12-2003	08-12-2028	4,87	240	0,7%
BNG	3.000	23-02-2006	23-02-2031	3,79	600	1,8%
BNG	4.000	16-05-2022	16-05-2037	1,69	2933	8,9%
BNG	3.000	16-05-2022	16-05-2042	1,82	2400	7,3%
BNG	3.000	16-05-2022	16-05-2047	1,86	2520	7,7%
BNG	9.000	02-01-2024	02-01-2049	3,27	8280	25,2%
BNG	8.000	01-07-2024	01-07-2049	3,24	7360	22,4%
BNG	8.000			3,22	7680	23,4%
Subtotaal t.b.v. gemeente	***44.000***				***32.283***	
T.b.v. woningstichting:						
BNG	935	03-05-2010	01-05-2040	4,45	585	1,8%
Subtotaal t.b.v. woningstichting	***935***				***585***	
Totaal	44.935				32.868	100,0%

Rente begroting 2027
De gemeente trekt zowel kortlopende als langlopende leningen aan om in haar financieringsbehoefte te voorzien. Hierbij worden twee vormen van financiering onderscheiden:

1. **Projectfinanciering:** een externe lening wordt aangetrokken voor de financiering van één specifiek project of één specifieke activiteit.

2. **Totaalfinanciering:** een lening wordt aangetrokken om in de totale financieringsbehoefte van de gemeente te voorzien. Aan deze lening is geen specifieke activiteit gekoppeld; de lening maakt onderdeel uit van de totale financiering van de gemeente.

Om een volledig beeld te krijgen van de exploitatie van de verschillende taakvelden, worden alle baten en lasten, voor zover mogelijk, toegerekend aan de activiteiten binnen een taakveld, zoals projecten en investeringen. Hieronder vallen ook de rentelasten van de leningen. Deze leningen zijn immers aangetrokken om de verschillende activiteiten, al dan niet rechtstreeks, te financieren.

De rentelasten van projectfinanciering kunnen relatief eenvoudig worden toegerekend aan het taakveld waarop de betreffende activiteit betrekking heeft. Bij totaalfinanciering bestaat geen rechtstreeks verband tussen de lening en een specifieke activiteit. Om de rentelasten van deze leningen toch evenredig aan de verschillende activiteiten toe te rekenen, wordt een verdeelsleutel gehanteerd: het omslagrentepercentage. Op basis van dit percentage wordt de rente van de totaalfinanciering doorbelast aan de taakvelden waaronder de verschillende activiteiten vallen.

Het omslagrentepercentage is bij het opstellen van de begroting berekend en bedraagt voor de jaren 2027 tot en met 2030 respectievelijk 0%, 0,56%, 0,90% en 1,19%.

EMU-saldo

In de volgende tabel is het EMU-saldo voor de jaren 2027-2030 weergegeven. In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), artikel 19, is bepaald dat gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken.

De begroting van de gemeente Beekdaelen is opgesteld volgens het stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo is niet gebaseerd op baten en lasten, maar op de ontvangsten en uitgaven van de gemeente. Deze worden berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Op grond van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Naast de Rijksoverheid hebben ook de decentrale overheden een aandeel in dit maximale tekort.

Tabel EMU-saldo (bedragen * € 1000)				
Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-2.022	-2.956	-2.105	540
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.706	3.289	3.637	3.736
Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	2.887	2.424	2.526	2.449
Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	39.940	34.345	31.650	16.746
Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	2.242	2.699	2.888	3.122
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-38.610**	**-34.286**	**-30.481**	**-13.143**

6. 7.6 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Beekdaelen heeft een deel van de uitvoering van het gemeentelijk beleid en taken ondergebracht bij zogenaamde verbonden partijen. Deze partijen spelen dan ook een belangrijke rol bij de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. De gemeente blijft daarbij wel verantwoordelijk voor de uitvoering en het realiseren van het beleid en het behalen van de gemeentelijke doelstellingen. In deze paragraaf besteden wij aandacht aan deze verbonden partijen.

Wat zijn verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.

- Van een bestuurlijk belang is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, bijvoorbeeld door een zetel in het bestuur en/of door stemrecht.

- Van een financieel belang is sprake als de gemeentemiddelen aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van die partij of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

  Wanneer aan beide voorwaarden is voldaan, is er conform de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) sprake van een verbonden partij. Voorbeelden zijn BV-en, NV-en, corporaties, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Waarom samenwerkingsverbanden

De gemeente kan diverse redenen hebben om samen te werken. Zo kan een gemeente samenwerken om bijvoorbeeld schaal- en efficiencyvoordelen te bereiken, kennis te delen, complexe en specialistische taken te laten uitvoeren, risico's te spreiden of om een maatschappelijk initiatief te ondersteunen. Ook uitbreiding van het aantal taken en de complexiteit ervan zijn overwegingen om samenwerking te zoeken en verbanden aan te gaan. Op een groot aantal terreinen, zoals sociale zaken, gezondheidszorg, brandweer en veiligheid, het sociaal domein (WMO, jeugdzorg en participatie), hebben gemeenten nadrukkelijk de samenwerking gezocht. Dit is vaak in de vorm van een gemeenschappelijke regeling.

Aan de andere kant brengt samenwerken ook risico's met zich mee. Ondanks dat de gemeente een deel van de uitvoering van haar beleid bij een partner heeft ondergebracht, blijft zij wel verantwoordelijk voor het uitgevoerde beleid. Daardoor kan de gemeente aanzienlijke maatschappelijke, financiële en fiscale risico's lopen wanneer een partij in financiële problemen komt of zijn taken niet goed uitvoert. Het is daarom van belang dat deze verbonden partijen goed functioneren en de doelstellingen binnen de gegeven financiële én beleidsinhoudelijke kaders realiseren. Vanuit gemeentelijk perspectief is de noodzaak om de verbonden partijen goed te monitoren en zo nodig bij te sturen dan ook groot. Voor de gemeenteraad is informatie over de verbonden partijen om twee redenen van

belang:
- De partijen voeren taken uit die in het verlengde van de gemeentelijke doelstellingen liggen;
- Het functioneren van de partijen heeft consequenties voor de gemeentelijke begroting.

Grip op verbonden partijen

Meer dan in het verleden werken gemeenten zoals Beekdaelen regionaal samen in verbonden partijen zoals gemeenschappelijke regelingen. Duidelijk is dat het aangaan van dergelijke regionale samenwerkingen ook betekent dat directe invloed en zeggenschap minder wordt. De behoefte om grip op deze verbonden partijen te hebben én te houden neemt daardoor steeds meer toe. Dat geldt ook voor het versterken van de onderlinge samenwerking.

Om meer grip te krijgen op de monitoring en sturing van verbonden partijen wordt door Beekdaelen en bijna alle andere gemeenten in Zuid-Limburg de ambtelijke werkwijze 'Samen Grip Op Verbonden Partijen' (SGVOP) gehanteerd. Zo wordt in SGVOP bekeken hoe een vervolg kan worden gegeven aan de aan de gemeenschappelijke regelingen opgelegde bezuinigingsopgave van 5%. Meer hierover is terug te vinden in paragraaf 6.3.2 van deze begroting.

Overzicht van verbonden partijen

Type	Naam
Gemeenschappelijke regelingen	WOZL (Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg)
	WSP (Werkgeverservicepunt Parkstad Limburg)
	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
	GGD Zuid-Limburg
	ISD-Kompas
	Omnibuzz
	Omgevingsdienst Zuid-Limburg
	BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen)

	Het Gegevenshuis
	Reinigingsdiensten Rd4
	Stadsregio Parkstad Limburg
	Solido
	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015
	Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg
	GR subsidiëring anti-discriminatievoorziening Limburg
	Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad
Vennootschappen en coöperaties	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
	Enexis Holding NV
	Rd4 NV
	Watermaatschappij Limburg N.V.
	Nazorg Limburg B.V.
	IBA-Parkstad B.V.
	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.

In onderstaande tabel wordt de gemeentelijke bijdragen 2027-2030 per verbonden partij weergegeven (bedragen in euro's)

Naam GR	2027	2028	2029	2030
WOZL	€ 3.403.787	€ 3.268.483	€ 3.058.014	€ 2.701.729
WSP Parkstad	€ 133.760	€ 125.651	€ 133.937	€ 158.005
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	€ 3.183.732	€ 3.305.089	€ 3.425.426	€ 3.548.730
GGD	€ 2.822.251	€ 2.934.436	€ 3.051.080	€ 3.118.203
Kompas	€ 13.246.864	€ 13.246.864	€ 13.246.864	€ 13.246.864
Omnibuzz	€ 923.577	€ 949.733	€ 973.141	€ 1.006.681
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	€ 864.745	€ 885.007	€ 904.673	€ 904.673
BsGW	€ 612.000	€ 610.000	€ 610.000	€ 610.000
Gegevenshuis	€ 591.337	€ 610.851	€ 631.010	€ 651.833
Rd4	€ 4.643.283	€ 4.643.283	€ 4.643.283	€ 4.643.283
Parkstad Limburg	€ 585.645	€ 604.242	€ 624.840	€ 646.437
Solido	€ 1.388.695	€ 1.478.415	€ 1.546.164	€ 1.599.622
Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg	€ 311.100	€ 311.100	€ 311.100	€ 311.100
GR subsidiëring antidiscriminatievoorziening Limburg	€ 21.765	€ 21.765	€ 21.765	€ 21.765
Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad	€ 272.092	€ 292.552	€ 312.654	€ 331.320

Detailinformatie per verbonden partij

Voor een actueel overzicht van het openbaar belang, de gemeentelijke visie op de verbonden partij, de actuele beleidsvoornemens omtrent de partij, de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentelijke belang en de financiële positie verwijzen wij naar de bijlage 8.5 “Toelichting op de verbonden partijen”.

7. 7.7 Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid
De gemeente Beekdaelen heeft een vastgestelde Nota Grondbeleid 2024-2028. De gemeente hanteert situationeel grondbeleid. Op deze wijze wordt door middel van het grondbeleid geanticipeerd op de ruimtelijke opgaven. Het grondbeleid sluit aan bij de uitgangspunten van de inwerking getreden Omgevingswet.

Grondprijzenbrief
De grondprijzenbrief komt voort uit de nota grondbeleid. De Grondprijzenbrief is een nadere uitwerking van grondbeleid en valt daarmee onder de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders (hierna: college). Het college stelt de Grondprijzenbrief vast binnen de kaders die de raad heeft vastgesteld in de Nota Grondbeleid 2024-2028. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de grond wordt uitgegeven tegen marktconforme prijzen, zodat wordt voldaan aan de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot staatssteun. Het doel van de Grondprijzen brief is om op transparante wijze, marktconforme, financiële afspraken te kunnen maken met potentiële afnemers van gemeentelijke gronden.

Beschouwing actuele stand van zaken grondexploitatiecomplexen
Het gaat hier onder meer om de grondexploitaties in ontwikkeling. Een grondexploitatie is het financiële en inhoudelijke kader –vastgesteld door de Raad- waarbinnen (haalbaar gebleken) plannen en projecten worden uitgevoerd. Als gevolg van de Woondeal kan de gemeente Beekdaelen weer groeien en bestaat er een woningbouwopgave van 900 woningen tot 2030. De ontwikkeling van woningbouw en bedrijventerreinen is derhalve van belang. Het is niet eenvoudig om te kwantificeren wat de financiële consequenties voor de gemeenten zijn.

Korte beschouwing actuele stand van zaken grondexploitaties

Centrum Schimmert

Het plangebied Centrum III in de kern van Schimmert heeft sinds 2011 een woonbestemming met 96 harde bouwtitels. Vanwege ongunstige marktomstandigheden is het vigerende plan nooit tot concrete ontwikkeling kunnen komen.
In maart 2022 is besloten tot een integrale planherziening voor deze inbreidingslocatie, uitgaande van een woningbouwprogramma, dat beter aansluit bij de huidige behoefte aan betaalbare woningen en uitgaande van een planopzet, die beter aansluit bij de hedendaagse eisen v.w.b. duurzaamheid en de klimaat-adaptieve aspecten (groen in de wijk, waterhuishouding, warmtestress, natuur-inclusief bouwen). Het nieuwe plan is definitief en het bestemmings- en exploitatieplan is in april 2025 door de raad vastgesteld.

Het plan voorziet in de gefaseerde realisatie van 114 woningen, waarvan 44 in de sociale huur (28 appartementen en 16 eengezins) en 51 grondgebonden woningen (rij-, nultreden, patio's en starters) in het betaalbare koop- en huursegment.
De planrealisatie is inmiddels in uitvoering genomen en verloopt conform planning. De deelgebieden voor fase 1 en 2 zijn volledig bouwrijp. Momenteel zijn en worden door ontwikkelende partijen plannen uitgewerkt voor de eerste fase. Woningcorporatie Wonen Zuid is inmiddels gestart met de bouw van de 16 sociale huurwoningen. Naar verwachting zal de woningbouw in de deelgebieden fase 1 en 2 voor 2030 worden afgerond, waarna de laatste bouwfase kan worden opgepakt.

Masterplan 2.0 Schinveld
Met het vaststellen van het Masterplan 2.0 in oktober 2023 is de gebiedsontwikkeling formeel gestart. In de jaren 2024 en 2025 heeft de gemeente gericht ingezet op het versterken van haar grondpositie, een noodzakelijke randvoorwaarde voor de uitvoering van de ruimtelijke transformatie. Door op basis van het voorkeursrecht actief vastgoed te verwerven in de prioritaire deelgebieden is een groot deel van de benodigde locaties inmiddels in gemeentelijk eigendom. Parallel hieraan zijn de eerste stappen gezet richting bouwrijp maken, waaronder sloopvoorbereiding en noodzakelijke onderzoeken.

In 2026 worden deze onderzoeken uitgebreid en wordt toegewerkt naar de daadwerkelijke sloop en herontwikkeling van de eerste deelgebieden. Hiermee is in de periode 2023–2026 een solide basis gelegd voor de verdere uitvoering van het Masterplan 2.0 en de realisatie van de beoogde ruimtelijke kwaliteit.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden (NIEGG)

Woningbouw Hommerter Allee
De voormalige gemeente Schinnen heeft eind 2018 besloten een perceel (kadastraal bekend gemeente Schinnen sectie H nummer 304) nabij de Hommerter Allee aan te kopen met als doel hier tijdelijke woningbouw mogelijk te maken. Gebleken is dat het moeilijk is om de businesscase voor tijdelijke woningen rond te krijgen. Daarom is voor de gemeentelijke locatie aan de Hommerter Allee een eerste schetsontwerp voor permanente woningbouw opgesteld en met de omgeving besproken. Bij de verdere uitwerking van het plan worden onder meer de reacties uit de omgeving en de behoefte aan levensloopbestendige woningen betrokken.

Bedrijventerrein Rode Beek
Het concept-bestemmingsplan resp. gebied waarbinnen dit bedrijventerrein is gelegen valt onder het door de rijksplanvormer opgenomen gebied waar ook de zogenoemde invliegfunnel in verband met de aanwezigheid van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen is voorzien. Over het intekenen en daarmee vastleggen van deze invliegfunnel zijn in de afgelopen 6 jaar diverse procedures gevolgd. Defensie heeft meermaals beroep aangetekend en de procedures bij de Raad van State gewonnen.

Als onderdeel van de gesprekken die bestuurlijk worden gevoerd met defensie is afgesproken dat juridische procedures met betrekking tot dit bedrijventerrein nu niet aan de orde hoeven te zijn en dat defensie geen rem zet op de ontwikkeling van dit terrein. In het kader van het centrumplan Schinveld (verplaatsen van bedrijven die in de kern gevestigd zijn), is er geen directe aanleiding voor het tot ontwikkeling brengen van dit bedrijventerrein als geheel. Bij eventuele interesse van een andere ondernemen dan waarvoor het bedrijventerrein oorspronkelijke is bedoeld, is maatwerk mogelijk. Wij zullen hierover met de gemeente Brunssum (eigenaar van een gedeelte van de gronden) in overleg gaan.

Altaarstraat
Op de woningbouwlocatie aan de Altaarstraat zijn in 2020 door ZOwonen 19 sociale huurwoningen gesloopt vanwege de slechte bouwkundige staat van de woningen. Uit onderzoek van ZOwonen is gebleken, dat vervangende nieuwbouw van sociale huurwoningen op deze locatie niet haalbaar is. Passend binnen de regionale woonvisie ligt voor deze locatie een hoogwaardige invulling met vrije-sector bouwkavels in een ruime groene opzet meer voor de hand. Naar aanleiding hiervan is er een overeenkomst met Zowonen gesloten, betreffende de grondruil van de woningbouwlocaties Gyselaar te Amstenrade (juridisch eigendom gemeente) en Altaarstraat te Schinnen (eigendom Zowonen).

8. 7.8 Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering paragraaf van deze begroting geeft inzicht in de beleidsvoornemens omtrent onze bedrijfsvoering, die gericht is op het adequaat uitvoeren van de programma's uit deze begroting en de continuïteit van de gemeentelijke organisatie. Hoe beter de gemeentelijke organisatie op orde is, des te beter de organisatie gesteld staat voor haar publieke taak.

Personeel en organisatie

Arbeidsomstandigheden: verzuim en vitaliteit
In 2027 blijven we zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden, waarbij we de wettelijke verplichtingen naleven en de resultaten van de RI&E actief opvolgen. Samen met onze Arbodienst werken we niet alleen aan het verder terugdringen van verzuim, maar ook aan het voorkomen ervan. Onder andere door vroegtijdige signalering en passende ondersteuning. Tegelijk zetten we in op vitaliteit en werkplezier door aandacht te besteden aan fysieke en mentale veerkracht, en door het versterken van een positieve en inclusieve werkcultuur waarin medewerkers zich gewaardeerd en verbonden voelen. Medewerker en Gemeente Beekdaelen zijn samen verantwoordelijk voor een goede, veilige en gezonde werkomgeving en arbeidsethos. Het aanbieden van een PAGO en bijbehorende vragenlijsten dient een duidelijk beeld te geven voor de medewerkers en gemeente Beekdelen hoe de (werk) inzet wordt ervaren en welke inspanningen beiden kunnen verrichten om een goede werkomstandigheid te blijven behouden.

Organisatie Ontwikkeling/ opleiding
Bij Gemeente Beekdaelen beschouwen we ontwikkeling en opleiding als het hart van een toekomstbestendige en wendbare organisatie. Daarom creëren we een cultuur waarin leren niet apart staat, maar verweven is met het dagelijks werk; medewerkers krijgen ruimte om talenten te ontwikkelen, nieuwe vaardigheden te leren en zelf initiatief te nemen in hun leerproces.

Om de medewerkers te ondersteunen bieden we een breed en toegankelijk leerlandschap: van formele opleidingen en workshops tot online trainingen, intervisie en coaching. In het bijzonder gaan we meer inzetten op de kennis van AI. AI is in korte tijd onderdeel geworden van ons dagelijks werk. Uit de eerste onderzoeken blijkt, dat collega's AI gebruiken het voor teksten, analyses, samenvattingen, controles, brainstormen en ontwerpen. Toch ligt de grootste uitdaging niet bij de technologie zelf. In Beekdaelen vragen wij ons af: *Hoe zetten we AI zo in dat het ons als mens versterkt in plaats van overspoelt*
We kijken niet alleen naar efficiëntie, maar juist naar vitaliteit, focus, mentale veerkracht, herstel, sociale verbinding, zingeving en werkgeluk. HR is ook vertegenwoordigd in het AI-kernteam en denkt mee over mogelijkheden om het werk zo te organiseren dat het ons als mens verrijkt en versterkt.

Naast formeel leren benutten we de kracht van kennisdeling binnen de organisatie: leren van en met elkaar via projectgroepen, teamreflecties en informele leermomenten versterkt verbinding en vertrouwen. Iedereen wordt aangemoedigd eigen ontwikkelwensen in te brengen en het beschikbare leerbudget te gebruiken. HR blijft de opleidingsinfrastructuur doorontwikkelen in nauwe samenwerking met leidinggevenden en medewerkers; door blijvend in mensen te investeren bouwen we aan een organisatie die met vertrouwen,

eigenaarschap en wendbaarheid inspeelt op een steeds veranderende samenleving en innovatie.

Informatisering en automatisering

In 2027 zetten we de modernisering van onze informatiehuishouding voort. Daarbij is onze nieuwe informatievisie en veranderende wet- en regelgeving leidend. We voeren enerzijds noodzakelijke ICT-aanpassingen door voor onder andere de nieuwe Archiefwet, Wet Digitale Overheid en de Wet Open Overheid. En innoveren anderzijds op gebieden als AI, datagedreven werken en dienstverlening.

Enkele voorbeelden hiervan zijn de uitbreiding van digitale diensten voor onze inwoners en bedrijven. Zo optimaliseren we onze website met een livechat en een persoonlijke digitale omgeving (MijnBeekdaelen) om zaken snel en gemakkelijk digitaal af te handelen.

Bedrijfsapplicaties worden bij aflopende contracten opnieuw aanbesteed. Bij vernieuwingen sluiten we in lijn met de afspraken van de VNG-Resolutie zoveel mogelijk aan op landelijke voorzieningen en standaarden zoals Common Ground. Hiermee zetten we in op flexibele, toekomstbestendige systemen die gegevensuitwisseling vereenvoudigen.

Om bovenstaande ambities uit te kunnen voeren investeren we structureel in datakwaliteit en datagovernance in de volle breedte van onze organisatie. Actuele en betrouwbare data is immers de brandstof voor onze processen. Tot slot zetten we in op goed opdrachtgeverschap, contractmanagement en samenwerking met Solido, onze ICT-leveranciers en andere ketenpartners.

Met deze samenhangende aanpak wordt onze informatievoorziening slimmer, flexibeler en toekomstbestendiger.

Planning en control

De gemeente heeft een start gemaakt met kritieke prestatie indicatoren (kpi's) die worden gebruikt om grip te hebben en houden op een aantal onderwerpen binnen het gemeentelijke primaire proces. Gestart is met het organisatieonderdeel 'dienstverlening' De kpi's worden verder uitgebreid voor het sociale en fysieke domein. In het jaar 2027 zullen de betreffende kpi's operationeel zijn.

Tot nu toe heeft de gemeente geen doelmatigheidsonderzoeken verricht in het kader verordening artikel 213a. In 2026 gaat de gemeente hiermee verder aan de slag. Verwacht wordt dat de uitkomsten van het onderzoek in 2027 aan de raad kunnen worden aangeboden.

Informatiebeveiliging

Bij al onze oplossingen hanteert de gemeente een strikt uitgangspunt: privacy en security zijn vanaf ontwerp (by design) en standaardinstellingen (by default) gewaarborgd. Voor elk project, systeem, applicatie, databron, rapportage of dashboard leggen we vóór ingebruikname helder vast wat het doel en de functionaliteit zijn, welke gegevens nodig zijn en welke autorisaties gelden. We passen dataminimalisatie toe en wegen het gebruik van (persoons)gegevens zorgvuldig af, waarbij spelregels voor het gebruik van rapportages, dashboards, data en algoritmes worden vastgelegd, gedocumenteerd en gearchiveerd.

Het informatiebeveiligingsbeleid wordt continu geactualiseerd en onze maatregelen worden verder aangescherpt in lijn met landelijke ontwikkelingen en normen voor informatieveiligheid en privacy. De implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) wordt voortgezet en afgestemd op aangescherpte Europese richtlijnen (NIS-2) en de Nederlandse wetgeving (Cyberbeveiligingswet). Hiermee blijven we aansluiten op nationale en internationale standaarden.

Medewerkers blijven geïnformeerd over permanente risico's en bedreigingen op het gebied van informatieveiligheid en privacy via digitale leermomenten. De samenwerking met de Informatiebeveiligingsdienst wordt versterkt en de maatregelen om risico's te vermijden. te mitigeren of te verplaatsen worden verder uitgebreid. Ons Information Security Management System en Privacy Management Systeem houden we actueel; zo behouden we grip op risico's en de voortgang van maatregelen en kunnen we vanuit één bron transparant verantwoording afleggen en gerichter sturen op uitvoering en risicominimalisatie.

Gegevensbescherming

Door de invoering van de EU-verordening Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) in mei 2018 zijn organisaties steeds bewuster geworden van het belang van gegevensbescherming. De afgelopen jaren heeft de gemeente veel energie gestoken in het borgen van de AVG in de organisatie, om vertrouwelijke gegevens van burgers en bedrijven te beschermen en ook aantoonbaar te voldoen aan de privacywetgeving. In 2027 gaan wij verder met het informeren en adviseren van de gemeentelijke afdelingen over hun AVG-verplichtingen en andere unierechtelijke of lidstaatrechtelijke gegevensbeschermingsbepalingen. Naast de benodigde ondersteuning bieden we aan de medewerkers en de afdelingen opleidingen om het privacy bewustzijn verder te verhogen en bieden we ondersteuning bij het uitvoeren van (Pre-) DPIA's (Data Privacy Impact Assessments).

Het nieuwe PMS (Privacy Management Systeem) gaat de gemeente digitaal verder helpen om aantoonbaar te voldoen aan de vereiste AVG-documentatieplicht c.q. -verantwoordingsplicht in het kader van de jaarlijkse planning- en control cyclus. Voor zowel de Wet politiegegevens als de implementatie van artificiële intelligentie is beleid opgesteld en hier zal in 2027 verder aandacht aan worden besteed.

Er is een hoge participatiegraad onder de medewerkers voor het bewust worden en blijven omtrent gegevensbescherming. Door continue in te zetten op goede opvolging en het belang van opleiding aan te kaarten, kunnen we deze trend doorzetten.

Communicatie

De kern van de communicatievisie is 'communiceren met impact'. Dat betekent doelgerichte communicatie die iets teweegbrengt, betere informatievoorziening en meer vertrouwen en verbinding met inwoners. Om de ambities uit de communicatievisie te realiseren zijn we in de afgelopen periode aan de slag gegaan met het vernieuwen van onze communicatie. Hierbij hebben wij eerst de focus gelegd op het realiseren van een aantal interne instrumenten waarmee wij medewerkers faciliteren om communicatiever te werken. Gelijktijdig zien wij dat het externe communicatielandschap voortdurend verandert. Onlinecommunicatie, digitale interactie en snelle nieuws- en informatiestromen nemen toe. Ook groeit bij veel mensen de behoefte aan fysiek contact en lokale verbinding. Onze focus ligt daarom in de komende periode op het beter bereiken van al onze doelgroepen, de inzet van social media en het uitbreiden van participatie. Hierbij blijft een goede

informatievoorziening met begrijpelijke teksten en duidelijke reacties op verzoeken centraal staan.

9. 7.9 Wet open overheid

Inleiding

Vanuit de Wet open overheid (Woo) is op 1 november 2024 de eerste fase ingegaan van het actief openbaar maken van informatie. Dit vormt een belangrijke stap naar meer transparantie binnen de overheid. De Woo, die op 1 mei 2022 in werking is getreden als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), heeft als doel overheidsinformatie beter toegankelijk en vindbaar te maken.

Vanaf 1 november 2024 zijn vijf informatiecategorieën verplicht actief openbaar te maken via de Woo-index, de centrale vindplaats voor overheidsinformatie. Het gaat om:

- Wetten en andere algemeen verbindende voorschriften;
- Overige besluiten van algemene strekking;
- Informatie over organisatie en werkwijze;
- Bereikbaarheidsgegevens;
- Vergaderstukken en verslagen van de Staten-Generaal.

Voor zover deze categorieën van toepassing zijn op de gemeente Beekdaelen, zijn deze via onze website raadpleegbaar.

De Woo kent in totaal zeventien informatiecategorieën die gefaseerd actief openbaar worden gemaakt. De hiervoor genoemde vijf categorieën vormen de eerste tranche. De overige, meer complexe informatiecategorieën zijn ondergebracht in de volgende tranches. De exacte datum waarop deze aanvullende verplichtingen voor gemeenten in werking treden, is op dit moment nog niet vastgesteld. Landelijk wordt gewerkt aan de verdere uitwerking en implementatie van deze vervolgfases.

Naast de voorbereidingen op verdere actieve openbaarmaking behandelt de gemeente Beekdaelen op dit moment doorlopend ingekomen Woo-verzoeken. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de passieve openbaarmaking van overheidsinformatie, waarbij informatie op verzoek van burgers en bedrijven openbaar wordt gemaakt voor zover de Woo zich daar niet tegen verzet. Ten behoeve hiervan wordt gewerkt met de anonimiseringstool ‘Datamask’. Met deze applicatie kunnen persoonsgegevens en andere gegevens die op grond van de uitzonderingsgronden van de Woo niet openbaar mogen worden gemaakt, efficiënt en zorgvuldig worden geanonimiseerd voordat documenten worden gepubliceerd of verstrekt.

10. 7.10 Duurzaamheid

Inleiding

In Beekdaelen werken we aan een duurzame en toekomstbestendige gemeente waar mensen gezond en veilig kunnen wonen en werken. In 2020 heeft de gemeenteraad unaniem de Duurzaamheidsvisie 'Beekdaelers samen aan zet!' vastgesteld. Deze visie kwam tot stand in samenwerking én samenspraak met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Zoals de titel van onze visie al aangeeft, is het realiseren van deze ambities niet alleen een gemeentelijke, maar met name een brede maatschappelijke opgave. Iedereen in Beekdaelen heeft hiermee te maken en de consequenties zijn voor iedereen voelbaar.

In de visie staan de ambities van de raad op hoofdlijnen. Deze zijn:
1. De Beekdaelers centraal te stellen (participatieve aanpak).
2. In 2040 energieneutraal te zijn (energietransitie & warmtetransitie).
3. Beekdaelen groen en klimaatbestendig te maken (vergroening en klimaatadaptatie).
4. De grondstofkringlopen te sluiten (circulaire economie).

Duurzaamheid loopt als rode draad door al het gemeentelijk handelen. Dat betekent dat bij interventies afgewogen wordt in hoeverre deze bijdraagt aan een duurzaam Beekdaelen op sociaal, economisch en fysiek gebied. Duurzaamheid stopt niet bij onze gemeentegrenzen. Afhankelijk van het onderwerp werken we in regioverband samen aan een duurzamer Beekdaelen, zowel binnen regio Parkstad, regio Zuid-Limburg en over de landsgrenzen.

De Beekdaeler staat centraal

In Beekdaelen vinden wij het belangrijk dat iedereen mee kan doen bij het halen van onze duurzaamheidsambities. Dat geldt vóór, tijdens én na de uitvoering. Beekdaelers staan centraal op het gebied van duurzaamheid binnen onze gemeente. Door inwoners te stimuleren en te faciliteren willen we zo veel mogelijk impact creëren en innovatieve ideeën een kans geven.

Om deze reden organiseren we als gemeente verschillende vormen van participatie om inwoners te betrekken bij de realisatie van onze ambities. Zo kan binnen Beekdaelen gebruik worden gemaakt van de Duurzaamheidstafel en Stimuleringslening Duurzaamheidsprojecten of bij te dragen aan ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen.

Tot slot stimuleren en faciliteren we inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Hiervoor is het regionaal energieloket de WoonWijzerWinkel Limburg en ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen opgericht. Wij als gemeente, de WoonWijzerWinkel en ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen zetten zich in om iedereen in Beekdaelen te stimuleren en faciliteren op het gebied van duurzaamheid.

Kortom: door op verschillende niveaus en op verschillende wijzen Beekdaelers centraal te stellen bij het thema duurzaamheid, willen we samen zo veel mogelijk impact creëren.

Energietransitie

Samen met de andere Parkstadgemeenten is de ambitie uitgesproken om in 2040 een energieneutrale regio te zijn. Dit betekent dat alle energie die we in Beekdaelen gebruiken, op een duurzame manier opwekken.
We zetten in om een groot deel van onze energie efficiënter in te zetten en te besparen. Wat we niet gebruiken hoeven we ook niet op te wekken. Het restant aan energieverbruik dat dan overblijft, wekken we duurzaam op. Hiervoor kijken we allereerst naar alle daken maar ook naar ons buitengebied. Hierin ligt voor Beekdaelen een grote uitdaging gezien haar waardevolle landschap.
We zijn op weg om de verschillende doelstellingen waar te maken maar op het gebied van energiebesparing- en opwekking zal nog veel moeten gebeuren.

Acties in 2027:

- Aanpak van netcongestie en efficiënt gebruik van ons elektriciteitsnet
- Uitwerken scenario's voor Energietuin Jabeek in samenwerking met relevante stakeholders zoals ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Verstrekken Duurzaamheidsleningen aan bedrijven en maatschappelijke organisaties
- Het lokaal promoten van de WoonWijzerWinkel.
- Het continu monitoren en verbeteren van het aanbod van de WoonWijzerWinkel
- Faciliteren en begeleiden van de Duurzaamheidstafel
- Samenwerken met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Inzet van energiecoaches door Beekdaelen met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Efficiëntere communicatie richting inwoners over verduurzamingsmogelijkheden

Klimaatadaptatie

De klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan het beheer van de openbare ruimte. Zo hebben we vaker te maken met zeer intensieve regenbuien en langdurig droge periodes. Dit heeft invloed op het ontwerp en beheer van de openbare ruimte. In (boven)regionaal verband wordt samengewerkt aan het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), waarin ambities zijn opgenomen om te zorgen dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht. Met Waterschap Limburg blijven we samenwerken binnen de aanpak 'Water in balans'. In Beekdaelen is het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027 van kracht en wordt gewerkt aan een (regionaal en lokaal) programma water en klimaatadaptatie. Als onderdeel hiervan zetten we in op het afkoppelen van regenwater, het verwerken van water op eigen terrein en het verminderen van verhard oppervlak.

Aankoop gronden Jabeek/ Süsterseel

Gemeente Beekdaelen werkt samen met de Duitse buurgemeente Gangelt aan gezamenlijke energieopwekking. Een eerste stap is gezet met de aankoop van landbouwgrond nabij Jabeek/Süsterseel: Beekdaelen verwierf het Nederlandse deel, Gangelt het Duitse. Deze aankoop werd begin 2024 formeel afgerond.

Uit de verkenning blijkt dat het Duitse perceel weinig potentie heeft, terwijl het Nederlandse deel wél perspectief biedt.

Samen met de Provinciale Energiediensten Maatschappij en ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen wordt onderzocht hoe het Nederlandse perceel multifunctioneel kan worden ingezet, met een combinatie van energieopwekking, landbouw en woningbouw. Zo draagt het perceel optimaal bij aan de regionale duurzaamheidsdoelen en maatschappelijke meerwaarde.
In 2027 verwachten we het meest kansrijke scenario verder uit te werken op coöperatieve wijze.

8 Bijlagen

1. 8.1 Begroting in één oogopslag

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten (bedragen x € 1.000)												
Dienstjaar	**2027**			**2028**			**2029**			**2030**		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
A: Lasten en baten												
Samen besturen en veilig samenleven	1.640	-19.224	-17.584	1.560	-18.925	-17.365	1.462	-18.894	-17.433	2.843	-18.768	-15.925
Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	14.095	-68.109	-54.014	13.832	-66.356	-52.524	14.350	-64.325	-49.976	14.464	-64.175	-49.711
Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	15.594	-29.411	-13.816	16.451	-28.173	-11.722	17.074	-29.084	-12.009	17.281	-29.145	-11.864
Krachtig organiseren en samenwerken	91.225	-7.833	83.392	86.783	-8.128	78.655	85.085	-7.772	77.313	85.803	-7.763	78.040
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**122.554**	**-124.576**	**-2.022**	**118.626**	**-121.582**	**-2.956**	**117.970**	**-120.075**	**-2.105**	**120.391**	**-119.851**	**540**
B: Mutaties reserves:												
Samen besturen en veilig samenleven	354	-83	271	157	-	157	63	-	63	63	-1.800	-1.737
Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	2.307	-173	2.133	1.210	-	1.210	1.119	-	1.119	1.023	-	1.023
Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	2.655	-1.151	1.504	1.101	-26	1.075	1.201	-26	1.175	901	-26	876
Krachtig organiseren en samenwerken	1.287	-743	545	1.093	-	1.093	411	-	411	63	-	63
Resultaatbestemming	**6.602**	**-2.150**	**4.453**	**3.560**	**-26**	**3.535**	**2.794**	**-26**	**2.768**	**2.051**	**-1.826**	**225**
C: Saldo (A+B)												
Samen besturen en veilig samenleven	1.993	-19.307	-17.314	1.717	-18.925	-17.208	1.524	-18.894	-17.370	2.906	-20.568	-17.662
Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	16.402	-68.282	-51.880	15.042	-66.356	-51.314	15.469	-64.325	-48.856	15.487	-64.175	-48.688
Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	18.249	-30.561	-12.312	17.552	-28.199	-10.646	18.275	-29.109	-10.834	18.183	-29.170	-10.988

Overzicht baten en lasten (bedragen x € 1.000)												
Krachtig organiseren en samenwerken	92.513	-8.576	83.937	87.876	-8.128	79.748	85.496	-7.772	77.724	85.866	-7.763	78.103
Geraamde resultaat	129.156	-126.726	2.431	122.186	-121.608	579	120.764	-120.101	663	122.442	-121.676	765

2. 8.2 Begroting per taakveld

Overzicht per taakveld

Uitgaven per taakveld (in duizenden euro's)		2027	2028	2029	2030
0.1	Bestuur	-2.902	-2.633	-2.627	-2.637
0.2	Burgerzaken	-1.777	-1.637	-1.548	-1.251
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-98	-101	-102	-103
0.4	Overhead	-13.385	-13.389	-13.261	-13.426
0.5	Treasury	-933	-269	-340	-420
0.61	OZB woningen	-484	-483	-483	-483
0.62	OZB niet-woningen	-117	-117	-117	-117
0.64	Belastingen Overig				
0.7	Algemene uitkering gemeentefonds	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	-1.900	-2.953	-2.635	-2.521
0.9	Vennootschapsbelasting				
0.10	Mutaties reserves	-2.150	-26	-26	-1.826
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.330	-3.352	-3.363	-3.384
1.2	Openbare orde en veiligheid	-2.648	-2.644	-2.720	-2.720
2.1	Verkeer en vervoer	-6.010	-6.321	-6.471	-6.570
3.1	Economische ontwikkeling	-439	-443	-451	-471
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-75	-67	-67	-67
3.4	Economische promotie	-419	-382	-385	-378
4.2	Onderwijshuisvesting	-788	-729	-775	-810
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.389	-2.307	-2.226	-2.226
5.1	Sportbeleid en activering	-842	-842	-842	-782
5.2	Sportaccommodaties	-3.634	-3.518	-3.513	-3.438
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-306	-306	-306	-306
5.4	Musea	-1.023	-1.023	-1.023	-1.023
5.5	Cultureel erfgoed	-66	-60	-60	-60
5.6	Media	-3	-5	-6	-7
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.362	-3.927	-3.995	-4.007
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5.852	-5.282	-5.302	-5.345
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-439	-439	-439	-439
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-852	-852	-852	-852
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-52	-52	-52	-52
6.3	Inkomensregelingen	-13.102	-13.102	-13.102	-13.102
6.4	Begeleide participatie	-5.088	-4.893	-4.820	-4.753
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.147	-1.147	-1.147	-1.147
6.60	Hulpdiddelen en diensten (WMO)	-1.486	-1.486	-1.486	-1.486
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-6.827	-6.577	-4.640	-4.617
6.712	Begeleiding (WMO)	-1.774	-1.774	-1.774	-1.774
6.713	Dagbesteding (WMO)	-869	-869	-869	-869
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-183	-183	-183	-183
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-399	-399	-399	-399
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-9.868	-9.848	-9.848	-9.848
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-156	-156	-156	-156
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-372	-372	-372	-372
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-3.318	-3.318	-3.318	-3.318

6.792	PGB jeugd	-256	-256	-256	-256
6.811	Beschermd wonen	-450	-	-	-
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-31	-31	-31	-31
6.821	Jeugdbescherming	-524	-524	-524	-524
6.822	Jeugdreclassering	-11	-11	-11	-11
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-993	-993	-993	-993
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-1.848	-1.848	-1.848	-1.848
7.1	Volksgezondheid	-3.159	-3.152	-3.151	-3.146
7.2	Riolering	-5.115	-5.310	-5.541	-5.822
7.3	Afval	-4.815	-4.844	-5.144	-5.144
7.4	Milieubeheer	-1.127	-1.148	-1.180	-1.165
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-310	-311	-311	-312
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.824	-1.571	-1.586	-1.471
8.2	Grondexploiatie (niet-bedrijventerreinen)	-353	-353	-353	-353
8.3	Wonen en bouwen	-4.045	-2.969	-3.071	-2.852
	Totale uitgaven	**-126.726**	**-121.608**	**-120.101**	**-121.676**

Inkomsten per taakveld (in duizenden euro's)		2027	2028	2029	2030
0.1	Bestuur	254	254	254	254
0.2	Burgerzaken	981	901	803	413
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	72	72	72	72
0.4	Overhead	145	145	145	1.916
0.5	Treasury	1.009	781	780	779
0.61	OZB woningen	7.279	7.279	7.279	7.279
0.62	OZB niet-woningen	2.205	2.205	2.205	2.205
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	80.323	76.108	74.410	75.130
0.8	Overige baten en lasten	41	41	41	41
0.10	Mutaties reserves	6.602	3.560	2.794	2.051
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	159	159	159	159
1.2	Openbare orde en veiligheid	471	471	471	471
2.1	Verkeer en vervoer	480	480	480	480
3.1	Economische ontwikkeling	79	79	79	79
3.4	Economische promotie	365	369	379	389
4.2	Onderwijshuisvesting	915	190	190	190
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	663	663	663	663
5.1	Sportbeleid en activering	-	-	-	-
5.2	Sportaccommodaties	761	739	741	741
5.6	Media	53	53	53	53
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	28	28	28
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	690	390	390	390
6.3	Inkomensregelingen	8.752	8.752	8.752	8.752
6.5	Arbeidsparticipatie	725	725	725	725
6.60	Hulpdiddelen en diensten (WMO)	24	24	24	24
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	1.317	1.317	1.317	1.317
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	227	738	853
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	187	187	187	187
7.1	Volksgezondheid	8	8	8	8
7.2	Riolering	6.847	7.100	7.352	7.647
7.3	Afval	6.290	6.319	6.619	6.619
7.4	Milieubeheer	-	-	89	-

7.5	Begraafplaatsen en crematoria	104	104	104	104
8.3	Wonen en bouwen	1.328	1.898	1.869	1.861
	Totale inkomsten	**129.156**	**122.186**	**120.764**	**122.442**
	Saldo van baten en lasten	**2.431**	**579**	**663**	**765**

3. 8.3 Overzicht baten en lasten cf. BBV

Overzicht

Overzicht baten en lasten cf BBV	(bedragen x € 1.000)											
Dienstjaar	**2027**			**2028**			**2029**			**2030**		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Samen besturen en veilig samenleven	1.640	-9.683	-8.044	1.560	-9.367	-7.808	1.462	-9.366	-7.904	2.843	-9.090	-6.247
Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	14.095	-68.109	-54.014	13.832	-66.356	-52.524	14.350	-64.325	-49.976	14.464	-64.175	-49.711
Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	15.594	-28.993	-13.398	16.451	-27.749	-11.298	17.074	-28.657	-11.582	17.281	-28.716	-11.435
Krachtig organiseren en samenwerken	263	-2.832	-2.569	265	-2.819	-2.554	266	-1.802	-1.536	-1.503	-1.043	-2.546
Subtotaal programma's	**31.592**	**-109.617**	**-78.025**	**32.107**	**-106.291**	**-74.184**	**33.151**	**-104.149**	**-70.998**	**33.085**	**-103.023**	**-69.938**
Lokale heffingen	9.460	-600	8.859	9.460	-599	8.860	9.460	-599	8.860	9.460	-599	8.860
Algemene uitkeringen	80.323	-	80.323	76.108	-	76.108	74.410	-	74.410	75.130	-	75.130
Dividend	622	-	622	622	-	622	622	-	622	622	-	622
Saldo financieringsfunctie	413	-924	-511	184	-1.253	-1.069	181	-2.016	-1.834	179	-2.752	-2.573
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-50	-50	-	-50	-50	-	-50	-50	-	-50	-50
Algemene dekkingsmiddelen	**90.817**	**-1.574**	**89.243**	**86.374**	**-1.902**	**84.472**	**84.674**	**-2.665**	**82.009**	**85.390**	**-3.401**	**81.989**
Geraamde kosten overhead	145	-13.385	-13.240	145	-13.389	-13.244	145	-13.261	-13.116	1.916	-13.426	-11.510
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**122.554**	**-124.576**	**-2.022**	**118.626**	**-121.582**	**-2.956**	**117.970**	**-120.075**	**-2.105**	**120.391**	**-119.851**	**540**
Samen besturen en veilig samenleven	354	-83	271	157	-	157	63	-	63	63	-1.800	-1.737
Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	2.307	-173	2.133	1.210	-	1.210	1.119	-	1.119	1.023	-	1.023

Overzicht baten en lasten cf BBV	(bedragen x € 1.000)											
Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	2.655	-1.151	1.504	1.101	-26	1.075	1.201	-26	1.175	901	-26	876
Krachtig organiseren en samenwerken	1.287	-743	545	1.093	-	1.093	411	-	411	63	-	63
Resultaatbestemming	**6.602**	**-2.150**	**4.453**	**3.560**	**-26**	**3.535**	**2.794**	**-26**	**2.768**	**2.051**	**-1.826**	**225**
Samen besturen en veilig samenleven	92.955	-19.307	73.649	88.235	-18.925	69.310	86.343	-18.894	67.449	90.212	-20.568	69.644
Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	16.402	-68.282	-51.880	15.042	-66.356	-51.314	15.469	-64.325	-48.856	15.487	-64.175	-48.688
Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	18.249	-30.561	-12.312	17.552	-28.199	-10.646	18.275	-29.109	-10.834	18.183	-29.170	-10.988
Krachtig organiseren en samenwerken	1.551	-8.576	-7.025	1.357	-8.128	-6.771	677	-7.772	-7.095	-1.440	-7.763	-9.203
Geraamde resultaat	129.156	-126.726	2.431	122.186	-121.608	579	120.764	-120.101	663	122.442	-121.676	765

-

4. 8.4 Specificatie algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire 2026)

Opgave berekening

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1g-2 OZB-waarde niet-woningen eigenaren	-1.009.577	-1.009.577	-1.009.577	-1.009.577
1h-2 OZB-waarde niet-woningen gebruikers	-580.593	-580.593	-580.593	-580.593
1a OZB-waarde woningen eigenaren	-4.422.001	-4.422.001	-4.422.001	-4.422.001
Subtotaal	**-6.012.171**	**-6.012.171**	**-6.012.171**	**-6.012.171**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
8a-3 Bijstandsontvangers	2.167.914	2.161.334	2.165.199	2.168.643
2 Inwoners	13.571.693	13.489.475	13.490.193	13.490.552
7c-5 Huishoudens met een laag inkomen met drempel	12.640.397	11.328.793	11.097.985	11.122.388
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	650.092	647.770	648.022	647.989
3c Eenpersoonshuishoudens	931.165	908.532	776.285	786.794
8b Loonkostensubsidie	236.874	236.155	236.578	236.954
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar	3.364.329	3.089.374	3.094.832	3.096.440
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	229.128	228.433	228.840	229.205
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	3.870.575	3.776.475	3.226.825	3.270.511
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	1.068.869	1.042.897	891.081	903.171
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	284.749	284.749	284.749	284.749
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	894.712	848.064	807.800	811.384
14c-2 Landelijke centrumfunctie	204.345	204.345	204.345	204.345
15h-3 Onderwijsachterstand	154.694	154.694	154.694	154.694
38 Bedrijven	576.185	576.185	576.185	576.185
29 Bewoonde oorden 1930	22.338	22.338	22.338	22.338
36 Meerkernigheid	1.404.537	1.396.764	1.354.967	1.358.295
36a Kernen met 500 of meer adressen	526.167	526.167	526.167	526.167
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	15.072	15.072	15.072	15.072
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	29.465	29.465	29.465	29.465
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (oad)	746.140	778.324	777.541	777.367
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	117.438	117.438	117.438	117.438
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	2.642.903	2.642.903	2.642.903	2.642.903
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	321.442	321.442	321.442	321.393
22a Oppervlakte bebouwing woonkernen	1.705.225	1.705.225	1.705.225	1.705.117
19 Oppervlakte binnenwater	2.270	2.270	2.270	2.270
16 Oppervlakte land	307.367	307.367	307.367	307.367
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	201.413	201.413	201.413	201.413
24b-2 Woonruimten	198.403	194.644	193.960	193.960
25b-2 Woonruimten * bodemfactor woonkernen	905.546	905.546	905.546	905.546
39 Vast bedrag	986.539	977.739	977.739	977.739

Subtotaal	**50.977.988**	**49.121.391**	**47.984.466**	**48.087.853**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Uitkeringsfactor	1,554	1,56	1,568	1,587
Subtotaal (B x C (=uf))	**79.219.793**	**76.629.370**	**75.239.643**	**76.315.423**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	138.772	138.772	138.772	138.772
Subtotaal	**138.772**	**138.772**	**138.772**	**138.772**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	43.292	43.292	43.292	43.292
183 Faciliteitenbesluit opvangcentra (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	52.718	52.718	52.718	52.718
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	135.908	135.908	135.908	135.908
260 Participatie (IU)	4.763.025	4.480.093	4.181.946	3.822.854
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	22.339	22.339	22.339	22.339
280 Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
350 Bibliotheekmiddelen (DU)	109.504	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	10.146	8.000	n.v.t.	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOA's (DU)	35.050	35.050	35.050	35.050
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
435 Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	4.963	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
441 Wet betaalbare huur (DU)	16.882	13.784	11.513	10.958
459 Alleenverdienersproblematiek (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
463 Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
475 Register Externe Veiligheidsrisico's (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
477 Spreidingswet (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
478 Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	186.968	186.968	186.968	186.968
487 Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	1.221.580	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
492 Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	36.116	36.116	36.116	36.116
500 Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
525 IBO problematische schulden (DU)	25.800	25.800	25.800	25.800
526 Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren (DU)	12.586	12.586	12.586	15.732
528 Ondersteuning lokale politieke partijen (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
544 Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) (DU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Subtotaal	**6.676.877**	**5.052.654**	**4.744.236**	**4.387.735**

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Gemeenteposten:				

BCF, onderschrijding plafond	300.000	300.000	300.000	300.000
Afslag accres	0	0	0	0
stelpost hervormingsagenda jeugd	0	0	0	0
Subtotaal	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**
Totaal	**80.323.271**	**76.108.625**	**74.410.480**	**75.129.758**

5. 8.5 Toelichting op Verbonden Partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	WOZL
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	WOZL heeft tot doel om te voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid is staat zijn. Verder heeft de GR tot doel uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.
Bestuurlijk belang	Per gemeente is een collegelid zowel lid van het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen € 3.403.787 (incl. doorbetaling rijksbijdrage WSW).
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 2.797.000 respectievelijk € 2.922.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 8.202.000 respectievelijk € 7.240.000
Ontwikkelingen	De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL is verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktbewerking.

Naam	WSP Parkstad
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Het WSP zorgt voor de eenduidige, integrale en professionele aanpak van werkgeversdienstverlening met uniformiteit en bundeling van krachten in Parkstad. Het WSP ontwikkelt gezamenlijke expertise in de werkgeversbenadering, biedt werkgeversarrangementen en zorgt voor uitstroom naar werk van cliënten WSW en participatiewet.
Bestuurlijk belang	Per gemeente is een collegelid zowel lid van het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 133.760.
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 894.000 respectievelijk € 558.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 5.163.000 respectievelijk € 4.161.000
Ontwikkelingen	WSP Parkstad zet in op maximale doorstroom en uitstroom van het aantal Sw-medewerkers en digitale ontsluiting van de vraag en het aanbod middels de CompetenSYS omgeving voor Parkstad.

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Doel	De gemeenschappelijke regeling is verantwoordelijk voor de professionalisering, efficiency, uniformering en bestuurlijk geconcentreerde aansturing van alle diensten betrokken bij incident- en rampenbestrijding in de regio. De Veiligheidsregio bestaat uit de volgende onderdelen: Brandweer, GHOR, MCC, Bevolkingszorg, Burgernet en Programmabureau.
Bestuurlijk belang	De Burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 3.183.732
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 8.252.000 respectievelijk € 7.144.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 42.047.000 respectievelijk € 59.234.000

Naam	WOZL
Ontwikkelingen	De VRZL is een hulpverleningsorganisatie én netwerkorganisatie in één. De organisatie is ingericht om de zorg voor openbare veiligheid in de regio te organiseren. Samen met de partners op het terrein van openbare orde en veiligheid worden risico's in kaart gebracht en voorbereidingen op maat getroffen, adviezen gegeven om onveiligheid te voorkomen, worden branden, incidenten en crises bestreden als ze zich toch voordoen, wordt ingezet om leed en schade zo veel mogelijk te beperken en verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen. Het motto daarbij is: 'Samen Veilig'. Samen met de gemeenten en de crisispartners staat er een krachtige crisisorganisatie, kan er snel hulp geboden worden en beschikt men over voldoende slagkracht.

Naam	GGD Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Doel	De GGD Zuid Limburg heeft als doelstelling het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur is de gemeente vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 2.822.251
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 1.107.000 respectievelijk € 4.265.089
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 27.269.000 respectievelijk € 22.604.162
Ontwikkelingen	In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het onze ambitie is om de achterstand ten opzichte van de rest van het land binnen tien jaar met 25 procent in te lopen en zo daadwerkelijk een Trendbreuk te realiseren. Om de trend daadwerkelijk te kunnen breken, is een aantal fundamentele keuzes gemaakt die tot een nieuwe aanpak moeten leiden, zoals: commitment om meerjarig werk te maken van de Trendbreuk, het smeden van allianties op zowel provinciaal- als rijksoverheidsniveau en focus en massa maken. De focus wordt gelegd op de periode vanaf de kinderwens en zwangerschap tot en met de periode waarin mensen jong volwassen zijn. De Trendbreuk is breder dan de focus op deze cyclus, want op andere beleidsterreinen liggen eveneens kansen om de gezondheidsachterstand in te lopen. De GGD is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid. Verder zal in 2026 verder aandacht besteed worden aan de implementatie van IZA en Gala.

Naam	ISD-Kompas
Vestigingsplaats	Nuth
Betrokkenen	De gemeenten Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	De kerntaak is de uitvoering onder te verdelen naar de 3 beleidsproducten Werk, Inkomen en Zorg.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en twee gemeenteraadsleden. In het Dagelijks Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen : € 13.246.864 (incl. doorbetaling rijksmiddelen Participatiewet).
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 200.000 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 2.119.581 respectievelijk € 2.406.622
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2021 is sociale zaken van voormalig Schinnen ondergebracht bij ISD-Kompas en per 1 januari 2022 de uitkeringsgerechtigden uit het werkgebied voormalig Onderbanken (ISD-Bol).Ook in 2026 zal er gestreeft worden naar een verder vergroten van het bereik van de minimaregelingen.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Geleen
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten behalve de gemeente Gennep.

Naam	WOZL
Doel	GR Omnibuzz draagt zorg voor het individueel en collectief vervoer voor inwoners van de gemeente met een beperking in het kader van de Wmo (regiotaxi, doelgroepenvervoer).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 923.577
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 762.895 respectievelijk € 756.771
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 8.100.705 respectievelijk € 8.889.680
Ontwikkelingen	Omnibuzz is bezig met het doorontwikkelen van een klantportaal om niet alleen de klant meer gemak te verschaffen maar ook efficiënter te kunnen werken. In 2019 is het vervoer nieuw aanbesteed voor een periode van acht jaar hetgeen vervoerders en medewerkers meer zekerheid verschaft. De nasleep van de COVID-19 pandemie is nog duidelijkmerbaar in de dienstverlening van Omnibuzz. De verschillen in de vervoersvolume per gemeente zijn toegenomen. Hierdoor neemt de voorspelbaarheid af en is het moeilijk begrotingen strak op te stellen. Daarnaast zijn mede als gevolg van de pandemie en de terugval in het vervoer veel chauffeurs vertrokken en uitgeweken naar andere sectoren. Sindsdien vinden veel vervoerders problemen met het aantrekken en behouden van voldoende gekwalificeerde chauffeurs.

Naam	ODZL (omgevingsdienst Zuid-Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg en de Provincie Limburg.
Doel	GR ODZL behartigt de belangen van de deelnemers ter zake van de uitvoering van taken van vergunningverlening en het toezicht op de handhaving van het omgevingsrecht.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de provincie door een gedeputeerde.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 864.745
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 1.154.979 respectievelijk € 1.054.979
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 3.390.449 respectievelijk € 3.390.449
Ontwikkelingen	Net als voorgaande jaren ligt in 2026 de focus van de organisatie op de uitvoering van de taken rondom vergunningverlening, toezicht, handhaving, klachtenafhandeling, advisering en de specialistische taken rondom omgevingsveiligheid, bodem, geluid, lucht, asbest, energie, vuurwerk en juridische advisering. De Omgevingsdienst RUD-Zuid-Limburg wil het effect van haar inzet zo groot mogelijk maken en tegelijkertijd zo efficient mogelijk de taken voor haar deelnemers uitvoeren. Ontwikkelmogelijkheden zijn er op het gebied van programmeren, de financieringsmethodiek, het professionaliseren van het informatie- en datamanagement en doorontwikkeling van business control.

Naam	BsGW
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert, het Waterschap Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas.
Doel	De BsGW is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. BsGW staat, net als alle andere belastingorganen, voor wat betreft de uitvoering van de WOZ onder toezicht van de (landelijke) Waarderingskamer.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de waterschappen door een DB-lid.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 612.000
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	2.427.000 respectievelijk 2.784.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 286.000 respectievelijk € 0

Naam	WOZL
Ontwikkelingen	De BsGW focust zich met een ondernemings- en ontwikkelplan op het toekomstbestendig maken van de organisatie door deze anders in te richten en het personeel optimaal in te zetten. Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte (in m2). Voorheen gebruikte de BsGW de bruto inhoud (in m3) om woningen te waarderen.

Naam	Het Gegevenshuis
Vestigingsplaats	Landgraaf
Betrokkenen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen,Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.
Doel	GR Het Gegevenshuis heeft tot doel het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (basis-) registraties en geometrie teneinde te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het stelsel van basisregistraties, daarmee samenhangend beeldmateriaal en Raadpleegsysteem.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 591.337
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	Nihil respectievelijk nihil
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 727.277 respectievelijk € 727.277
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2023 is de gemeente Gulpen-Wittem toegetreden tot de GR. In 2026 zullen verdere stappen worden gezet richting samenhangende objectenregistratie via het regieportaal samen met BsGW en zal actief worden deelgenomen aan activiteiten en programma's van het BAM van de VNG.

Naam	Reinigingsdiensten Rd4
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Het uitvoeren van alle activiteiten die te maken hebben met de verwijdering van huishoudelijke afvalstromen (basispakket) en het uitvoeren van alle overige dienstverlening zoals bijvoorbeeld straatreiniging, gladheidbestrijding etc. (pluspakket).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 4.464.283
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 6.257.031 respectievelijk € 6.687.272
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 45.441.946 respectievelijk € 46.309.574
Ontwikkelingen	In de begroting 2026 wordt voorgesorteerd op een circulaire en duurzame economie waarbij de dienstverlening aan de burger en samenwerking in de keten voorop staan. Forse kostenstijgingen (energie, rente, salarissen, verwerkingskosten en brandstoffen) als ook kosten voor uitbreidingen van de dienstverlening en investeringen in voorzieningen.

Naam	Stadsregio Parkstad Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Op basis van de regionale agenda een structuurversterkende bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkelingen van het samenwerkingsverband.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de WGR Stadsregio Parkstad Limburg bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur beide gevormd door de Burgemeesters van de samenwerkende gemeenten. Binnen de GR zijn bestuurscommissies gevormd door de leden van de Colleges van B&W van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 585.645

Naam	WOZL
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 5.964.000 respectievelijk €5.850.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 78.668.000 respectievelijk € 78.317.000
Ontwikkelingen	Doorontwikkeling van de Strategische Agenda 2021-2030. Geen specifieke ontwikkelingen.

Naam	Solido
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen.
Doel	Solido behartigt de gemeenschappelijke belangen van deze organisaties op IT-gebied.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.Het DB bestaat uit een 3-tal collegeleden.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 1.388.695
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 580.422 respectievelijk € 580.422
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 10.452.872 respectievelijk € 10.517.137
Ontwikkelingen	De nieuwe GR Solido is opgericht per 1 januari 2025 als opvolger van GR PIT en volgt het pad van een stapsgewijze transitie. Het bedrijfsplan is richtinggevend, maar uiteindelijk is Solido van de deelnemers en werkt zij voor de deelnemers.

Naam	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen
Doel	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad is verantwoordelijk voor de opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Heerlen.
Financieel belang	Bijdrage 2027: nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Begin 2018 is Parkstadbreed de toekomstvisie maatschappelijke opvang en beschermd wonen vastgesteld. In 2019 is gestart met de eerste uitvoeringsagenda als voorbereiding op de verdere transformatie van opvang en beschermd wonen. Uitgangspunt blijft dat inwoners zoveel mogelijk ondersteuning ontvangen in hun eigen woonomgeving, passend bij de beweging van 'beschermd wonen' naar 'beschermd thuis'. De voorgenomen doordecentralisatie, waarbij alle gemeenten individueel financieel verantwoordelijk worden voor beschermd wonen voor hun eigen inwoners, is landelijk meerdere keren uitgesteld. Ook de invoering per 1 januari is niet haalbaar gebleken. Hierdoor blijven centrumgemeenten voorlopig verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van beschermd wonen en blijft het huidige verdeelmodel van kracht. Gemeenten wachten op verdere besluitvorming van het Rijk over het woonplaatsbeginsel en de toekomstige bekostiging van beschermd wonen.

Naam	Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Alle Zuid-Limburgse gemeenten
Doel	Naar aanleiding van de drie decentralisaties verzorgt de gemeente Maastricht voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten de inkoop van de gespecialiseerde jeugdzorg. Tevens neemt Maastricht het contractbeheer en de monitoring van de contractafspraken voor haar rekening. De deelnemende gemeenten behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden,

Naam	WOZL
	gericht op een goede dienstverlening aan de eigen bevolking en ruimte voor het behoud van eigen identiteit in de uitvoering van de jeugdzorgtaken.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Maastricht. Jaarlijks vindt er een bestuurlijk overleg plaats.
Financieel belang	Bijdrage 2027: € 311.100
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Als gevolg van de segment overstijgende aanbesteding zal het nieuwe contract in 2028 ingaan. In 2027 worden de contracten met betrekking tot verblijf eenmalig verlengd, waarbij een nieuw tarief wordt gehanteerd. Daarnaast staan voor 2027 uitbreidingen van zespersoonsleefhuizen gepland, hetgeen zal leiden tot een stijging van de kosten.

Naam	Financiering Anti Discriminatievoorziening Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten waarbij de gemeente Maastricht fungeert als centrumgemeente voor de Zuid-Limburgse gemeenten en Roermond voor de Noord- en Midden Limburgse gemeenten.
Doel	Het bieden van toegang tot een antidiscriminatie-voorziening voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang	De centrumgemeenten dragen zorg voor de (tussentijdse) rapportages en doen jaarlijks verslag van de in het vorige jaar geregistreerde klachten.
Financieel belang	Bijdrage 2027: € 21.765
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.

Naam	Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Bij het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad is sprake van een 4-tal hoofdtaken: 1. Bevorderen van samenwerking tussen de gemeenten en partners in de justitiële, bestuurlijke en zorgdomein om te komen tot een integrale aanpak van (potentieel) criminele of ernstige overlast veroorzakende personen of systemen, mits daarbij sprake is van complexe casuïstiek. 2.Bijdragen aan de veiligheid(-sbeleving) als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid. Hierbij gaat het om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg. 3. Het vervullen namens de deelnemers gezamenlijk of als afzonderlijke deelnemer van (specialistische) uitvoerings- en ondersteuningstaken. 4. Het inbrengen en delen van de kennis en expertise bij de beleidsvoorbereiding en uitvoering.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters en één wethouder per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	Bijdrage 2027 gemeente Beekdaelen is € 272.092
Eigen vermogen (begin - eind 2027)	nihil respectievelijk nihil
Vreemd Vermogen (begin - eind 2027)	nihil respectievelijk nihil
Ontwikkelingen	Het ZVHP wil dat de bedrijfsvoering beter mee kan bewegen met de (veranderende) vraag vanuit de primaire processen en doorontwikkeling en professionalisering. Dit betekent dat er voor de nog in ontwikkeling zijnde organisatie en inrichting nog keuzes gemaakt moeten worden. Deze keuzes zullen steeds in lijn zijn met het Landelijk Kader ZVH en de koers van de GR ZVHP.

Naam	WOZL

Vennootschappen en coöperaties

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeente (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Betrokkenen	Aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemRaadschap.
Doel	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamd dividend over 2027 is € 58.378
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 4.777 mln. respectievelijk € 4.863 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 123.164 mln. respectievelijk € 110.701 mln.
Ontwikkelingen	Continuïteit.

Naam	Enexis Holding NV
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Betrokkenen	Gemeenten en provincies.
Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamd dividend over 2027 is € 563.695
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 5.538 mln. respectievelijk € 5.811 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 5.949 mln. respectievelijk € 7.627 mln
Ontwikkelingen	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Naam	**Rd4 NV**
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Rd4 NV zorgt voor de inzameling en verwerking van bedrijfsmatige afvalstromen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2027 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 1.389.567 respectievelijk € 1.430.253
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 965.885 respectievelijk € 805.145
Ontwikkelingen	Met ingang van 2025 wordt in geheel Beekdalen het afval ingezameld door RD4.

Naam	WML NV

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeente (BNG)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Limburgse gemeenten en Provincie Limburg.
Doel	De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater van topkwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids-) instellingen in Limburg tegen een aanvaardbaar en stabiel drinkwater-tarief.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2027 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 218 mln. respectievelijk € 237 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 404 mln. respectievelijk € 439 mln.
Ontwikkelingen	Geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.

Naam	Nazorg Limburg B.V.
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Betrokkenen	Limburgse gemeenten.
Doel	'Eeuwigdurende' nazorg van voormalige stortplaatsen in Limburg. Nazorg is het onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieu-beschermende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen. Doel is het voorkomen van negatieve effecten van de locatie naar de omgeving (bodem, lucht en water).
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2027 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 11.038.221 respectievelijk € 11.701.257
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 29.667.369 respectievelijk € 29.481.365
Ontwikkelingen	Nazorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Uitgangspunt daarbij is dat nieuwe activiteiten het beleid van de overheid moeten ondersteunen.

Naam	IBA-Parkstad B.V.
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen, Provincie Limburg, semi-publieke en private partijen.
Doel	Publiek-private samenwerking om de transformatiekracht van de regio Parkstad in te zetten om de economische structuur te versterken.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2027 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 307.623 respectievelijk € 202.566
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 6.948.653 respectievelijk € 6.797.577
Ontwikkelingen	In 2022 heeft de expo plaats gevonden.

Naam	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.
Vestigingsplaats	Kerkrade
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen,
Doel	Publiek-private samenwerking om de transformatiekracht van de regio Parkstad in te zetten om de economische structuur te versterken.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2027 is nihil

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeente (BNG)
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	- € 176.399 respectievek -€ 875.646
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 1.649.578 respectievelijk € 3.606.281
Ontwikkelingen	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg BV is eind 2019 opgericht. De vennootschap geeft advies over het verbeteren van wooncomfort, besparen op de energierekening of slim investeren in de woning. Wat zijn de juiste oplossingen en waar kan men het beste mee beginnen?

6. 8.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	U/I	2027	2028	2029	2030
Incidentele lasten					
Programma samen besturen en veilig samenwerken					
1. bijdrage kandidaatstelling Heerlen-Parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2033	U	82,7	0,0	0,0	0,0
Programma sterke gemeenschappen en gelijke kansen					
2. onderwijsachterstanden beleid/ LEA-middelen (lokale educatieve agenda) voorgaande dienstjaren	U	163,0	81,5	0,0	0,0
3. wensbus	U	31,0	0,0	0,0	0,0
4. huur tijdelijke klaslokaalunits	U	97,0	0,0	0,0	0,0
5. onderhoud gebouwen niet in MOP (meerjarig onderhoudsplan)	U	200,0	0,0	0,0	0,0
6. uitgaven accomodatiebeleid	U	245,7	0,0	0,0	0,0
7. pilot ontwikkelbedrijf statushouders	U	300,0	300,0	0,0	0,0
Programma kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente					
8. uitgaven invoeren omgevingswet	U	175,0	175,0	175,0	63,9
9. uitgaven nieuw beleid energiearmoede in isolatie en subsidie groene daken en gevels	U	400,0	0,0	0,0	0,0
Programma krachtig organiseren en samenwerken					
10. bijdrage aan Stichting samenwerking Zuid-Limburg	U	36,0	36,0	0,0	0,0
11. uitgaven nieuw beleid hybride werken	U	140,0	0,0	0,0	0,0
Toevoeging aan reserve					
Programma samen besturen en veilig samenwerken					
12. geclaimde reserve: aanvullen vanuit reserve nog te bestem. kandidaatstelling Heerlen-Parkstad Europese Culturele Hoofdstad 2033	U	82,7	0,0	0,0	0,0
Programma sterke gemeenschappen en gelijke kansen					
13. reserve onderhoud gebouwen niet in MOP aanvullen vanuit vrijval voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	U	173,5	0,0	0,0	0,0
Programma kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente					
14. geclaimde reserve : aanvullen vanuit res. nog te bestemmen nieuw beleid energiearmoede en subsidie groene daken	U	400,0	0,0	0,0	0,0
15. bruteringsreserve : toevoegen verkoopopbrengst kerklocatie Nuth/bouwrijp opleveren schoollocatie Puth	U	346,1	0,0	0,0	0,0
16. reserve onderwijshuisvesting : toevoegen verkoopopbrengst basisschool Puth	U	378,9	0,0	0,0	0,0
Programma krachtig organiseren en samenwerken					
17. reserve weerstandacapaciteit : aanvullen vanuit reserve nog te bestemmen	U	602,9	0,0	0,0	0,0
18. geclaimde reserve : aanvullen vanuit reserve nog te bestemmen	U	140,0	0,0	0,0	0,0
Totaal incidentele lasten		3.994,5	592,5	175,0	63,9
Incidentele baten					
Programma sterke gemeenschappen en gelijke kansen					

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	U/I	2027	2028	2029	2030
19. provinciale subsidie pilot ontwikkelbedrijf statushouders	I	300,0	300,0	0,0	0,0
Programma kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente					
20. verkoopopbrengst kerklocatie Nuth toevoegen aan bruteringsreserve	I	296,1	0,0	0,0	0,0
21. verkoopopbrengst schoollocatie Puth toevoegen aan bruteringsreserve	I	50,0	0,0	0,0	0,0
22. verkoopopbrengst basisschool Puth toevoegen aan reserve onderwijshuisvesting	I	378,9	0,0	0,0	0,0
23. vrijval voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP toevoegen aan reserve onderhoud gebouwen niet in MOP	I	173,5	0,0	0,0	0,0
Onttrekking aan reserve					
Programma samen besturen en veilig samenwerken					
24. reserve nog te bestemmen : aanvulllen geclaimde reserve kandidaatstelling Heerlen-Parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2033	I	82,7	0,0	0,0	0,0
25. geclaimde reserve : bijdrage kandidaatstelling Heerlen-Parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2033	I	82,7	0,0	0,0	0,0
Programma sterke gemeenschappen en gelijke kansen					
26. reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren : aanwenden voor uitgaven onderwijsachterstanden beleid/LEA	I	163,0	81,5	0,0	0,0
27. geclaimde reserve : aanwenden voor uitgaven wensbus	I	31,0	0,0	0,0	0,0
28. reserve onderwijshuisvesting : huur tijdelijke klaslokaalunits	I	97,0	0,0	0,0	0,0
29. reserve onderhoud gebouwen niet in MOP : aanwenden voor uitgaven onderhoud gebouwen niet in MOP	I	200,0	0,0	0,0	0,0
30. reserve accomodatiebeleid : aanwenden voor uitgaven accommodatiebeleid	I	245,7	0,0	0,0	0,0
Programma kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente					
31. reserve nog te bestemmen : aanvullen geclaimde reserve energiearmoede in isolatie en subsidie groene daken en gevels	I	400,0	0,0	0,0	0,0
32. reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren : aanwenden voor uitgaven invoeren omgevingswet	I	175,0	175,0	175,0	63,9
33. geclaimde reserve : aanwending nieuw beleid energiearmoede in isolatie en subsidie groene daken en gevels	I	400,0	0,0	0,0	0,0
Programma krachtig organiseren en samenwerken					
34. reserve nog te bestemmen : aanvullen reserve weerstandscapaciteit	I	602,9	0,0	0,0	0,0
35. reserve nog te bestemmen : aanvullen geclaimde reserve nieuw beleid hybride werken	I	140,0	0,0	0,0	0,0
36. geclaimde reserve : aanwenden uitgaven hybride werken	I	140,0	0,0	0,0	0,0
37. reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren : bijdrage Stichting samenwerking Zuid-Limburg	I	36,0	36,0	0,0	0,0
Totaal incidentele baten		3.994,5	592,5	175,0	63,9
Saldo (incidentele lasten minus incidentele baten)		0,0	0,0	0,0	0,0

toelichting

Toelichtingnummer 1, 12, 24 en 25

Het Dagelijks Bestuur Parkstad Limburg heeft besloten over te gaan tot verkenning voor de kandidatuur 'Heerlen; Europese Culturele Hoofdstad 2033' mede op basis van de steunbrief van de Brede Maatschappelijke Coalitie en de Q&A over de kandidaatstelling als katalysator voor economische groei en brede welvaart in Parkstad Limburg.
Op basis van budgetervaringen in voormalige Europese Culturele Hoofdsteden, wordt voor de voorbereidingsfase 2026-2027 in Heerlen-Parkstad uitgegaan van een benodigd (nieuw) procesbudget à € 800.000. Dit omvat mede ook budget voor o.a. het opstarten van een zelfstandig programmateam, de organisatie van alliantiebijeenkomsten en het opstellen & uitvoeren van een marketingplan. Dit betekent voor de gemeente Beekdaelen een incidentele bijdrage in de verkenning van de kandidatuur en het opstellen van een bidbook voor een bedrag ad € 82.720. Dit bedrag wordt bekostigd uit de geclaimde reserve via een aanvulling uit de reserve nog te bestemmen.

Toelichtingnummer 2 en 26

Rijksmiddelen die in voorgaande jaren zijn ontvangen zijn via de resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren. In 2027 en 2028 worden deze voor respectievelijk € 163.000 en € 81.500 aangewend. Dekking van deze uitgaven vindt plaats via een aanwending van de reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren.

Toelichtingnummer 3 en 27

Voor de periode 2023 tot en met 2027 wordt de wensbus gesubsidieerd ter hoogte van het verwachte exploitatietekort. Hiermee wordt de wensbus financieel ondersteund om hun functie ter invulling van een algemeen voorliggende vervoersvoorziening in stand te houden. Binnen het beschikbare budget wordt in 2023 en 2024 het overschot gereserveerd via een toevoeging aan de geclaimde reserve. Voor de periode 2025 tot en met 2027 vindt aan aanwending plaats. 2027 is het laatste jaar van de aanwending.

Toelichtingnummer 4 en 28

In afwachting van de definitieve onderwijshuisvesting wordt gebruikt gemaakt van tijdelijke klaslokaalunits. De kosten van de huur worden gedekt door een aanwending van de reserve onderwijshuisvesting.

Toelichtingnummer 5 en 29

De uitgaven voor onderhoud gebouwen die zijn opgenomen in het MOP (meerjarig onderhoudsplan) verlopen via de exploitatie en niet rechtstreeks via een voorziening. De uitgaven voor het onderhoud worden gedekt via een aanwending van de reserve onderhoud gebouwen niet MOP.

Toelichtingnummer 6 en 30

In de raadsvergadering van 21 oktober 2021 heeft de raad besloten om € 800.000 toe te voegen aan de reserve accommodatiebeleid om het transitie accommodatiebeleid gemeenschapshuizen te bekostigen. In 2027 wordt het restantbedrag van € 245.696 aangewend.

Toelichtingnummer 7 en 19

In 2026 wordt uitvoering gegeven aan de voorbereiding van de pilot met de werktitel Ontwikkelbedrijf Statushouders Zuid-Limburg, een regionale samenwerking gericht op het versnellen van participatie, inburgering, scholing en uitstroom naar werk van statushouders. Beekdaelen vervult hierbij de rol van penvoerder en gastgemeente namens de deelnemende Zuid-Limburgse gemeenten. Voor deze pilot is een provinciale subsidie van € 300.000 ontvangen tot en met december 2027. Uitgangspunt is dat alle kosten voor voorbereiding, uitvoering, personele inzet, monitoring, evaluatie en verantwoording volledig vanuit deze subsidie worden bekostigd. De gemeente neemt uitsluitend deel onder de voorwaarde dat hieruit geen structurele financiële lasten of personele risico's voor Beekdaelen voortvloeien en dat eventuele frictiekosten volledig worden afgedekt. De pilot heeft een experimenteel karakter en dient inzicht te geven in de effectiviteit van een regionale aanpak voor de begeleiding van statushouders.

Toelichtingnummer 8 en 32

Rijksmiddelen die in voorgaande jaren zijn ontvangen zijn via de resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren. In de periode 2027 t/m 2030 worden deze rijksmiddelen aangewend. Dekking van deze uitgaven vindt plaats via een aanwending van de reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren.

Toelichtingnummer 9, 14 ,31 en 33

In voorliggende begroting wordt eenmalig budget gevraagd voor energiearmoede in isolatie en subsidieregeling groene daken en gevels voor respectievelijk € 300.000 en € 100.000. Deze eenmalige uitgaven worden gedekt door een aanwending de geclaimde reserve welke wordt aangevuld vanuit de reserve nog te bestemmen.

Toelichtingnummer 10 en 37

De bijdrage aan de stichting Samenwerking Zuid-Limburg wordt voor de jaren 2027 en 2028 wordt voor € 36.000 bekostigd uit de reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren.

Toelichtingnummer 11, 18, 35 en 36

In de ontwikkeling naar een wendbare en toekomstbestendige organisatie, met moderne werkwijzen en het nieuwe Huis van de Gemeente, zorgen wij voor een passende inrichting van zowel fysieke als digitale (thuis)werkplekken. Hiermee dragen we bij aan een optimale dienstverlening en samenwerking, én aan een werkomgeving die plaats- en tijdonafhankelijk werken ondersteunt. Medewerkers worden hierdoor in staat gesteld hun werkzaamheden efficiënt en effectief uit te voeren. De eenmalige kosten die worden veroorzaakt door de aanschaf van meubilair bedragen € 140.000. Deze eenmalige kosten worden gedekt middels een aanwending van de geclaimde reserve. De geclaimde reserve wordt hiervoor aangevuld vanuit de reserve nog te bestemmen.

Toelichtingnummer 13 en 23

Op aanwijzing van de accountant in 2026 dient de voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP (meerjarig onderhoudsplan) vrij te vallen omdat er geen onderhoudsplan aan de voorziening ten grondslag ligt. De vrijval wordt toegevoegd aan de reserve onderhoud gebouwen niet in MOP.

Toelichtingnummer 15, 20 en 21

In de raadvergadering van 24 februari 2026 heeft de raad besloten om de verkoopopbrengst ten behoeve van de aankoop van de kerklocatie in Nuth en de verkoopopbrengst ten behoeve van het bouwrijp opleveren van de huidige schoollocatie in Puth toe te voegen aan de bruteringsreserve. De verkoopopbrengst wordt wordt gebruikt om de afschrijvingslasten deels te dekken.

Toelichtingnummer 16 en 22

In de raadvergadering van 24 februari 2026 heeft de raad besloten om de verkoopopbrengst van de basisschool in Puth toe te voegen aan de reserve onderwijshuisvesting. Deze reserve wordt gebruikt om de nieuwe onderwijshuisvesting te bekostigen.

Toelichtingnummer 17 en 34

In de paragraaf weerstandsvermogen is becijferd welk bedrag in de reserve weerstandscapaciteit moet worden gestort om de in de genoemde paragraaf onderkende risico's te kunnen ondervangen. Op grond van deze berekening wordt € 602.900 toegevoegd aan de reserve weerstandscapaciteit vanuit de reserve nog te bestemmen.

7. 8.7 Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel

Overzicht 2027 en 2028

Bedragen x € 1.000	begroting 2027			meerjarenraming 2028		
Omschrijving	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel
lasten programma besturen en veilig samenleven	-9.766	165	-9.931	-9.367	0	-9.367
lasten programma sterke gemeenschappen en gelijke kansen	-68.282	1.210	-69.492	-66.356	382	-66.738
lasten programma kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	-30.143	1.700	-31.843	-27.774	175	-27.949
lasten programma krachtig organiseren en samenwerken	-1.726	919	-2.645	83	36	47
totaal lasten programma's	-109.917	3.995	-113.912	-103.415	593	-104.007
baten programma besturen en veilig samenleven	1.993	-165	2.159	1.717	0	1.717
baten programma sterke gemeenschappen en gelijke kansen	16.402	-1.037	17.438	15.042	-382	15.424
baten programma kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	18.249	-1.874	20.122	17.552	-175	17.727
baten programma krachtig organiseren en samenwerken	1.551	-919	2.469	1.357	-36	1.393
totaal baten programma's	38.194	-3.995	42.189	35.668	-593	36.260
saldo van baten en lasten programma's	-71.723	0	-71.723	-67.747	0	-67.747
lasten algemeen dekkingsmiddel:						
loon en prijsstijging	-1.126		-1.126	-1.379		-1.379
treasury (rente, belegging, dividend)	-924		-924	-1.253		-1.253
belastingen (OZB)	-600		-600	-599		-599
overhead	-13.385		-13.385	-13.389		-13.389
te verdelen taakmutaties AU (algemene uitkering)	-354		-354	-227		-227
kapitaallasten MIP	-369		-369	-1.296		-1.296
vennootschapsbelasting	0		0	0		0
onvoorzien	-50		-50	-50		-50
totaal lasten algemeen dekkingsmiddel	-16.809	0	-16.809	-18.193	0	-18.193
baten algemeen dekkingsmiddel:						
treasury (rente, belegging, dividend)	1.035		1.035	806		806
gemeentefonds	80.323		80.323	76.108		76.108
belastingen (OZB)	9.460		9.460	9.460		9.460
overhead	145		145	145		145
totaal baten algemeen dekkingsmiddel	90.962	0	90.962	86.518	0	86.518
saldo van baten en lasten van de programma's	36.048	0	36.048	36.964	0	36.964
saldo van algemeen dekkingsmiddel	74.154	0	74.154	68.326	0	68.326
Saldo begroting	**2.431**	**0**	**2.431**	**579**	**0**	**579**

BEEKDAELEN

Overzicht 2029 en 2030

Bedragen x € 1.000	meerjarenraming 2029			meerjarenraming 2030		
Omschrijving	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel
lasten programma besturen en veilig samenleven	-9.366	0	-9.366	-10.890	0	-10.890
lasten programma sterke gemeenschappen en gelijke kansen	-64.325	0	-64.325	-64.175	0	-64.175
lasten programma kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	-28.682	175	-28.857	-28.741	64	-28.805
lasten programma krachtig organiseren en samenwerken	782	0	782	1.428	0	1.428
totaal lasten programma's	-101.591	175	-101.766	-102.378	64	-102.442
baten programma besturen en veilig samenleven	1.524	0	1.524	2.906	0	2.906
baten programma sterke gemeenschappen en gelijke kansen	15.469	0	15.469	15.487	0	15.487
baten programma kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	18.275	-175	18.450	18.183	-64	18.246
baten programma krachtig organiseren en samenwerken	677	0	677	-1.440	0	-1.440
totaal baten programma's	35.945	-175	36.120	35.135	-64	35.199
saldo van baten en lasten programma's	-65.646	0	-65.646	-67.243	0	-67.243
lasten algemeen dekkingsmiddel:						
loon en prijsstijging	-1.379		-1.379	-1.379		-1.379
treasury (rente, belegging, dividend)	-2.016		-2.016	-2.752		-2.752
belastingen (OZB)	-599		-599	-599		-599
overhead	-13.261		-13.261	-13.426		-13.426
te verdelen taakmutaties AU (algemene uitkering)	-227		-227	-232		-232
kapitaallasten MIP	-977		-977	-859		-859
vennootschapsbelasting	0		0	0		0
onvoorzien	-50		-50	-50		-50
totaal lasten algemeen dekkingsmiddel	-18.509	0	-18.509	-19.298	0	-19.298
baten algemeen dekkingsmiddel:						
treasury (rente, belegging, dividend)	803		803	801		801
gemeentefonds	74.410		74.410	75.130		75.130
belastingen (OZB)	9.460		9.460	9.460		9.460
overhead	145		145	1.916		1.916
totaal baten algemeen dekkingsmiddel	84.819	0	84.819	87.306	0	87.306
saldo van baten en lasten van de programma's	37.682	0	37.682	39.361	0	39.361
saldo van algemeen dekkingsmiddel	66.309	0	66.309	68.008	0	68.008
Saldo begroting	**663**	**0**	**663**	**765**	**0**	**765**

8. 8.8 Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut

Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut

Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut (bedrag x 1.000)	
Economisch nut	**bedrag**
Strategische grondaankopen	74,1
Totaal economisch nut	**74**
Maatschappelijk nut	**bedrag**
n.v.t	0,0
Totaal maatschappelijk nut	**0**

9. 8.9 Overzicht reserves en voorzieningen

Verloop algemene reserve 2027 en 2028

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)	begin 2027	bij 2027	af 2027	eind 2027	bij 2028	af 2028	eind 2028
Reserve weerstandscapaciteit	4.739,8	602,9	-	5.342,6	-	-	5.342,6
Reserve nog te bestemmen	19.687,9	25,6	1.225,6	18.487,9	25,6	-	18.513,6
Totaal algemene reserve	**24.427,6**	**628,5**	**1.225,6**	**23.830,6**	**25,6**	**-**	**23.856,2**

Verloop algemene reserve 2029 en 2030

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)	begin 2029	bij 2029	af 2029	eind 2029	bij 2030	af 2030	eind 2030
Reserve weerstandscapaciteit	5.342,6	-	-	5.342,6	-	-	5.342,6
Reserve nog te bestemmen	18.513,6	25,6	-	18.539,2	25,6	-	18.564,9
Totaal algemene reserve	**23.856,2**	**25,6**	**-**	**23.881,9**	**25,6**	**-**	**23.907,5**

Verloop bestemmingsreserves 2027 en 2028

Bestemmingsreserves meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2027	bij 2027	af 2027	eind 2027	bij 2028	af 2028	eind 2028
Bruteringsreserve	51.979,3	346,1	3.758,1	48.567,3	-	3.219,8	45.347,4
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.455,3	-	374,0	2.081,3	-	292,5	1.788,8
Reserve organisatie ontwikkeling	300,0	-	-	300,0	-	-	300,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	68,6	622,7	653,8	37,5	-	-	37,5
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	464,2	-	48,0	416,2	-	48,0	368,2
Reserve prijsstijging projecten	1.300,0	-	-	1.300,0	-	-	1.300,0
Reserve onderwijshuisvesting	17.623,0	378,9	97,0	17.904,9	-	-	17.904,9
Reserve onderhoud gebouwen niet in MJOP	174,5	173,5	200,0	148,0	-	-	148,0
Reserve accomodatiebeleid	245,7	-	245,7	-	-	-	-
Totaan bestemmingsreserves	**74.926,4**	**1.521,2**	**5.376,6**	**71.071,0**	**-**	**3.560,3**	**67.510,7**

Verloop bestemmingsreserves 2029 en 2030

Bestemmingsreserves meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2029	bij 2029	af 2029	eind 2029	bij 2030	af 2030	eind 2030
Bruteringsreserve	45.347,4	-	2.570,8	42.776,6	1.800,0	1.938,7	42.637,9
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	1.788,8	-	175,0	1.613,8	-	63,9	1.549,9
Reserve organisatie ontwikkeling	300,0	-	-	300,0	-	-	300,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	37,5	-	-	37,5	-	-	37,5
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	368,2	-	48,0	320,2	-	48,0	272,2
Reserve prijsstijging projecten	1.300,0	-	-	1.300,0	-	-	1.300,0
Reserve onderwijshuisvesting	17.904,9	-	-	17.904,9	-	-	17.904,9
Reserve onderhoud gebouwen niet in MJOP	148,0	-	-	148,0	-	-	148,0
Totaan bestemmingsreserves	**67.510,7**	**-**	**2.793,8**	**64.716,8**	**1.800,0**	**2.050,6**	**64.466,2**

Verloop voorzieningen 2027 en 2028

Voorzieningen meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2027	bij 2027	af 2027	eind 2027	bij 2028	af 2028	eind 2028
Voorziening pensioenen wethouders	3.857,1	-	-	3.857,1	-	-	3.857,1
Voorziening openbare verlichting	808,9	215,0	-	1.023,9	220,0	-	1.243,9
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	2.318,7	833,1	845,5	2.306,3	864,9	1.280,0	1.891,2
Voorziening riolen	4.950,0	719,3	-	5.669,3	373,4	155,1	5.887,5
Voorziening onderhoud wegen	3.144,9	1.848,9	2.228,6	2.765,3	1.848,9	2.228,6	2.385,6
Voorziening civiele kunstwerken	54,6	6,0	6,0	54,6	6,0	6,0	54,6
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	475,2	103,0	-	578,2	103,0	-	681,2
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	437,7	-	-	437,7	-	-	437,7
Voorziening spaarverlof	225,2	-	-	225,2	-	-	225,2
Voorziening afvalverwerking	872,0	-	330,0	542,0	-	300,0	242,0
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	4.700,0	-	-	4.700,0	-	-	4.700,0
Voorziening BP centrum III Schimmert	250,0	-	-	250,0	-	-	250,0
Leefbaarheidsfonds AWACS	2.500,0	-	-	2.500,0	-	-	2.500,0
Totaal voorzieningen	**24.621,7**	**3.725,3**	**3.410,1**	**24.936,9**	**3.416,2**	**3.969,7**	**24.383,4**

Verloop voorzieningen 2029 en 2030

Voorzieningen meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2029	bij 2029	af 2029	eind 2029	bij 2030	af 2030	eind 2030
Voorziening pensioenen wethouders	3.857,1	-	-	3.857,1	-	-	3.857,1
Voorziening openbare verlichting	1.243,9	225,0	-	1.468,9	230,0	-	1.698,9
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	1.891,2	1.121,1	1.471,8	1.540,5	1.117,6	1.702,1	956,0
Voorziening riolen	5.887,5	391,6	330,3	5.948,8	408,2	429,2	5.927,9
Voorziening onderhoud wegen	2.385,6	1.848,9	2.228,6	2.005,9	1.848,9	2.228,6	1.626,2
Voorziening civiele kunstwerken	54,6	6,0	6,0	54,6	6,0	6,0	54,6
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	681,2	103,0	-	784,2	103,0	-	887,2
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	437,7	-	-	437,7	-	-	437,7
Voorziening spaarverlof	225,2	-	-	225,2	-	-	225,2
Voorziening afvalverwerking	242,0	-	-	242,0	-	-	242,0
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	4.700,0	-	-	4.700,0	-	-	4.700,0
Voorziening BP centrum III Schimmert	250,0	-	-	250,0	-	-	250,0
Leefbaarheidsfonds AWACS	2.500,0	-	-	2.500,0	-	-	2.500,0
Totaal voorzieningen	**24.383,4**	**3.695,5**	**4.036,7**	**24.042,2**	**3.713,7**	**4.365,8**	**23.390,1**

10. 8.10 Rente-overzicht

Renteschema

Renteschema 2027 bedragen x € 1.000)				
a.	Externe rentelasten kort en lang	€ 897,98		
b.	Externe rentebaten	€ 412,82	-/-	
	Saldo externe rentelasten en rentebaten			€ 485,16
c.	1. Rente grondexploitatie	€ -	-/-	
	2. Projectfinanciering	€ -	-/-	
	3. Doorverstrekte leningen	€ 26,03	+/+	
	*Aan taakvelden toe te rekenen externe rente**			€ 26,03
d.	1. Rente eigen vermogen	€ -	+/+	
	2. Rente voorzieningen	€ -	+/+	
	*Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente**			€ -
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ -	-/-	
				€ -
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**			**€ 511,19**
*	Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente			€ 511,19
-/-	Reeds toegerekende rente met specifiek %			€ -
	Toe te rekenen aan overige activa			**€ 511,19**

11. 8.11 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Overzicht

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (x € 1000)	2027	2028	2029	2030
Toevoegingen				
reserve nog te bestemmen: terugbetalen duurzaamheidsleningen	26	26	26	26
	26	26	26	26
Onttrekkingen				
bruteringsreserve : dekking kapitaallasten	3.758	3.220	2.571	1.939
reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen : huur units klaslokalen	48	48	48	48
	3.806	3.268	2.619	1.987

12. 8.12 Meerjaren investeringsplan

Meerjaren investeringsplan

Nr.	Investeringsprojecten 2027-2030	2027	2028	2029	2030	dekking
1	vervangen burostoelen	43.254	43.254	43.254	43.254	begrotingsresultaat
2	vervangen applicaties	368.558	1.145.816	400.357	52.581	bruteringsreserve
3	vervangen wagenpark buitendienst	440.651	140.576	84.346	313.592	begrotingsresultaat
4	MIP investeringen openbare ruimte riolering	6.657.941	5.649.193	4.297.389	5.049.866	voorziening riolering
5	MIP investeringen openbare ruimte wegen	4.930.409	5.360.250	5.360.250	5.360.250	begrotingsresultaat
6	MIP investeringen openbare ruimte groen	336.930	306.300	306.300	306.300	begrotingsresultaat
7	MIP investeringen openbare ruimte verkeer	741.246	347.140	487.017	389.001	begrotingsresultaat
8	renovatie kunstgrasvelden	734.813	1.741.160	-	580.387	begrotingsresultaat
	TOTAAL	14.253.802	14.733.689	10.978.913	12.095.231	

13. 8.13 Beleidsindicatoren

Programma: Samen besturen en veilig samenwerken

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	2026	2027
1.	Overhead	Omschrijving: De overheadkosten als percentage van de totale lasten. **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	10,82%	10,58%
2.	Formatie	Omschrijving: De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 janauri 2024 per 1.000 inwoners. **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	6,45 fte	6,55 fte
3.	Bezetting	Omschrijving: De werkelijke bezetting in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari 2024 per 1.000 inwoners **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	6,11 fte	6,06 fte
4.	Apparaatskosten	Omschrijving: De kosten per inwoner van de apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) per inwoner Bron: eigen begroting	Beekdaelen	741,41	766,12
5.	Externe inhuur	Omschrijving: De kosten van externe inhuur uitgedrukt als percentage van de loonsom vermeerderd met de totale kosten voor externe inhuur. Deels gefinancierd uit frictie personeel en generatiepact. Bron: eigen begroting	Beekdaelen	0,23%	0,22%
1.	Verwijzingen Halt	Omschrijving: Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-18 jaar.	Beekdaelen:	9	9
		Bron: Bureau Halt Jaar: 2024	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	9	9
2.	Jongeren met delict voor de rechter	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-25 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	Beekdaelen:	1,0%	1,0%
		Bron: CBS- Jeugd Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,0%	1,0%
3.	Winkeldiefstal	Omschrijving: Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	1,0	0,4
		Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2025	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,3	1,2
4.	Geweldsmisdrijven	Omschrijving: Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	Beekdaelen:	2,1	2,2
		Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2025	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	3,1	3,2
5.	Diefstal uit woning	Omschrijving: Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	0,6	0,7
		Bron: CBS: Diefstallen	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,1	1,1

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	2026	2027
		Jaar: 2025			
6.	Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Omschrijving: Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	3,5	3,2
		Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2025	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4,1	4,0

Programma: Sterke gemeenschappen en gelijke kansen

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	2026	2027
1.	Relatief verzuim	Omschrijving: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners leeftijd 5-18 jaar.	Beekdaelen:	21,0	22,0
		Bron: DUO/Ingrado Jaar: 2024/2025 (schooljaar)	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	25,0	25,0
2.	Absoluut verzuim	Omschrijving: Het aantal leerplichtige jongeren, dat niet is ingeschreven op een school en ook niet is vrijgesteld van de inschrijvingsplicht, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	10,8	19,2
		Bron: DUO /Ingrado Jaar: 2024/2025 (schooljaar)	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	5,6	6,7
3.	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)%	Omschrijving: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	Beekdaelen:	2,2%	2,0%
		Bron: DUO /Ingrado Jaar: 2024/2025 (schooljaar)	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	2,0%	2,1%
4.	% Niet sporters	Omschrijving: Het percentage niet wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Beekdaelen:	46,7%	46,7%
		Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM **Jaar: 2024**	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	44,7%	44,7%
5.	Kinderen in armoede	Omschrijving: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	Beekdaelen:	4,0%	4,0%
		Bron: CBS-jeugd **Jaar: 2023**	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4,0%	4,0%
6.	Netto arbeidsparticipatie	Omschrijving: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	Beekdaelen:	69,1%	69,5%
		Bron: CBS - Arbeidsdeelname **Jaar: 2025**	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	73,5%	73,6%
7.	% Jeugdwerkloosheid	Omschrijving: Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	Beekdaelen:	2%	1%

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	2026	2027
		Bron: CBS jeugd **Jaar: 2024**	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1%	2%
8.	Bijstandsuitkeringen	Omschrijving: Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder. **Bron: CBS – Participatie Wet** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	189,2 232,1	153,5 189,3
9.	Aantal re-integratievoorzieningen	Omschrijving: Het aantal re-integratie voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar **Bron: CBS GMSD WMO** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	240,6 207,1	147,5 222,1
10.	Jongeren met jeugdhulp	Omschrijving: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	15,3% 13,9%	15,4% 13,9%
11.	Jongeren met jeugdbescherming	Omschrijving: Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel in percentage van totaal jeugdzorgtrajecten **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	0,7% 1,0%	0,7% 1,0%
12.	Jongeren met jeugdreclassering	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel in percentage van totaal jeugdzorgtrajecten **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: 25-50 dzd inwoners:	geen data 0,3%	geen data 0,3%
13.	Clienten met maatwerkvoorziening WMO	Omschrijving: Het aantal clienten met een maatwerkvoorziening WMO per 10.000 inwoners **Bron: CBS GMSD Wmo** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: 25-50 dzd inwoners:	780,0 711,0	790,0 716,0

Programma: Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	2026	2027
1.	Nieuwbouw woningen	Omschrijving: Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen. Bron: BAG/ABF **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	10 7,3	10,0 7,2
2.	Demografische druk	Omschrijving: De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek **Jaar: 2026**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	84,7% 80,1%	87,1% 81,0%
3.	Functiemenging	Omschrijving: De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. **Bron: CBS BAG/LISA** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	41,1% 50,6%	40,7% 50,7%
4.	Vestigingen (van bedrijven)	Omschrijving: Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. **Bron: LISA vestigingenregister** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	176,0 182,5	181,2 186,3
5.	Banen	Omschrijving: Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. **Bron: LISA vestigingenregister** **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	563,8 750,5	551,3 749,8
6.	Omvang huishoudelijk restafval	Omschrijving: Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval **Bron: CBS – Statistiek Huishoudelijk afval** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	114 kg 118 kg	120 kg 116 kg
7.	Hernieuwbare elektriciteit	Omschrijving: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. **Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	29,3% 49,3%	38,1% geen data

Programma: Krachtig organiseren en samenwerken

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	2026	2027
1.	Gemiddelde WOZ waarde	Omschrijving: De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in euro’s Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken **Jaar: 2026**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	327.000 396.000	365.000 438.000
2.	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Omschrijving: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten. Bron: COELO **Jaar: 2026**	Beekdaelen:	1.120 957	1.182 1.004
3.	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Omschrijving: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Bron: COELO **Jaar: 2026**	Beekdaelen:	1.162 1.046	1.227 1.094